

the voice of canadian slovenians

GLASILO

kanadskih slovencev

Letnik 8 številki 5 in 6 maj / junij 2004

Friendly
Progressive
Quality Service

Slovenia Parishes Credit Union

Main Office

725 Brown's Line
Toronto ON M8W 3V7
416.255.1742

Toronto

618 Manning Ave.
Toronto ON M6G 2V9
416.531.8475

Hamilton

23 Delawana Drive
Hamilton ON L8E 3N6
905.578.7511

www.sloveniacu.on.ca

GLASILO

Ustanovljeno — Established in 1996
www.vsko.ca

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Izdaja — Published by
Vseslovenski Kulturni Odbor
All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto, ON
M8W 3W2, Canada

President: Marjan Kolarič

Glavni urednik: Leander Škof
Tehnični sourednik: Frank Brence
Sourednik za angleščino: Richard Vukšinič

Sodelavke:
Anica Resnik, Tjaša Škof, Milena Soršak

Letna naročnina
Kanada: \$25.00, ZDA: \$30.00 US, Evropa: \$40.00
US, Drugod : \$60.00 US

Address your comments to: Frank Brence
94 Glenthorne Drive, Toronto ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794 Fax: 416-281-4287
E-mail: glasiloo@aol.com

Povečana spominska značka, ki je bila
izdana ob vstopu Slovenije v EU

480210

Delno iz vsebine

4. Uvodne besede - Kdo je sanjal
5. Slovenija v EU - Epilog njenih sanj
6. Ali smo se za to borili
7. Korak tja, kamor smo sodili, je storjen
8. Slovesnosti ob širitvi EU v Ottawi
9. Evropski tisk o širitvi EU - Slovenija polnopravna članica
Papež Janez Pavel II ob razširjenju EU
10. Slovenski škofje ob vstopu Slovenije v EU - Konkordat
11. Po sledih keliha in zlatnikov
12. Če se je Rop smejal parodiji na papeža, naj se opraviči
Nekaj mnenj o jeziku in kulturi Slovenije ob vstopu v EU
13. dr. Janez Drnovšek - Intervju z Janezom Drnovškom
14. Pogovori o prihodnosti Slovenije
15. Bolje bi bilo počakati
16. Korupcija in aroganca - Vlada naj pripravi poročilo
17. Korupcija in aroganca v LDS in Forum 21
18. Opozicija z nagobčnikom
19. dr. Dimitrij Rupel - Ruplovo pismo - Rop in Rupel
20. Intervju dr Dimitrija Rupla
21. Pet člankov o Dimitriju Ruplu
22. Peče (SNS) o Ustavnem sodišču - Pahorja ne zanima MZZ
23. Kučanov Forum 21 - nadaljevanje - Preračunljivi dvojniki
24. Gibanje OPS svari Slovence - Partijski korporativec
26. Gospodarstvo Slovenije - Država v prostem padu -
27. Sočan: Slovenija resno sreastaja za EU
28. Povabilo na poslovno srečanje Slovencev iz sveta in doma
29. Prikrita grobišča - RS, množično grobišče - Koščeni
30. ...obrisi krutosti - Pritisk na komisijo
31. Komisija končno predlagala spremembo napisa na prikritih
32. ...povojnih grobiščih, a vlada se še ni odzvala
33. Slovesnost v Kočevskem Rogu - Novice na kratko
35. DAN D - D-DAY
37. Slovenija dolguje Kanadi veliko zahvale
38. Toronto je častil vstop desetih novih članic v EU
39. Obisk komisije za odnose s Slovenci po svetu v DZ RS
41. Nova revija za Slovence po svetu "slovenija.svet"
42. Nekaj pripomb ob obisku Komisije DZ za Slovence...
43. Zakon o odnosih RS s Slovenci zunaj njenih meja
44. SLOVENIJA-pika-SVET že v Kanadi
45. Med kanadskimi in ameriškimi Slovenci v sušču 2004
47. Slovenci v zamejstvu - Dnevi spomina ob rob
48. Boris Pahor v Kopru
50. Volilni izidi v EU - Trije članki
51. Telegram iz pekla
52. Naše življenje...
53. Obletnice in praznovanja - Naši osemdesetletniki
54. Nellie Bavdek dokončala študij
55. Nageljčki
56. Slovenska društva - VSKO izvolil novega predsednika -
Zahvalni in poslovljni nagovor Florjana Markuna -
Sledi pet člankov o društvih in njihovem delu
64. Sarah Evans
65. Duhovna misel - Binkošti, rojstni dan Cerkve
67. English section of clubs' activities
72. Šport - 10th Annual Slovenian Spring Skiing Holiday

za vznik socialističnih idej, ki so se prek slovanskega zavezništva z Rusijo po nastanku Sovjetske zveze prav tako preoblikovale v razmere, ugodne za komunistično revolucijo. Druga svetovna vojna je prinesla komunistični preobrat, ki se je pobratil s slovensko nacionalno idejo in jo vzel za svojo učinkovito krinko.

Križanje komunističnih postulatov z avstrijskimi delovnimi navadami Slovencev je spočelo posebno obliko totalitarne zasnove, vendar z ohranjeno vrtičkarsko storilnostjo, ki se je z Edvardom Kardeljem preoblikovala v ideologijo samoupravljanja. Vse do današnjega dne pri nas velja, da je bil v Sloveniji "komunizem s človeškim obrazom", vsa privatizacija družbenega premoženja, tajkuni in popolna monopolizacija kapitala so se

zgodili v imenu te ideologije. Zato ni bilo naključje, da je Milan Kučan, šef reformiranih komunistov in predsednik države v treh mandatih, stopnjeval "blut und boden" ideologijo nacionalne odličnosti ter zapiranje vrat tujemu kapitalu, podjetjem in sploh vplivom. Z vstopom v EU se je radikalno zamenjala ideološka in družbena osnova Slovenije, kajti dokončno zapušča tako slovansko kakor revolucionarno utemeljitev in se na novo umešča v meščanski okvir, ki ga ni mogla realizirati v omejeno demokratični avstrijski katoliški monarhiji. To pa za slovensko oblast, ki je povsem prerasla Demosove nastavke meščanske politike in izkazuje popolno prevlado reformističnega državniškega kadra, utegne pomeniti politični in gospodarski šok...

Ali smo se za to borili

Danilo Slivnik, MAG 4. maj, 2004

Zmedo in zadrego ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo so v preteklih dneh najbolje ponazarjali tisti, ki niso vedeli, ali bi mahali z rdečimi ali z modrimi zastavami.

Dilema ni bila obrobna (ali tehnična), ampak ideološka: do zdaj so mnogi Slovenci ob prvomajskih praznikih, kljub spremembi režima, pozdravljali z rdečo zastavo in si niso upali niti pomisliti, da bi morali kakršenkoli dogodek proslavljati skupaj z Avstrijci in Italijani. Potem pa je evropski komisar za širitev Gunter Verheugen v svoji robati nemški angleščini izrekel stavek »Mission accomplished« in vse postavil na glavo. Odšli smo v Evropo, četudi si tega mnogi slovenski politiki intimno niso želeli. In takšni, rahlo zmedeni in nezadovoljni, so bili tudi njihovi obrazi na številnih proslavah, na katerih so se izrekli za nujnost našega vstopa v razširjeno evropsko družino.

»Smo se za to borili?« so se bržčas spraševali mnogi. Smo, je kratek odgovor. Toda zakaj potem tako razširjen vtis, kot da nekaj ni v redu in kot da se ne bili prav odločili? Pravzaprav skoraj pri nikomer ni bilo videti, da bi bil povsem zadovoljen z doseženim. Milan Kučan se je kremžil na madžarski tromeji, Anton Rop je ponavljal stavke

o slovenski pripadnosti Evropi kot kakšen robot, nerazporejen je bil Dimitrij Rupel in nekaj je težilo tudi Janeza Janšo, ki si je na proslavi v Ljubljani le z največjo muko izbral besedo. Skratka, pri predstavnikih vseh glavnih smeri slovenske politike je bilo opaziti, da so zadovoljni le napol in da si v preteklih letih tega velikega zgodovinskega trenutka zanesljivo niso zamišljali v takšni obliki. Zaradi tega so bili bržčas še toliko bolj zmedeni navadni ljudje, ki so se znašli v vrtincu protislovnih sporočil in ki so sami še težje razložili med prednostmi in pomankljivostmi nenadne pridružitve. Proslavljanje je tako rekoč ukazala politika, ki je že pred letom dni (ob referendumih) pošiljala v javnost nasprotujoča si stališča o pridruževanju in ki se je potem zatekla k dokaj formalnim izjavam, s katerimi je pospremila veliki dogodek. Vse skupaj je bilo skratka videti tako, kot da bi se pred leti za Evropo odločili eni, nato pa pred dnevi vanjo vstopili drugi. In če smo nekoliko cinični, se je tako tudi zgodilo.

Na vstop v EU je treba namreč pogledati v luči nekajletnih notranjepolitičnih sprememb in konca tranzicije, ki je sovpadel s tem dogodkom. Če je bilo v zadnjih letih še mogoče pričakovati,

da bi se lahko v slovenski politiki in gospodarstvu kaj hitro spremenilo, je zdaj jasno, da so ta pričakovanja neutemeljena. Vstop v Evropo je namreč formaliziral (da ne rečemo institucionaliziral) sedanja razmerja v državi ter odpravil možnosti za hitre in velike spremembe, kakršne so bile značilne za prva leta tranzicije, ko je bil spopad med politično kontinuiteto in diskontinuiteto na

vrhuncu in ko je bilo tako rekoč vse mogoče. Zato tudi ni nič nenavadnega, da so se proti Evropi na začetku devetdesetih let odpravili eni (predvsem predstavniki nekdanje demokratične opozicije), vanjo pa so na koncu tranzicije vstopili drugi, predvsem novopečeni podjetniki in lastniki kapitala, ki so se s pridružitvijo osvobodili lokalnih političnih spon...

Korak tja kamor smo sodili je storjen

Povzeto po članku v Ljubljanskih novicah 1. maj, 2004

Ob vstopu v evropsko zvezo narodov smo Slovenci s 1. majem 2004 naredili korak tja kamor sodimo. Za korak, ki smo ga Slovenci in slovenski državljani naredili iz 30. aprila na 1. maj 2004 bi lahko rekli "stopili smo nazaj". Da, stopili smo spet tja kamor smo vedno sodili, če nas ne bi delile meje in pogojevanja politikov, ki so nas v naši zgodovini tako radi umeščali na Balkan.

Balkan je sedaj za slovenske državljane le zemljepisni pojem, ki pa nima negativnih predznakov, če pri tem ne upoštevamo dejanj politikov, ki so vodili narode na tem področju. Kam so jih pripeljali dokazuje pogled skozi južni "zid", ki ga bodo, če se bodo resno potrudili lahko preskočili tudi za njim živeči narodi Južnega Balkana.

Slovenija s 1. majem 2004, živi za tem zidom, je članica Evropske unije, za katero pa velja, da ni ne mati ne obljubljena dežela. Evropska unija je le asociacija v kateri bo na preizkusu naša sposobnost in naš talent.

Slovenci, vsaj pretežna večina je prepričanih, da imamo dovolj talenta, da bomo tudi v združbi evropskih narodov združenih v Evropski zvezi uspešni. "Veliki" narodi so le tisti, ki znajo in zmorejo narediti korake za prihodnost. Ta pa upošteva, da se oboroži z znanjem, strpnostjo in razumevanja drugačnosti.

Slovencev, ki nas je nekaj čez dva milijona in pol, če upoštevamo, tudi Slovence, ki živijo po vseh kontinentih, in čas bi že bil, da bi se tega zavedali, smo sedaj na novi poti. Poti povezovanja in novih preizkušenj.

Sedaj, ko smo spet "stopili smo nazaj" bi bilo prav, da bi povezali vse svoje potenciale in zakorakali v prihodnost.

Prvi maj 2004 je priložnost, da presekamo gordijski vozol preteklosti in spletemo niti prihodnosti.

Ker je identifikacija s preteklostjo osnova za nastajanje prihodnosti, dodajmo še nekaj kronoloških podatkov iz slovenske zgodovine. Ti so dokaz, da Slovenci znamo in bomo znali tudi v prihodnje narediti prave korake.

NEKAJ KORAKOV V ZGODOVINI SLOVENIJE:

- predniki današnjih Slovencev so se prvič naselili na tem območju vsaj v 6. stoletju. Morda so bili tam že kot autohtoni naseljenci (Veneti) v prazgodovinskih časih;
- 7. stoletje: kneževina Karantanija, prva slovenska država;
- leta 745: Karantanija postane del frankovske države ter prevzame krščanstvo in počasi izgublja samostojnost;
- 9. stoletje: Brižinski spomeniki, najstarejši zapis v slovenskem jeziku;
- od 14. stoletja do 1918: slovenske pokrajine postanejo del habsburške, kasneje avstro-ogrske monarhije;
- sredi 15. stoletja: celjska kneževina, kot zadnja politična tvorba s središčem na slovenskem ozemlju;

- obdobje reformacije postavi temelje slovenskega knjižnega jezika in prinese Slovincem prvo slovensko tiskano knjigo leta 1550 in leta 1584 slovenski prevod biblije;
- 1809-13: polovica Slovenije postane del francoskega (Napoleonovega) cesarstva - krepi se slovenska narodna zavest;
- 1848: zahteva po združitvi vseh Slovencev v enotnem kraljestvu znotraj avstrijskega cesarstva - program zedinjene Slovenije;
- 1918: po koncu prve svetovne vojne, in po razpadu Avstro-Ogrske, je Slovenija razkosana med 4 države; v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev (kasneje Kraljevini Jugoslaviji); slovensko ozemlje postane "Dravska banovina";
- 1919: priključitev Prekmurja h Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev;
- 29. november 1945: Slovenci dobijo lastno okrnjeno republiko v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije;
- 15. 9. 1947: ponovna združitev večjega dela Primorske s Slovenijo na podlagi pariške mirovne pogodbe;
- april 1990: prve demokratične volitve;
- december 1990: plebiscit za suvereno in samostojno državo (88,5% volivcev glasovalo ZA);
- 25. junij 1991: Slovenija razglasi neodvisnost;
- 23. december 1991: sprejem nove slovenske ustave;
- 15. januar 1992: Evropska unija uradno prizna Slovenijo; Kanada, kot prva izvenevropska država prizna Slovenijo;
- 22. maja 1992: Slovenija postane stalna članica Organizacije Združenih Narodov;
- 1. februarja 1999: pridružitveni sporazum z EU stopi v veljavo;
- **1. maj 2004: SLOVENIJA POSTALA ČLANICA EVROPSKE UNIJE**

Slovesnosti ob širitvi EU v Ottawi

Barbara Sušnik, Veleposlaništvo RS v Ottawi

V ponedeljek, 3. maja 2004, je v Muzeju civilizacij v Ottawi potekala slovesnost ob širitvi Evropske unije, ki so jo pripravila veleposlaništva držav članic ter Delegacija Evropske komisije v Ottawi. Slovesnosti se je udeležilo okoli 1200 ljudi, kar je bilo ocenjeno kot izreden uspeh. Prisotni so bili kanadski poslanci in senatorji ter visoki predstavniki vlade in ministrstev, ravno tako pa tudi gospodarstva (Alcan, SNS Lavalin in drugi). Veliko zanimanja je bilo s strani medijev (mnogo več kot za nedavni vrh Kanada-EU). Prisotne je uvodoma nagovoril veleposlanik Irske Martin Burke, sledil pa je nagovor veleposlanika Delegacije Evropske komisije v Ottawi Erica Hayesa. Slavnostni govornik je bil minister za zunanje zadeve Bill Graham. Vsi govorniki so poudarili zgodovinski pomen tokratne širitve, minister Graham pa je še posebej izpostavil dolgoletne dobre odnose med EU in Kanado ter se zavzel za še več povezav.

Širitev EU je označil kot največji projekt 21. stoletja, ki je pomemben tudi za Kanado, ki je z Evropo tako zgodovinsko kot tudi gospodarsko tesno povezana.

V kulturnem programu je sodeloval String Quintet - National Arts Centre Orchestra ter harmoničarka Katarina Bratkova iz Slovaške, ki so med drugim zaigrali tudi Odo radosti. Na odru znamenitega muzeja so bile zastave vseh 25 članic, predstavljeni pa so bili tudi veleposlaniki oziroma vodje misij. Pri pripravi programa ter izvedbi slovesnosti so se izredno angažirala veleposlaništva članic EU, med njimi tudi VP RS Veronika Stabej, ki je bila v organizacijskem odboru in je tudi izvedla široko akcijo z vidika medijskega pokrivanja dogodka. Organiziranih je bilo veliko intervjujev in predstavitev širitve EU (VP RS Veronika Stabej je dala intervju za radio in TV). Predstavljene so bile različne jedi, po ena iz vsake države članice,

ter brošure in drugo informativno gradivo, na velikem platnu pa je bil prikazan film o širitvi EU. Na slovesnosti je bilo prisotnih tudi več Slovencev, tako iz Ottawe kot iz Montreala, ki so vstop Slovenije v EU označili kot resnično velik dosežek.

Evropski tisk o širitvi EU

STA, 3. maj, 2004

Evropski časniki so poročali o širitvi EU z desetimi novimi članicami. Nemški časnik *Frankfurter Allgemeine Zeitung* piše o širitvi EU kot o največjem komplimentu za stare članice povezave, francoski *Liberation* pa vidi glavni namen širitve unije predvsem v širitvi skupnega trga in ustvarjanju

Več dogodkov v povezavi s širitvijo EU je bilo že predhodno pripravljenih. Veleposlanica RS Veronika Stabej je pripravila sprejem v sodelovanju s slovenskimi vinarji, ki so predstavili slovenska vina in hrano.

varnega političnega prostora. Belgijski *Le Soir* ugiba o vprašanjih, ki utegnejo razdeliti članice razširjene EU, bolgarski časnik *Sega* pa ugotavlja, da širitev EU pomeni globoko spremembo za združeno celino, ki utegne naleteti na nekatera nasprotovanja.

Slovenija polnopravna članica

STA 2. maja 2004

Petnajsterici se je pridružilo še deset držav članic. Proslave so se vrstile po vsej stari in novi Evropi. Devet let po zadnji širitvi je Evropska unija opolnoči odprla vrata desetim novim članicam. Petnajstim dosedanjim državam so se pridružile Ciper, Češka, Estonija, Litva, Latvija, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija.

V Sloveniji je bila osrednja proslava v Novi Gorici, kjer je predsednik evropske komisije Romano Prodi izrekel dobrodošlico 75 milijonom "novih sodržavljanov", predsednik slovenske vlade Tone Rop pa je izrekel dobrodošlico Evropi. "Doslej je bila Evropa prihodnost Slovenije, zdaj je Slovenija prihodnost Evrope," je poudaril Rop, ki je obenem sosede pozval, da je prišel trenutek za spravo.

V Ljubljani je bil govornik na osrednji slovesnosti predsednik države Janez Drnovšek, ki je povedal, da "državljeni vseh držav članic želimo graditi Evropo, ki bo lahko drugim za zgled, Evropo, v kateri ne bo več sovražstva in vojn. Različne interese bomo usklajevali po demokratični poti. Manjši narodi bomo sedeli za isto mizo z velikimi in v svojih vitalnih interesih ne bomo mogli biti preglasovani".

Članstvo v povezavi državo postavlja v nove okoliščine, ki izhajajo iz na okrog 120.000 straneh Uradnega lista EU napisane evropske zakonodaje. Ta je v celoti, razen ponekod, kjer je bilo na pristopnih pogajanjih drugače dogovorjeno, z vstopom v EU postala del slovenske zakonodaje.

Papež Janez Pavel II ob razširjenju EU

STA, 2. maj, 2004

Papež Janez Pavel II. je danes v Rimu pozdravil deseterico novink, med njimi Slovenijo, ki so se EU pravkar priključile, hkrati pa je petindvajseterico držav Evropske unije pozval, naj krščanske korenine celine na novo odkrijejo. "Le Evropa, ki ne bo odstranila svojih krščanskih korenin, temveč jih bo na novo odkrila, bo kos izzivom tretjega tisočletja," je, kot poroča nemška tiskovna agencija

dpa, v svojem nagovoru več tisoč vernikom, ki so se zbrali na Trgu sv. Petra, dejal papež.

"Prisrčno pozdravljam države, ki vstopajo v EU", je dejal in dodal, da gre ob tem za "pomembno etapo" v evropski zgodovini. "Deset držav, ki so se po kulturi in tradiciji počutile, da pripadajo Evropi, tej skupnosti sedaj tudi pripadajo," je poudaril.

“Če hočemo, da bo enotnost evropskih narodov trajna, ne more biti omejena samo na gospodarsko in politično enotnost,” je povedal papež in dodal,

Pastirsko pismo: Slovenski škofje ob vstopu Slovenije v EU

STA, 25. april, 2004

S svojim pastirskim pismom o pomenu vstopa Slovenije v EU na tretjo velikonočno nedeljo, ki so ga slovenski škofje namenili vernikom, so želeli opozoriti tudi na duhovni pomen tega prelomnega dogodka. “Z vključitvijo v združeno Evropo stopamo v skupnost držav in narodov, katerih temeljne vrednote so krščanskega izvora.

da identitete Evrope ne bi bilo mogoče razumeti brez krščanstva. Papež, po rodu Poljak, je tako tudi postal državljani EU.

Tudi naše temeljne vrednote, ki so nam pomagale, da smo se ohranili kot narod z lastno kulturo in samozavestjo, izhajajo iz istih krščanskih korenin. Te vrednote nas bodo tudi v prihodnosti povezovale z drugimi evropskimi narodi,” v svojem pismu poudarjajo škofje.

Ob vstopu Slovenije v EU izdali priložnostno znamko

STA, 30. april, 2004

V okviru odprtja mednarodne filatelistične razstave v prostorih novogoriške mestne občine so predstavili tudi priložnostno poštno znamko, ki jo bo Pošta Slovenije v nakladi 150.000 izvodov izdala 1. maja, ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Motiv nove znamke je zemljevid Evrope na modri podlagi, na njej pa je tudi deset zastav novih članic unije, ki jih obkroža dvanajst zvezd. Vrednost znamke je 95 tolarjev, uporabna pa bo za pisemske pošiljke v tujino.

Kot je na predstavitvi povedal direktor sektorja za trženje pri Pošti Slovenije Vinko Filipič, je nova znamka nastala kot skupni projekt vseh desetih pristopnic. Pobudo je na Evropsko poštno združenje naslovila Poljska, ki pa je kasneje odstopila od projekta, tako da bo imelo skupni motiv znamke le devet novih pristopnic. Skupaj z novo priložnostno znamko bo izdan tudi priložnostni žig.

Rop in Sodano izmenjala ratifikacijski listini za vatikanski sporazum

STA, 28. maj, 2004

Predsednik vlade Anton Rop se je v okviru obiska v Vatikanu danes sešel z državnim tajnikom Svetega sedeža Angelom Sodanom, s katerim sta izmenjala ratifikacijske listine sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, s čimer je t.i. vatikanski sporazum tudi začel veljati. Premiera Ropa je sprejel tudi papež Janez Pavel II., ki je po srečanju dejal, da sporazum priča o tem, da Slovenija razume pomen nadaljevanja dobrih odnosov s Svetim sedežem. Papež je še dodal, da se zaveda želje Slovenije po uspešnem delovanju v Evropi, pri čemer naj se država po njegovih besedah navdihuje iz krščanskih vrednot, ki so del njene kulture in zgodovine.

Slovenija in Sveti sedež sta pogajanja o sporazumu začela leta 1999, a so zaradi zapletov na slovenski strani ta zastala in se nadaljevala šele po parlamentarnih volitvah v Sloveniji leta 2000. Končana so bila konec leta 2001, sporazum pa sta 14. decembra 2001 podpisala zunanji minister Dimitrij Rupel in takratni tajnik Svetega sedeža za odnose z državami, nadškof Jean Louis Tauran. Vlada se je nato, da bi odpravila dvome o skladnosti sporazuma z ustavo, januarja 2002 ob sprejetju predloga zakona o ratifikaciji odločila sporazum poslati v presojo ustavnemu sodišču. To je 19. novembra lani soglasno sprejelo mnenje, da sporazum s Svetim sedežem ni v neskladju s slovensko ustavo.

Po sledih keliha in zlatnikov

Povzeto po članku Janeza Markeša, MAG 8. junij 2004

Anton Rop je 28. maja Janezu Pavlu II. v Vatikanu izročil pozlačeno kopijo Plečnikovega keliha. Papež mu je v povračilo podaril dvajset zlatnikov. Šlo je za srečanje na najvišji ravni, kajti po izmenjavi ratifikacijskih listin je začel veljati vatikanski sporazum.

Slovesno ozračje in protokolarni priboljški so kazali na okrepljeno diplomatsko vzajemnost. Zdelo se je, da so pozabljene velike politične spletke, ki so se kovale med nastajanjem sporazuma in katerih del je bil nekoč tudi sam Anton Rop. Nastal je tudi vtis, da katoliška cerkev na najvišji ravni s slovensko oblastjo snuje povsem nova izhodišča za prihodnje odnose, kar med vernimi ljudmi, ki so bili pod vladavino "cinične distance" ob veliko energije, marsikje pušča nelagodne občutke.

Rop pri obisku Vatikana in papeža ni zamudil ničesar. Na skupinski fotografiji ni manjkal nihče, niti žena Jadranka niti gospa Kanduti. V Nedelu je javnost lahko že dva dni po obisku videla, kako se je s papežem ob tej priložnosti srečal tudi pisec deloma resničnih, deloma izkrivljenih prispevkov, Alekander Lucu. Fotografija je povedala veliko, kajti naznačila je njegovo povezavo z oblastnim zakulisjem, katerega morežje se navadno pokaže prav ob protokolarnih priložnostih. Lucu ni rimski dopisnik kake časopisne hiše, temveč preprosto pisec rumenih nedeljskih člančičev, ki so polni laži in namigov, vendar ni mogoče reči, da se rubrika ni institucionalizirala in postala medij za sporočila različnih skupin med seboj in nekakšen neuradni uradni list političnega podzemlja.

Vsi, tako v Vatikanu kakor v slovenski cerkvi, so podpis t. i. vatikanskega sporazuma označili za velik dogodek. V resnici je njegova vsebina tako skopa in nedoločena, da uspeha ni mogoče videti v njej, temveč v samem dejstvu, da sporazum sploh je. Tako je pravnik Lovro Šturm neposredno za tisk povedal, da je pomen sklenjenega sporazuma zgolj simbolni, saj se "Slovenija z njim začena

odmikati od državopolitičnega prepričanja iz druge polovice preteklega stoletja, ki je Cerkev štelo za "notranjega sovražnika"

Ob tem spoznanju se zanimivo ujemajo nekateri datumi oziroma dogodki, ki naj sicer ne bi imeli nikakršne povezave. Tako je v času, ko je Rop s svojo ekipo obiskal svetega očeta, kot po naključju že začetek ene, potencialno pa kar dveh volilnih kampanj, evropske in jesenske državnozborske. Srečanje se je zgodilo po tem, ko je Slovenijo že zapustil trpko povišani nadškof Franc Rode, in po tem, ko cerkvena oblast v državi živi v vmesnem času, brez nadškofa. Toda poznavalci vedo povedati, da so se poizvedbe Vatikana pri duhovnikih in ljudeh kot del postopka za izbiro kandidata že končale in je vatikanska administracija ob Ropovem obisku že poznala sicer nezavezujočo voljo slovenskega klera glede njegovega imena. Zato bi si bilo težko predstavljati, da v neuradnem, morebiti celo tajnem delu pogovorov med Vatikanom in Ropom kot predstavnikom slovenske nomenklature preteklega časa ne bi stekla beseda o novem nadškofu, ki naj bi pomenil presečišče obojih interesov.

Past, ki preži pred odločitvami Vatikana, je precejšnja. Predhodnika še neimenovanega nadškofa, zlasti Franc Rode, sta namreč utrdila logiko finančnega oportunitizma, ki je slovensko katoliško cerkev moralno skorajda zružil, vsekakor pa spravil na najnižjo raven, odkar je dejavna na tem prostoru. Kolaboracija v političnih popustih zaradi moralnega vpliva na volivce ter finančna prepletenost s sumljivim kapitalom sta izkazali ne le strogo hierarhični, temveč predvsem duhovno izpraznjen in institucionalni značaj slovenske cerkve. Tako se je govornica vse bolj selila v diplomatski besednjak atavističnega tipa, vera pa se je reducirala na institucionalno razmerje med dvema državama, Slovenijo in Vatikanom. Sporočila z Lucujem in protokolarnimi predvolilnimi poslasticami, s katerimi se je mastil Rop 28. maja, kot je slišati, na ljudi

delujejo porazno. Tako zbuja tudi sume o politično preišljenem imenovanju prihodnjega nadškofa, ki naj bi - taki so strahovi - poslej predvsem administrativno skrbel za benevolentno

razmerje med državo in cerkvijo kot institucijo ter za sistemske blagodati finančnih konstrukcij, ki bodo sistemu podaljševali življenje, medtem ko se ji k ljudem vsebinsko ne bo treba več toliko usmerjati...

SŠK: Če se je Rop smejal parodiji na papeža, naj se opraviči

STA, 8. junij, 2004

Člani Slovenske škofovske konference (SŠK) so na predsednika vlade Antona Ropa naslovili javno vprašanje, v katerem ga prosijo za pojasnilo glede navedb v časopisu Žurnal, da naj bi se na proslavi le dan pred Ropovim obiskom papeža Janeza Pavla II. v Vatikanu, "premier skupaj s celotno prvo klopjo krohotal primitivnim štosom Matjaža Javšnika, ki je oponašal papeža in se delal norca iz njegove Parkinsonove bolezni". Ob navedbah v omenjenem časopisu člani tajništva SŠK premiera Ropa prosijo za pojasnilo o tem, kaj se je v resnici zgodilo, sicer pa naj se Rop javno opraviči, če je kot predsednik vlade "prisostvoval sramotanju človeka, ki mu celoten svet izkazuje spoštovanje".

Norčevanje iz bolezni in starosti je nečloveško, nekulturno in primitivno, še posebej, ko gre za človeka, ki je velika moralna avtoriteta v svetu in je glede tega popolnoma nemočen, poudarjajo

člani SŠK. "Če se je to, o čemer piše časopis Žurnal, res dogajalo, se zaskrbljenost Komisije pravičnosti in mir glede nestrpnosti do katoliške cerkve na slovenskem v družbi samo potrjuje," so še prepričani v SŠK.

V Sloveniji smo še bili priče norčevanja iz cerkvenih osebnosti v navzočnosti visokih političnih predstavnikov, vendar pa se je zdelo, da je bila prva izkušnja dovolj in da se bo kultura slovenskih političnih predstavnikov ljudstva spremenila, menijo v SŠK. "Če je res, kar je zapisano v Žurnalu, potem to lahko samo obžalujemo."

"Javne osebe so posebej izpostavljene in si morajo dovoliti tudi zabavo na lasten račun - glede tega je vse lepo in prav," pišejo člani tajništva SŠK. Norčevati se iz tujega državnika, katerega koli, ne samo papeža, pa po njihovem prepričanju presega vse meje dobrega okusa.

Nekaj mnenj o jeziku in kulturi Slovenije ob vstopu v EU

Florjan Lipuš: "Z jezikom smo ali nismo. Samo z jezikom bomo ali ne bomo".

Primož Simonitti: "Če slovenska kultura in jezik nista sposobna preživeti, potem tega tudi vredna nista".

Bogo Grafenauer: "Slovenski narod bo izpostavljen asimilacijskim tokovom v trenutku, ko bodo padle meje".

Drago Jančar: "Kakšna sveta vrednote pe je jezik, da bi ga bilo potrebno tako krčevito oklepiti? Kam

človek sploh pride s slovenščino?" **Odgovor:** "Posameznik v svojem jeziku živi polneje in globlje, kakor mu to omogoči nek tuj jezik. Tuj jezik mu nudi samo površno komuniciranje, ne pa govorjenje. Mnogi drugi evropski narodi so s stanjem svojih jezikov in kultur na slabšem, kot smo Slovenci". Jančar opaža tudi "čuden razcvet kulturnih organizmov, ki se prizadevajo navzgor, v rast, različnost in pestrost skupnega bivanja".

(Kot v naši multikulturni Kanadi - op. ur.).

Ivan Puc: Intervju z Janezom Drnovškom

(Povzeto po člankih v MAGU in Ljubljanskih novicah 11. in 12. maja, 2004)

»Glede na to, kakšne so zdaj stvari, se v evropske volitve ne mislim vmešavati,« je predsednik republike z nekaj previdnosti komentira naše vprašanje, ali namerava koga podpreti v tekmi za evropski poslanski sedež. Pogovarjali smo se tudi o izvolitvi četrtega kandidata za predsednika računskega sodišča, o njegovi nekdanji stranki, o tem, zakaj se ni udeležil referenduma o izbrisanih, in o evropskih temah.

Sogovornik je v bran vzel svojega nekdanjega dolgoletnega sodelavca Gregorja Golobiča: »Vedno sem mu zaupal in imel vtis, da se skuša v stranki pa tudi drugje bojevati proti klientelizmu in korupciji.« Pogovor s predsednikom je potekal v knjižnici Vile Podrožnik; tam še vedno visi slika iz zgodovinskih učbenikov, na kateri je upodobljeno srečanje slovenskih komunistov (osrednja figura je kajpak Edvard Kardelj), ki so leta 1937 na Čebinah nad Zagorjem ob Savi ustanovili KPS.

Gospod predsednik, se vam zdijo razmere v slovenski politiki normalne?

Najprej bi morala postaviti merilo normalnosti. Razmere so tipično predvolilne. V zadnjem letu in pol pa so se v slovenski politiki res zgodile spremembe.

Je normalno, omenili sta merilo, da državni zbor kljub drugačnim zagotovitvam trikrat zapored zavrne vaš predlog za predsednika računskega sodišča?

Gotovo ni normalno. Zelo nenavadno je in nikakor ne pripomore k verodostojnosti državnega zbora.

So krive predvolilne razmere ali pa so vzroki globlji in odsevajo spremembe v slovenski politiki, o katerih ste govorili?

Težko govorim o vzrokih, saj se je državni zbor, ko sem se posvetoval, strinjal s kandidati. Prejšnja leta se to ni ravno dogajalo. Največjo

odgovornost nosi koalicija - del odgovornosti za razmere v državi pa tudi opozicija.

Ob drugi neizvolitvi ste se vprašali, ali vladajoča večina ne želi imeti pravega nadzora in ali želi počakati, da bo nazadnje morda predlagan primernejši kandidat.

Lahko bi sklepali: če bo četrti kandidat Igor Šoltes izvoljen, bo zato, ker je večina ugotovila, da s tem ne bo resnega nadzora. Če bo izvoljen, bo morda tudi zato, ker gre za že četrty poskus. Če bi padel še četrty kandidat, bi bilo to pa res povsem nenormalno za delo parlamenta in koalicije. Prva kandidatka je bila morda res manj znana, in to bil bi lahko razlog, da ni dobila podpore, nerazumljivo pa je, zakaj sta brez nje ostala gospod Cvikl, ki je bil nesporno dober kandidat in nedavno imenovan za ministra, ter gospod Engelman.

Tokrat ste se odrekli posvetom z vodji poslanskih skupin. Ste jih nekako kaznovali?

Ne gre za kaznovanje. Če sem po posvetovanjih ugotovil, da bi moral kandidat prejeti ustrezno podporo, pa je ne dobi, in če se to nekajkrat ponovi, potem je očitno, da nimajo nobenega smisla.

Ali vendarle ni bolje predstavnikom strank pogledati v oči in ugotoviti, ali so neiskreni?

Morda sem si ta vtis ustvaril že v prejšnjih treh poskusih in ga ni bilo treba več ponoviti.

Pred dvema ali tremi leti ste kot predsednik vlade in LDS zelo odmevno opozorili na razraščajoči klientelizem, na to, da ni tako malo tistih, ki pričakujejo usluge vladne stranke. Je klientelizem opazen tudi s položaja predsednika republike?

Nobena oblast pred njim ni povsem imuna. Kot predsednik vlade in stranke sem vsa leta opozarjal svojo stranko in ministre, naj bodo

pazljivi in naj delujejo proti takšnim pojavom. Nekajkrat sem nastopil tudi javno. Zelo slabo bi bilo, če bi kot samoumevno sprejeli »prijazno sodelovanje« vplivnih ljudi iz politike, gospodarstva, medijev - ljudi, ki bi se med seboj znali vse lepo zmeniti in delati drug drugemu usluge. Problem je v manjši državi lahko še hujski, prav tako je večja nevarnost za kaj takšnega, saj se vsi med seboj poznajo in se lažje o marsičem dogovorijo neformalno. Upam, da se bo poleg drugih temu znala upreti tudi moja nekdanja stranka, v kateri sem zamrznil članstvo. Prav tako, da se bo, denimo, zmožgel temu postaviti po robu Forum 21...

Na vprašanje, ali ga je presenetilo, da je njegovo srečanje s hrvaškim predsednikom Stjepanom Mesičem spremljalo namigovanje hrvaških medijev o umiku slovenske vojske s Trdinovega vrha, je Drnovšek odgovoril, da na srečanju o tem nista govorila. Pojasnil je, da so v prejšnjih letih čakali, da bi se najprej dogovorili o sporazumu o meji. Ideja je bila, da bi se med njegovim sprejemanjem slovenska vojska umaknila, saj je po sporazumu postojanka na hrvaški strani. Sporazum je na ravni vlad že dogovorjen, obe sta pokazali, kako daleč lahko gresta, in morebitni umik vojske ne bi imel več škodljivih posledic za pogajalski proces. Na vprašanje, ali pričakuje, da bi Hrvaška lahko naknadno umaknila razglasitev izključnega gospodarskega oziroma ribiškega območja, je Drnovšek odgovoril, da se mu to zdi pametno. "Hrvatje vedo, da jim ne koristi vztrajanje pri enostranski razglasitvi ob nasprotovanju Slovenije

in Italije ter opozorilih Evropske komisije. Stvarno je pričakovanje, da v primeru, da dogovor ne bi bil sklenjen, Hrvaška odloči izvajanje razglasitve tega območja." Po njegovem tudi nikakor ni dobro, da država v procesu pridruževanja EU kljub opozorilom Evropske komisije in ob sporu z dvema članicama unije uveljavlja enostranske ukrepe.

V zvezi z ustavno pogodbo in napovedjo referendumu iz Velike Britanije na to temo, je Drnovšek dejal, da je omenjena država z njo presenetila in verjetno povzročila, da bo kakšen referendum več tudi drugje. Britanska vlada je prej tovrstnemu ljudskemu odločanju nasprotovala, ker pa je v državi veliko evroskeptikov, se postavlja pomembno vprašanje, kaj to pomeni, kajti Velika Britanija o evropskih zadevah še nikoli ni izvedla referendumu. Britanska vlada se je morda odločila, da bo to ena od njenih prednostnih nalog in da bo zgodbo skušala z vso svojo energijo - tudi z referendumom - premakniti naprej. Če ji ne bo uspelo, bo položaj z evropskega stališča še mnogo bolj zapleten.

Po Drnovšku je sicer zelo pomembno, da spet dobimo močnega predsednika Evropske komisije, s podobno avtoriteto kot Jacques Delors. med njegovim predsedovanjem so bile uveljavljene vse ključne evropske reforme. Danes, pred novimi odločitvami, bi komisija spet potrebovala močno osebnost. Ta odlika pa ni odvisna le od samega voditelja, temveč tudi od tega, ali ga kot takšnega posamezne države sprejmejo. Povsem mogoče je, da si močnega prvega moža sploh ne želijo, je še pojasnil Drnovšek v pogovoru za Mag.

Pogovori o prihodnosti Slovenije

Kaj vse še manjka Sloveniji do prave demokracije

Marko Pečauer, Delo 20. maj, 2004

Demokracijski primanjkljaj je bila ključna beseda včerajšnje epizode pogovorov o prihodnosti Slovenije pri predsedniku republike, posvečene razvoju demokracije in demokracijskih institucij. Čeprav je očitno, da za pojmom demokracijskega primanjkljaja stojijo kaj različni koncepti, pa se je večina včerajšnjih govornikov strinjala, da demokracija v Sloveniji še ni razvita v polni meri.

Konkretne ocene so se gibale od optimizma predsednika vlade **Toneta Ropa**, da demokracijo v Sloveniji imamo in deluje, seveda pa opažamo tudi nekatere pomanjkljivosti, do pesimizma publicista **Janeza Markeša**, da je boj za demokracijo v Sloveniji že izgubljen.

Predsednik republike **Janez Drnovšek** je v uvodni besedi citiral Winstona Churchilla, da je

demokracija slab sistem z veliko pomanjkljivostmi, a še vedno najboljši, kar jih poznamo. Morda je prav zdaj pred volitvami pravi čas za razmislek, kako deluje naša demokracija, je menil Drnovšek.

France Bučar, prvi od treh uvodničarjev, vidi poglavitno pomanjkljivost delovanja demokracije v Sloveniji na področju sodne zaščite pravic in obveznosti; sodni zaostanki so preveliki, brez pravočasne zaščite pravic državljanov pa niso izpolnjeni pogoji za demokracijo. Problematična je tudi javna uprava, ki še ni ločena od politike. Mnogo prevelike so socialne razlike in te rušijo predstavnostni svet o pravicah državljanov. Reprodukcijska elit pa je takšna, da si z delom ni več mogoče zagotoviti statusa v družbi.

Tine Hribar se je lotil vprašanja evropske demokracije, vendar ta tema v nadaljnji razpravi ni sprožila večjega odmeva. V Sloveniji Hribar demokratični deficit vidi v odtujenosti države od civilne družbe. Institucijo pogovorov o prihodnosti Slovenije razume kot vrh slovenske civilne družbe, in ko je ta vrh na državo konec lanskega leta naslovil pobudo o dostojnem odnosu do grobišč pobitih po vojni, država ni niti odgovorila. Najšibkejši smo na ravni pravne države, meni Hribar.

Marko Milosavljevič se je posvetil vlogi in položaju medijev kot pomembnega dejavnika razvoja demokracije. Za marsikatero pomanjkljivost na tem področju je kriva vlada, ki je imela do medijev v minulih letih ignorantski odnos. Temeljno pomanjkljivost medijev vidi Milosavljevič v pomanjkanju transparentnosti njihovega delovanja,

tako na področju lastništva in financ kot uredniškega, menedžerskega in oglaševalskega dela.

Janez Janša ugotavlja, da je v razvoju demokracije prišlo do zastojev in retrogradnih procesov. Kot primer je navedel vse izrazitejše kapitalsko obvladovanje medijev. Mimogrede, slovenski mediji so zelo kritični do vlade, vendar ne do slovenske. V zadnjih sedmih letih so mediji razkrili 47 velikih lopovščin, " afer " (če ukradeš milijon, je to kriminal, če pa milijardo, pa je afera). Odkrili so jih posamezni novinarji in opozicija. Organi pregona so se zganili šele na pritisk javnosti. Še nobena zadeva ni dobila sodnega epiloga. Kar zadeva stanje demokracije, tako daleč, kot smo prišli zadnje mesece, nismo bili še nikoli. Opoziciji se odreka pravica do besede in se ji pripisuje čudne namene.

Pavel Gantar se je pridružil obtožbam Janeza Janše na račun državnega zbora: opoziciji je namreč na zadnji izredni seji vendarle uspelo predstaviti za uro in pol obtožb, vlada pa je imela na voljo samo deset minut, da odgovori nanje. Potožil je, da si je kot minister prizadeval, da gre politika stran od telekomunikacij, zato ga je razžalostila vest, da so v Mobitelu zaposlili Marka Pogorevca (njega sicer ni omenil z imenom).

Za konec omenimo še **Mateja Makaroviča**, ki dejstvu, da je 86 odstotkov časa, kar je v Sloveniji demokracija, na oblasti ena stranka, najde le dve možni razlagi: ali je ta stranka toliko boljša od vseh drugih ali pa je nekaj narobe z enakostjo možnosti.

Bolje bi bilo počakati

Jože Poglajen, Delo 20. maj, 2004

Greh ni, lepo pa tudi ne, bi lahko skomignili z rameni, če bi poslanci tudi v četrtem poskusu zavrnil kandidata za predsednika računskega sodišča. Formalni greh ne bi bil zato, ker imamo pač takšne predpise, ki poslancem omogočajo, da brez pojasnila na tajnih volitvah glasujejo drugače, kot so njihovi strankarski šefi zagotavljali, ko jih je za mnenje spraševal predsednik republike. Vendar

za tajno glasovanje ni nobenega pametnega razloga. Če bi bilo glasovanje javno, bi volivci tudi vedeli, kateri stranki ali skupini poslancev poslati račun za morebiten slab izbor, ki bi imel v boju proti korupciji lahko katastrofalne posledice. Tako se odgovornost izgubi za zagrnjeno zaveso glasovalne kabine v poslanski dvorani, v javnosti pa ostanejo samo teatralične medsebojne obtožbe strankarskih

veljakov, kdo da je govoril eno, glasoval pa s figo v žepu, kdo ne drži besede, kdo se gre pritlehno politikantstvo in kdo izsiljuje predsednika Drnovška.

Toda tokrat je predsednikov kandidat Igor Šoltes dobil dovolj glasov, čeprav bi morda bilo kar prav, da državni zbor še ne bi podelil krone šefa najvišjih revizorjev državnih in drugih javnih poslov. Revizije bi še naprej tekle tako, kot so doslej – najbrž niti ne bolje niti ne slabše - pod poveljstvom namestnika predsednika, vendar bi državni zbor s tem pridobil čas, da bi odpravil tajne volitve predsednika računskega sodišča. Računsko sodišče pa bi dobilo predsednika, ki bi se ga ne držala senca politikantskih kupčij pod mizo in maščevanja malih Janezkov. Edini, ki je tokrat lahko zadovoljen, je predsednik republike Janez Drnovšek, ker je na seznamu svojih nalog lahko odključal eno najbolj neprijetnih med njimi.

Res je, da kandidat izpolnjuje vse formalne pogoje, toda tudi prejšnji kandidati so jih. Res je

tudi, da bo doktoriral iz javnih naročil, ki so pomemben del posla računskih revizorjev, vendar najbrž ni edini. Na splošno je tudi relativna kandidatova mladost lahko prednost, toda ko gre za vodenje institucije, kot je računsko sodišče, je gotovo primernejši človek z več praktičnimi izkušnjami, ker mu preudarnost lahko podvoji moč znanja, ki ga ima. Res je tudi, da se takšni na razpis niso prijavi. Toda če bi predsednik republike z njim počakal, da minejo volitve in se uvede pravilo, da je glasovanje v parlamentu o imenovanju predsednika računskega sodišča javno, bi se nanj gotovo prijavi strokovnjaki z veliko večjo avtoriteto, kar bi bilo lahko za državo samo dobro. Tako pa se je težko izogniti občutku, da je tudi predsednik republike računal na to, da bodo poslanci Šoltesa izvolili predvsem zato, ker je birokratsko brezbarven in torej potencialno ubogljiv, in zato, da gre ta točka končno z dnevnega reda.

Korupcija in Aroganca

Vlada naj pripravi poročila o korupciji, klientelizmu in pranju denarja

STA, 1. junij, 2004

Poslanke in poslanci so po več kot 13 urni razpravi o sumu korupcije, klientelizma in pranja denarja sprejeli tri sklepe, ki jih je predlagal matični odbor za notranjo politiko. S tem je državni zbor vlado pozval, da v štirih mesecih pripravi poročila o stečajnih postopkih, predkazenskih postopkih, uvedenih v stečajih ter sumih pranja denarja. Ob tem pa večina poslank in poslancev ni sprejela dopolnil, ki jih je predložila poslanska skupina SLS, po katerem bi predlagane roke za poročila s štirih mesecih skrajšali na trideset dni. Opozicijski poslanci so se namreč zavzeli za krajši rok, saj bi sicer predložitev poročil zavlekli še v čas, ko bo sedanjemu sklicu državnega zbora prenehal mandat.

Tako je državni zbor z 48 glasovi za in petimi proti vladi naložil, da v štirih mesecih pošlje celovito poročilo o gibanju stečajnih zadev

po letih in sodiščih ter pripravi analizo stanja s predlogi sklepov. Vlada mora v štirih mesecih pripraviti tudi poročilo o predkazenskih postopkih, uvedenih ob stečajnih postopkih, poročilo pa naj bi vsebovalo tudi analizo stanja s predlogi ukrepov (omenjeni sklep je državni zbor sprejel s 47 glasovi za in štirimi proti). Poslanke in poslanci so s 46 glasovi za in petimi proti sprejeli tudi sklep, da vlada v štirih mesecih predloži tudi poročilo o številu uvedenih postopkov ugotavljanja sumov pranja denarja v tem mandatu vlade z analizo stanja in predlogi ukrepov. S tem so nekoliko spremenjene sprejeli tri od sicer sedmih predlaganih sklepov, ki so jih v zahtevi za sklic izredne seje navedli opozicijski poslanci iz vrst SDS, NSi in SNS.

V uro in pol trajajočem uvodu so predlagatelji, Janez Janša (SDS), Andrej Bajuk (NSi) in Sašo Peče

(SNS) v ponedeljek predstavili osnove za tokratno razpravo. Tako so se dotaknili številnih že znanih afer in sumov korupcije, klientelizma in pranja denarja. Vlada je v svojem odgovoru njihove

navedbe zavrnila, ki so jih na račun vlade in domnevne vpletenosti vladajočih krogov v korupcijo in klientelizem nanizali opozicijski poslanci.

Korupcija in aroganca v LDS in Forum 21

(Povzeto po članku Janeza Markeša *'Med aroganco in kamikazami'* v MAG, 16.5 2004)

Izredna seja o korupciji v parlamentu začetkom maja je oblast napravila smrtno resno. Janša in opozicija so začeli stopnjevati pritisk. Tokrat debata ni prišla iz ideoloških pozicij, temveč prek denarja in z njim povezane korupcije ter klientelizma. Aroganca LDS se stopnjuje do točke, ko bržkone začenja ogrožati njo samo in s tem ves oblastni monopol partije.

Gregor Golobič je Janši in opoziciji očital izdajstvo ter povezovanje s tujci, kar naj bi slabilo slovenski nacionalni interes.

Po pričakovanju je izredna seja sredi maja sprostila velike politične strasti. Prav tako je bilo pričakovati, da seje ne bo mogoče gledati v neposrednem televizijskem ali poslušati v neposrednem radijskem prenosu. Nefiltriran dostop do javnosti je bil dokaj očitno prenevarjen. Argumenti v obtožbah opozicije proti LDS zaradi korupcije so tako dobili posebno težo. Hkrati je akcija parlamentarne opozicije vnovič LDS pripeljala do točke, ko je morala pokazati svojo ekskluzivno moč obvladovanja medijev, kar je navzven pustilo vtis, da so uredniki glavnih medijev predvsem izvršilni nameščenci in potencialni plačanci LDS, to pa je opozicija predstavila kot potencialni sestavni del zgodbe in očitkov o korupciji in klientelizmu. Janezu Janši je uspelo čisto osebno sprovcirati "eldeesovega Stalina" Gregorja Golobiča, ta je namreč (kar preveč) izgubil politično razsodnost, Janšo začel osebno žaliti, pri čemer se je pretirano izpostavil in omogočil, da se je pozornost javnosti dejansko usmerila na samo vprašanje o upravičenosti očitkov glede korupcije. *(Kar je verjetno pripomoglo k Golobičevemu odstopu kot predsednik sveta LDS.)*

Nastopil je čas velikih strasti, izrednega stanja, v katerem se je Janša (kot vojak) vedno dobro znašel. Logika opozicije se je tako nekaj mesecev pred parlamentarnimi volitvami in tik pred evropskimi skrčila v spopad "na vse ali nič". Nastopi najbolj ekstremnih eldeesovih zagovornikov, na primer Gregorja Golobiča, Jelka Kacina, Antona Anderliča, Slavka Gabra, Bogdana Biščaka, Dušana Vučka ali Maksa Lavrinca, so pokazali, da opozicija posebne druge izbire niti ni imela. Hkrati je ta sporočila, da je način vladanja LDS v zadnjih mesecih, ko se deli tranzicijski plen, tudi dal vedeti, da bi bil kakršenkoli poskus demokratičnega dialoga popolno zapravljanje časa.

Motivi opozicije, kot jih je predstavila, so bili razgaliti lažnivost "*sedanje*" demokracije, ki pravzaprav ni demokracija. V Sloveniji podjetja, ki niso v domeni LDS oziroma stare partije, preprosto nimajo nobene resne možnosti za razcvet, poudarjajo predlagatelji izredne seje o korupciji. Monopoli in klientelizem, državne subvencije, ki so prikrita, včasih odkrita oblika kraje in korupcije, ne pomenijo le zlorabe davkoplačevalskega denarja, temveč tudi obnavljajo veliko politično moč, ki je končno podkrepjena še z medijskim monopolom. Opozicija je čakala na vstop Slovenije v EU, da bi pokazala na neevropskost takega dogajanja. Toda tudi v opoziciji so morali ugotoviti, da v EU glede čiščenja posledic korupcije in klientelizma puščajo pobudo predvsem "vpletenim v sporu".

Aroganca LDS se je v zadnjih mesecih stopnjevala do meja opozicijske potrpežljivosti. Nasilje v kadrovanju je v zadnjih desetih letih doseglo vrhunec. Tako je po Zdenki Cerar kljub številnim javnim polemikam svoje imenovanje po

štirih poskusih in na predlog predsednika države doživel še novi predsednik računskega sodišča Igor Šoltes. V opoziciji so sicer ne preveč javno razvili interpretacijo, da gre to trdovratnost pripisati predvsem dejstvu, da je sorodnik Edvarda Kardelja. Poleg Cerarjeve, ki po mnenju opozicije uživa posebno naklonjenost nomenklature, ustavnega sodnika Cirila Ribičiča, cele vrste partijcev, ki z demokracijo nikoli niso imeli nič skupnega; v Sloveniji ni prostora za nikogar, ki ni v njihovem interesu. Slovenska demokracija je postala domovina evropsko preobražene partije in popolna mačeha ljudem, ki so stavili na njeno demokracijo zunaj partijskega konteksta. Zato je bilo pričakovati, da bo opozicija dregnila v jedro, to je v denarne tokove, prek katerih se LDS, partija in sploh tako imenovani stari fantje napajajo. Klientelizem in očitki o korupciji zato sodijo k najpomembnejši kritiki opozicije...

Opozicija z nagobčnikom

Povzeto po članku Igorja Kršinarja, MAG, 11. maj, 2004

Parlamentarna razprava o korupciji je še poglobila prepad med opozicijo in vladajočo koalicijo. Videti je, da lahko o korupciji razpravljajo samo oblastniki, medtem ko opoziciji to ni dovoljeno. Ko je premier Tone Rop ob deseti obletnici združitve LDS na Bledu pozval k boju proti kriminalu, korupciji in klientelizmu, so mu ploskali vsi zbrani veljaki stranke. Ko je o teh pojavih hotela razpravljati opozicija, pa so ji skrajšali čas z utemeljitvijo, da to ni tema, o kateri bi moral razpravljati parlament.

Sklic izredne seje državnega zbora je zahtevalo 25 opozicijskih poslancev, iz SDS, NSI, SNS ter Bogomir Vnučec iz SMS. Ljudska stranka sicer ni bila med podpisniki, vendar je razpravo podprla na seji. Vladajoča koalicija se je odzvala zelo nestrpno, čeprav o korupciji razpravljajo tudi v parlamentih zahodnih demokratičnih držav. Najprej so njeni predstavniki na kolegiju predsednika državnega zbora (v odsotnosti Boruta Pahorja ga

je vodila podpredsednica iz LDS Irma Pavlinič Krebs) omejili čas za razpravo na izredni seji, če že samega zasedanja niso mogli preprečiti. Opozicijske zahteve, da bi sporne zadeve raziskali ustrezni državni organi, so zavrnilo na matičnem delovnem telesu (odboru za notranjo politiko), nato pa še v državnem zboru. Takšna odločitev je kvečjemu še okrepila sume o klientelizmu, namesto da bi vladajoča koalicija s preiskavo skušala dokazati nasprotno. Opozicija pač nima ustreznih vzvodov oblasti, s katerimi bi lahko podkrepila svoje sume.

Na klientelizem je že na portoroškem kongresu LDS leta 2002 opozoril nekdanji prvak stranke in premier ter sedanji predsednik države Janez Drnovšek. Toda ostalo je le pri besedah. Še več, predsednik sveta LDS Gregor Golobič se je celo sam podal v gospodarstvo in postal del problema, na katerega je z izredno sejo opozorila opozicija. Dovolj je že to, da se je vplivni politični funkcionar, ki ima še vedno precejšnjo, če že ne glavno besedo pri imenovanju direktorjev podjetij v državni lasti, pojavil na »svobodnem trgu« in tem državnim podjetjem ponuja storitve svojega podjetja. V LDS so skušali zadevo prikazati zgolj kot osebni spopad opozicijskega prvaka Janeza Janše in kadroviča največje vladne stranke Gregorja Golobiča, vendar so opozicijski očitki mnogo širši. Stvar ni v tem, da se je vplivni politični funkcionar preselil v gospodarstvo, ampak da gre za zelo pogost pojav. Naj omenimo zgolj Zavarovalnico Triglav pod vodstvom bivšega poslanca LDS Jožeta Leniča ali pa Istrabenz, katerega prvi mož je nekdanji minister in podpredsednik LDS Igor Bavčar. Veliko slovenskih podjetij vodijo člani vladajoče stranke ali posamezniki, ki so se do položaja dokopali z njeno pomočjo. Politično kadrovanje v gospodarskih družbah ter prepletenost politike in gospodarstva sta zato vsekakor temi, o katerih bi državni zbor moral še posebej razpravljati. Prav bi bilo, da bi spregovorili tudi o Forumu 21 na čelu z nekdanjim predsednikom države Milanom Kučanom (ta je izredno sejo že primerjal z izrednimi razmerami), saj je v njem povezal najvplivnejše slovenske gospodarstvenike, ki so na položaj večinoma prišli s pomočjo bivše ali sedanje politike...

Ruplovo pismo poslancem še en dokaz za kaotično stanje v slovenski vladi
STA, 15. april, 2004

V SNS menijo, da je zunanji minister Dimitrij Rupel s svojim neusklajenim delovanjem Sloveniji že večkrat povzročil nepopravljivo škodo. Zadnje takšno dejanje je po njihovem poleg

podajanja argumentov o pripravljenosti Slovenije na arbitražo o meji brez ustreznih argumentov tudi Ruplovo pismo poslancem, v katerem je ostro kritiziral kandidaturu generalne državne tožilke Zdenke Cerar za položaj pravosodne ministrice. "Pismo, ki je odraz Ruplovih notranjih travm in njegove neodločnosti glede sodelovanja v vladi, je le še eden dokaz kaotičnega stanja znotraj slovenske vlade," so med drugim zapisali v SNS.

Od predsednika vlade Antona Ropa zato v stranki pričakujejo, da bo ravnal strokovno ter "za takšno odklonsko in samovoljno ravnanje svojega ministra javno okaral". "Dejstvo je, da tovrstni izpadi upravičeno ustvarjajo dvome v enotnost slovenske politike, tudi navzven. Sedenje na dveh ali celo več stolih pa je nevarno početje, še posebej, če minister Rupel to opravlja v imenu države," so še zapisali v SNS, kjer so Ruplovo ravnanje označili za izdajo nacionalnih interesov.

Kot je znano, je minister Rupel v svojem pismu poslancem ostro kritiziral kandidaturu generalne državne tožilke Zdenke Cerar za položaj pravosodne ministrice. Med drugim naj bi minister v pismu zapisal, da kandidatka ne izpolnjuje pogojev za ministrsko mesto, saj je pogosto ravnala v nasprotju s sicer deklarirano neodvisnostjo pravosodja. Njeno imenovanje na ministrsko mesto pa bi po prepričanju Rupla pomenilo celo posmeh uresničevanju evropskih standardov na področju pravosodja.

Rop se še ni odločil glede usode ministra Rupla

STA, 15. april, 2004

Predsednik vlade in LDS Anton Rop je po seji izvršnega odbora LDS potrdil, da sta z zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom v sredo opravila daljši pogovor o ministrovem nadaljnjem sodelovanju v vladi. Končna odločitev o tem bo po Ropovih besedah padla po imenovanju novih petih ministrov prihodnji teden, sicer pa se bo z Ruplom znova sestal. Nesoglasje med ministrom in premierom je posledica Ruplovega pisma poslancem, v katerem je kritiziral Ropovo odločitev, da za kandidatko za pravosodno ministrico v

prenovljeni vladi po odstopu treh ministrov SLS predlaga generalno državno tožilko Zdenko Cerar.

Anton Rop

Intervju dr. Dimitrija Rupla

Ivan Puc - Mag, 4. 5. 2004

Bil je član delegacije, ki se je na Brionih 7. julija 1991 prvič pogajala z Evropskimi skupnostmi oziroma trojico zunanjih ministrov in dosegla prvi »mednarodni sporazum«. Naš sogovornik je prepričan, da je bil to začetek evropske poti Slovenije. Zanimanje za politiko je ohranil do današnjega dne in rad bi ostal dejaven na širšem področju zunanje politike - bodisi na ravni države ali kako drugače - tudi po volitvah in kljub volitvam. Čeprav ve, da ga, kot pravi, »skušajo - z zelo grobimi sredstvi - spraviti iz vlade«, upa, da bo, dokler bo trajala ta vlada, na tem položaju tudi sam.

Lani je napisal odmevno izjavo *Izvensodni proces* in v njej protestiral, da so ga mediji drug za drugim brez ovinkov obtožili in hkrati še obsodili, češ da je kriv nezakonite in koristoljubne zlorabe uradnega položaja. Po prepričljivem uspehu referendumu o Natu je del vladajoče politike skušal obračunati z njim prek instrumentalizacije tožilstva. Vse sodne instance so tožilsko zahtevo za preiskavo zavrnilo, generalna državna tožilka pa se je pred tedni znašla med kandidati za nove ministre. Zunanji minister Dimitrij Rupel je pisal pismo poslancem državnega zbora in jih prosil, naj premislijo o njeni kandidaturi.

Tudi na zadnji proslavi na predvečer 27. aprila smo poslušali, da se je slovenska država rodila iz upora proti okupatorju. Upor proti unitaristični politiki je bil nadaljevanje tega upora.

Govora nisem slišal, ker me ni bilo tukaj. Poznamo bolj ali manj skrite želje marsikaterega partizana in nekaterih voditeljev osvobodilnega gibanja glede slovenske državnosti. Bili so razočarani, ko je slovenska vojska v nasprotju z drugačnimi zagotovili postala jugoslovanska. Kljub temu je težko zagovarjati stališče, da je šlo za istovrstni upor kot leta 1991. Vzporedno z osvobodilnim gibanjem med drugo svetovno vojno je potekala tudi revolucija, ki ni bila povezana z uveljavitvijo nacionalnega interesa Slovencev in

državnostjo. V njenem ozadju je bila celo ideja o stapljanju narodov. Slovenska osamosvojitvev je ločen pojav in pravi začetek slovenske državnosti. Nikdar prej nacionalna zavest ni dobila takšnega izraza kot med letoma 1989 in 1991. Prepričan sem, da je spoštovanje osamosvajanja in njegovega nadaljevanja pogoj za vitalnost države.

Slovenijo ste skupaj z drugimi osamosvojitvenimi politikami pripeljali v Nato in EU. Kaj zdaj?

Zdaj je Evropska unija okvir, v katerem uresničujemo nacionalne interese. Še nikdar prej nismo živeli tako v središču, v osrčju evropskega političnega in kulturnega življenja kot prav zdaj, ko smo v EU. Naša naloga je sodelovati v tem življenju v skladu s svojo močjo, interesi in imaginacijo. S tem ko smo soudeleženi v evropski politiki, delujemo tudi na preostali svet. Še zlasti smo pooblašeni imeti posluš za dogajanje v svetu jugovzhodno od nas, ki se je znašel v nezavidljivem položaju in ga razmeroma dobro razumemo.

Kje vidite izziv za svoj angažma v Slavni prihodnosti, kot se je glasil vaš prispevek na prvem pogovoru o prihodnosti pri predsedniku države?

Vas zanima moja kariera?

Ostaniva pri mojih besedah o izzivih slavne prihodnosti.

O slavni prihodnosti sem govoril, ker je je večina že pred nami. Če bomo znali izrabiti priložnosti - o čemer sem prepričan - nas čaka slavna prihodnost. Kje v njej vidim sebe? Leta 1990 sem prevzel odgovornost za zunanjo politiko. Interes za politiko me do današnjega dne ni zapustil. Zunanjo politiko jemljem kot izjemen izziv in vse, kar je z njo povezano, opravljam z vso energijo, veseljem in užitek. Dokler bo ta vlada trajala, upam, da bom na tem položaju trajal tudi jaz. Po volitvah pa bo tako, kot je vedno. V vseh demokracijah so nekaj nepredvidljivega, zato so napovedi nevhvaležne.

Želim si, da bi bil na širšem področju zunanje politike - bodisi na ravni države ali kako drugače - dejaven tudi po volitvah in kljub volitvam.

Razumem vas, da boste kandidirali za poslanca LDS?

Tudi o tem je bil govor. Nacionalna politika je sicer tesno povezana z nastopanjem na volitvah. Ni pa nujno. Lahko si predstavljam, da bi bil angažiran tudi kako drugače.

Glede ocen, da se v Sloveniji spreminja način vladanja in da je vse manj iskanja soglasja, pa meni, da je večina slovenskih volivcev vendarle zmernih in da je v politični sredini več prostora kot na skrajnih polih. Sam bi rad, kot je zatrdil, prispeval k temu, da se polarizacija ne bi poglobljala. Utelešenje sprave in sodelovanja ter visoka šola zmernosti pa je tudi Evropska unija so besede, s katerimi je slovenski zunanji minister sklenil pogovor za Mag.

P.S. Za boljše razumevanje, v katerem sta se znašla dr. Dimitri Rupel in Anton Rop, naj dodamo nekaj medijskih citatov:

Ivan Puc, MAG, 20. april, 2004

Prav ko je koalicija po odhodu ali izgonu SLS strnjevala vrste, je idilo strokovnjaških ministrskih kandidatov z nezaupnico generalni državni tožilki Zdenki Cerar, sošolki Milana Kučana, razblinil eldeesov enfant terrible.

Rop je pred dilemo, ki je zaradi predvolilnega kupčkanja ne more rešiti v škodo Dimitrija Rupla. Nemogoče je, da v sporu Rupel - Cerarjeva podpre slednjo s tem, da se poslovi od zunanjega ministra. Cerarjeva, ki je pred upokojitvijo, politično nima nobene veljave. Politično težo ima le njena primernost za vodenje tožilstva in kajpada to, da kot pravosodna ministrica predlaga novega generalnega državnega tožilca. Stališče, da je liberalna demokracija sprostila položaj prvega človeka tožilstva, da bi pred volitvami za šest let nastavila »pravega« človeka, dobiva v medijih domovinsko pravico. Torej sploh ni pomembno,

kdo je postavljen na položaj dozdajšnjega pravosodnega ministra Iva Bizjaka.

Preizkus odprtosti in demokratičnosti LDS. Ropov preračunljivo previdni odziv in Ruplovo pojasnilo k pismu poslancem vendarle kažeta, da se pripravlja sobivanje starega zunanjega ministra in nove pravosodne ministrice. Navsezadnje, ali si lahko zamislimo, da bi tik pred vstopom v EU odstopil ali bil v nasprotju z lastno voljo zamenjan minister za zunanje zadeve? V minulih dneh je premier pustil dovolj indicov o tem, da je sprememb v vladi za zdaj konec.

Janez Markeš, MAG 20. april, 2004

Rupel se je končno izgovoril, da naj mu bo dovoljeno povedati svoje lastno mnenje, saj je doslej verjel, da ga LDS kot njegova stranka (tolerance) prenese. Cerarjeva, ki je Rupla nedavno preganjala, je Ropova favoritinja, Rupel pa ostaja, kar je bil, karkoli že to pomeni, kajti njegova drža vse do volitev Ropu ne pušča čisto nič maneverskega prostora.

Ruplu je vsekakor treba priznati, da se je sposoben vpletati v politiko, še več, da jo je sposoben soustvarjati. Seveda ni pričakovati, da bo pred volitvami kakorkoli menjal politično barvo ali stranko, gotovo pa bo s tem prikrito grozil. Njegova zamera do Ropa ne seže le v obdobje pregona, ki ga je zoper njega neuspešno začela Cerarjeva, temveč tudi v obdobje Ropovega predloga o kandidatu za prvega slovenskega evropskega komisarja. Rop je v konfliktu z Ruplom vnovič pokazal, da ne premore potrebne politične občutljivosti ter da so botri krepko precenili njegove sposobnosti.

Janez Markeš, MAG 21. april, 2004

V slovenski notranji politiki je pred jesenskimi volitvami opaziti novo dinamiko. Za to sta poskrbela Janez Janša in Dimitrij Rupel. Ugibanja tedna so bila, ali sta to storila neodvisno drug od drugega ali v dogovoru, že mesece pa so se po rumenem tisku širile govorice, da Rupel liberalno demokracijo nagovarja k zblizevanju s SDS in Janšo.

Danilo Slivnik, MAG 28. april, 2004

Namesto da bi Ropa politični dogodki (in delno tudi konflikti) utrjevali in umirjali, ga vse bolj spravljajo ob živce in kažejo kot prepirljivega politika, ki do strankarskega dogajanja nima dovolj profesionalne distance. Nestrpnost je po svoje nerazumljiva, saj izid volitev še ni odločen in stranka se še lahko spravi v red. Večja težava pa je, kako naj se izvleče iz krize vodenja: njen vrh so zasedli militantni aparatički, ki se imajo za levičarje, njena politična usmeritev pa je zadela ob zid shizofreno razdvojenih vrednot, ki se nanašajo na domnevno »socialno usmerjene kapitaliste«, kar je protislovje.

Na nedavnem posvetovalnem sestanku na Brdu je bila prava zmešnjava, največ pa sta govorila Gregor Golobič in Slavko Gaber. Toda tisto, kar sta omenjala, je bilo zelo nenavadno. Golobič je namreč dejal, da je sedanji premier Anton Rop najbolj rdeč premier, kar so jih imeli, in da je to za stranko dobro. Gaber je na koncu povzel njegove ocene, kot da bi sejo vodil sam, in ne njen predsednik. Edini, ki je menda zmotil tovrstno rdečo idilo, je bil zunanji minister dr. Dimitrij Rupel s pripombo, da je bil doslej prepričan, da je LDS sredinska stranka, in da se ne bi smela zatekati k skrajnim stališčem. Ko pa je dodal, da bi morala biti najbrž enako oddaljena od Kučana, kot je od Janše, je nastala takšna grobna tišina, da bi jo lahko rezal z nožem. Vsi so gledali predse in se delali, kot da ne bi bili v dvorani...

Ivan Puc, MAG 20. maj, 2004

“Tako kot je Zdenko Cerar za pravosodno ministrico predsedniku vlade Antonu Ropu izbral Milan Kučan, se bo izbor nove glave tožilstva zgodil v istem krogu ljudi”. Na razpis generalnega državnega tožilca se prijavijo trije kandidati (Elizabeta Gyoerkoes, Vlasta Nussberger in Hinko Junell). Po odstopu prvih dveh (obe favoritinji Cerarjeve in kontinuitete) ostane en kandidat, ki izpolnjuje vse razpisne pogoje: sedanji vrhovni tožilec Hinko Junell. Klub temu se pravosodna ministrica odloči razpis ponoviti. Če to ni dokaz klientilizma, potem kaj je?

(Gledano nazaj, Ruplovo svarilno pismo o Cerarjevi kandidaturi za položaj pravosodne ministrice, sedaj izgleda upravičeno. Op. ur.)

Od upravičenih volilcev se pričakuje, “da takšnih in podbnih potez Slovenke in Slovenci ne bodo pozabili” pri bodočih volitvah.

Peče (SNS) o Ustavnem sodišču

STA, 29. april, 2004

Ustavno sodišče “je na pobudo nekaterih bivših jugoslovanskih vojakov pod vodstvom velikega ‘rešitelja agresorjev’ na slovenski narod **Matevža Krivica**, ugotovilo, da je omenjeni zakon v neskladju s slovensko ustavo, saj naj ne bi urejal pravice do pridobitve pokojnine tudi za čas od izpolnitve pogojev po 18. oktobru 1991”. Tako ustavno sodišče s svojimi odločbami negira in omalovažuje slovensko osamosvojitvev. Slovenski davkoplačevalci bodo morali plačevati na “...podlagi takih in podobnih odločitev iz svojih žepov tistim, ki jim pred več kot desetletjem ni bilo mar za to isto državo, od katere sedaj zahtevajo več deset milijonov tolarjev”.

Pahor ni zainteresiran za vodenja zunanjega ministrstva

Ljubljanske novice, 12. maj, 2004

Predsednik državnega zbora Borut Pahor je v izjavi za javnost pojasnil, da ne bo prevzel vodenja zunanjega ministrstva. S tem se je odzval na neuradne navedbe v nekaterih slovenskih medijih o zamenjavi sedanjega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, kot možni kandidat pa se je omenjal prav predsednik parlamenta.

Sicer pa je Pahor na novinarsko vprašanje dejal, da v koaliciji o zamenjavi ministra Rupla niso potekali pogovori. Na vprašanje, ali sta se s predsednikom vlade Antonom Ropom pogovarjala o možnosti, da bi prevzel vodenje zunanjega ministrstva, pa je Pahor dejal, da mu je predsednik vlade “sem in tja” omenil to možnost, vendar pa se o tem nikoli nista resno pogovarjala.

Preračunljivi dvojniki

Stanislav Kovač, MAG, 28. april, 2004

Še leta 1983 je Kučan kot ortodoksní marksist za svoje najhujše ideološke sovražnike razglasil monopoliste in buržoazno-liberalistične sile. Preteči sta morali samo dve desetletji, da je v Forumu 21 združil svoje največje komunistične sovražnike - predstavnike novega monopolističnega lobija in tranzicijsko kapitalsko buržoazijo.

Ob razpitem sestanku Forumu 21 konec februarja v Mercatorjevem hotelu M smo v članku Serviserji umetnih hrbtenic zapisali, da je zgodba o Forumu 21 v resnici zgodba o tranzicijski kontinuiteti komunistične vladavine in politični prevladi novih monopolnih sistemov, ki so s svojo ekonomsko močjo najhujša grožnja Sloveniji, da se bo oddaljila od inovativne, konkurenčne in hitro razvijajoče se družbe. Že tedaj smo opozorili, da ogrožje Kučanovega ideološkega projekta sestavljajo prav novi monopolistični sistemi, ki jih utelešata zlasti Jankovičev Mercator in Turnškova Pivovarna Laško.

V prejšnji številki MAG-a je dr. Igor Lukšič, politolog, univerzitetni profesor na FDV in aktivni član vodstva ZLSD, v intervjuju potrdil monopolistični značaj Kučanove organizacije: »Sporočilo foruma je, da obstoječa generacija z Ropom in Pahorjem na čelu ni sposobna voditi politike, ki bi ustrezala tem monopolnim strukturam oziroma monopolom moči, ki so monopoli v znanosti, kulturi, gospodarstvu in politiki. Ti so se zdaj ustrašili, da se bo zaradi vstopa v EU utegnulo kaj spremeniti.« Še več, Lukšič je Kučanov forum neposredno poistovetil z zvezo komunistov: »Oni ponujajo vzorec izpred devetdesetih let, ko smo imeli organizacijo, ki producira ideje in tudi kadrovske rešitve ter jih potem lansira v politični prostor bolj ali manj tehnično.«

Kučanova knjižica iz leta 1983. Dr. Lukšič je v MAG-ovem intervjuju dregnil v jedro problema Forumu 21, s katerim Kučan oživlja politični in gospodarski monopol zveze komunistov ter vrača Slovenijo v

obdobje predparlamentarnega komunističnega režima. Da bi razumeli nevarnost, ki jo za razvoj države prinaša Forum 21, se moramo vrniti na začetek osemdesetih let, v obdobje totalitarnega sistema. Kot eden vodilnih komunistov je Kučan februarja 1983 na Brdu pri Kranju predaval na idejnopolitičnem usposabljanju ZKS. Njegovo predavanje je bilo natisnjeno v knjižici osnovne organizacije ZKS z naslovom **Milan Kučan: ZK in razvojna ter ekonomska politika 1983**. Glavne naloge ZK je opredelil takole: »Ustvarjamo novo družbo, v kateri se na drugačnih temeljih vzpostavlja razmerje med delom in kapitalom, družbo, ki je zgrajena na oblasti dela, in ne na oblasti kapitala. To je revolucija, ki, kot pravimo, teče, ki je še daleč od uresničitve svojih temeljnih načel in ciljev, ki jo usmerjajo. Zelo pomembno je, na stran katerih sil se s svojimi opredelitvami in podporo postavlja zveza komunistov; svojo družbeno moč in vpliv mora graditi na najbolj progresivnih razmišljanjih, ki se porajajo znotraj delavskega razreda, znotraj delavskih in ljudskih množic ter njihovih revolucionarnih institucij.«

Še v prvi polovici osemdesetih let je Kučan vodil komunistično revolucijo v imenu vladavine delavskega razreda in ustanavljal družbo, zgrajeno na oblasti dela. Dve desetletji kasneje je taisti Kučan v nedavnem intervjuju za Mladino na vprašanje, zakaj v Forumu 21 ni delavcev, odvrnil, da so »proletarci tam, kjer so bili: na delovnih mestih« Preteči je moralo samo dvajset let, da se je nekoč prvi komunist odrek delavskemu razredu in izdal temeljne ideje komunističnega gibanja o vladavini proletariata, s katerimi je kot komunistični trdorokec vladal v propadlem režimu. Njegovo travestijo najbolje dokazuje zdajšnji večtedenski sindikalni boj, pri katerem Forum 21 ni izrekel niti besede podpore za višje delavske plače...

Gibanje Osveščeni prebivalci Slovenije opozorilo na položaj v Sloveniji

STA, 27. april, 2004

Civilnodružbeno gibanje Osveščeni prebivalci Slovenije (OPS) je danes pred poslopjem državnega zbora v Ljubljani pripravilo javni protestni shod z geslom "Stopimo skupaj", s katerim je želelo opozoriti na trenutni, zlasti gospodarski položaj v Sloveniji in druge probleme. Po besedah predstavnika OPS Ladislava Trohe je gospodarsko področje eno najbolj pomembnih za razvoj države, pri čemer je opozoril na zunanji dolg Slovenije, ki znaša že blizu 15 milijard dolarjev. Kot je na mirovnem shodu, ki se ga je udeležilo okoli 20 ljudi, poudaril Troha, je slovenska zgodba o uspehu "zgodba o uspehu na kredit", s katerimi so oblasti želele kupiti socialni mir. "Na oblasti so janičarji, ki nas razprodajajo," je opozoril Troha.

Troha je tudi izrazil protest, ker TV Slovenija v petek ni predvajala prispevka o novinarski konferenci OPS, na kateri so med drugim opozorili na revizijsko poročilo računskega sodišča iz leta 2002 o porabi sredstev republiške volilne komisije za izvedbo parlamentarnih volitev leta 2000. Troha je zato napovedal pohod do poslopja nacionalne televizije, kjer naj bi zahtevali objavo prispevka.

Računsko sodišče je v omenjenem poročilu ugotovilo nepravilnosti glede porabe sredstev, in sicer na izbranem vzorcu na ravni republiške volilne komisije v višini 23 milijonov tolarjev, na ravni volilnih enot in okrajev pa v višini 14,4 milijona tolarjev, zato je izdalo negativno mnenje.

Predsednica civilnega združenja Neli - civilni varuh Daniela Petan je izpostavila problem kršenja človekovih pravic. Po njenih besedah lahko na

konkretnih primerih dokažejo, da se človekove pravice, zagotovljene z ustavo in zakoni, najbolj pogosto kršijo v sodnih in upravnih postopkih, saj odgovorni vedo, da se proti kršiteljem praviloma na ukrepa.

Stojan Jež iz Foruma za pravico otrok do obeh staršev se je zavzel za odločen boj za pravice otrok. Predstavniki izvenparlamentarne stranke Slovenskega naroda Zdenko Vinkov Vincenc pa je v zvezi z nedavno ustanovljenim Forumom 21 menil, da ta združuje ljudi, ki so okradli Slovenijo, zato jih je potrebno izločiti in jim onemogočiti nadaljnje delovanje v gospodarstvu.

Predstavniki območnega policijskega sindikata Podravje Ludvik Repolusk je izrekel podporo OPS in vsem civilnim in družbenim gibanjem, ki bodo tako ali drugače opozarjala na nepravilnosti v gospodarstvu, medtem ko je predstavnik Zveze ekoloških gibanj Slovenije Karel Lipič opozoril na pomanjkanje in ponekod tudi na nepoznavanje programov za varstvo okolja.

Udeleženci današnjega shoda so se sicer spomnili na ljudi, ki so storili samomor, in v spomin nanje prižgali sveče.

Civilno gibanje OPS sestavljajo združenje Neli - civilni varuh, Forum za pravico otrok do obeh staršev, Sindikati gospodarstva in negospodarstva, neparlamentarna stranka Slovenskega naroda SSN, Zveza ekoloških gibanj Slovenije, neparlamentarna stranka-Demokratska stranka Slovenije-štajerska koordinacija in aktivni osveščeni posamezniki.

Partijski korporativec

Stanislav Kovač, MAG 11. maj, 2004

Ropova LDS bo v primeru volilne zmage prisiljena uresničiti dolgoletno Kučanovo idejo o zaščiti nacionalnih interesov v gospodarstvu, ki temelji na Jankovičevem scenariju menedžerskega odkupa podjetij.

Minuli teden se je v medijih pojavila obrobna novica, da bo španska državna televizija v teh dneh kot eno od novih članic EU predstavila tudi

Slovenijo. Njihova ekipa je obiskala Mercatorjev trgovinski center v Domžalah in pripravila intervju s predsednikom uprave Zoranom Jankovičem, pogovarjala pa se je tudi s predsednikom vlade Antonom Ropom. Na videz nepomembna novica o predstavitvi naše države na španski državni televiziji je vnovič pokazala, da sta osrednja igralca v

slovenskem političnem in gospodarskem prostoru premier Rop in trgovec Jankovič.

Rop in Jankovič. Ni naključje, da so politični in gospodarski lobisti poskrbeli, da je predstavitev Slovenije na španski državni televiziji združila ravno Ropa in Jankoviča. Moža sta v zadnjih mesecih malodane nerazdružljiva, saj se videvata bodisi na zasebnih zabavah, javnih rokometnih spektaklih ali sestankih Kučanovega Forumu 21. To se je zgodilo tudi konec februarja na razvpitem ustanovitvenem sestanku foruma v Mercatorjevem hotelu M, kjer je bil Jankovič glavni organizator, Rop pa skrivnostni gost. Prav v tednu, ko je Forum 21 konspirativno sestankoval v Mercatorjevem hotelu, je javnost šokiral televizijski posnetek izpred dveh let, na katerem Rop med posvetom o privatizaciji in vlogi politike v gospodarstvu na GZS Jankoviču očita: "Veš, česa nisi povedal? Da sem te jaz postavil za direktorja. Ja, ampak interes je bil, da te je politika nastavila. Točno, politika te je nastavila. Jaz sem te nastavil!"

Njun pogovor je bil šokanten zato, ker se je zgodil po uradnem posvetu o vpletanju politike v kadrovanje pomembnih podjetij, ko je bil sedanjí premier prepričan, da so televizijske kamere ugasnjene. Ropova zmeta je bila razlog za enega najbolj ekskluzivnih prizorov slovenske tranzicije, ki nedvoumno dokazuje, da politična oblast kljub razpadu komunističnega režima še naprej neposredno nadzoruje gospodarstvo. Obrazec izvira iz propadlega enopartijskega režima, kjer je partijska elita postavljala direktorje najpomembnejših podjetij, ti pa so ji vračali zvestobo s tem, da so pravoverno podpirali avtoritarni režim. Rop je tako Jankoviča politično nastavil v Mercatorju, on pa mu služi s tem, da v predvolilnem obdobju prek Forumu 21 podpira premiera, njegovo stranko in vladajočo koalicijo.

Jankovič in Forum 21. Pred dvema letoma je Rop zavrnil Jankovičevo lobiranje, da bi država dovolila menedžerski odkup v vodilnih podjetjih in menedžerskemu sloju odprodala lastniške deleže, ki so v lasti paradržavnih skladov Kada in Soda. Vendar je prvi mož Mercatorja zlasti po letošnji ustanovitvi Forumu 21 spet pokazal, da ni nikoli

zavrgel ideje o menedžerskem prevzemu podjetja. Tako je po poročanju medijev 29. marca na okrogli mizi o slovenski trgovini napovedal, da se lahko v Mercatorju vse spremeni, če bo dobil nove lastnike, pri čemer je poudaril, da bosta imela odločilno vlogo prav Kad in Sod s prodajo lastniških deležev. Povsem isto privatizacijsko sporočilo je ponovil slab mesec pozneje, 22. aprila, ko je na pravniških dnevih v Portorožu dejal, da ne more vedeti, v čigavih rokah bodo Mercatorjeve delnice v prihodnjih petih letih. in dodal, da obžaluje, ker je čedalje manj posluha za to, da bi pomembni Mercatorjev lastnik postali vodilni ljudje v hiši. Obenem je izrazil tudi nenaklonjenost do tujega lastništva v slovenskih podjetjih ter zatrdil, da je v ekonomiji nacionalist.

Sočasno z Jankovičevo obuditvijo zamisli o menedžerskem odkupu Mercatorja se je v javnosti pojavila pobuda Petrolove uprave o usodi premoženja Soda v največjih podjetjih. Tako kot Jankovič je tudi prvi mož Petrol Lotrič izrazili bojazen, komu bo Sod v prihodnjih treh letih prodal svoje lastniške deleže, ko bo moral poplačati denacionalizacijske obveznosti. V Mercatorju je Sod drugi največji lastnik s 13,5-odstotnim deležem, v Petrolu pa največji z 19,4 odstotka. Predsednik Petrolove uprave je predlagal, naj država uredi vprašanje prodaje lastniških deležev Soda. S tem bi preprečili možnost, da lastniki večjih podjetij postanejo tudi tujci, ne samo menedžerji podjetij ali drugi domači lastniki. Vodstev Petrola in Mercatorja pa ne druží samo enotno stališče o usodi Sodovega premoženja, ampak tudi članstvo v Kučanovem forumu. Kučan in Forum 21. O političnih in gospodarskih razsežnostih Forumu 21 za prihodnji razvoj Slovenije je v nedavnem Magovem intervjuju govoril dr. Igor Lukšič, politolog, univerzitetni profesor na FDV in aktivni član vodstva ZLSD: "Oni ponujajo vzorec izpred devetdesetih let, ko smo imeli organizacijo, ki producira ideje in tudi kadrovske rešitve ter jih potem lansira v politični prostor bolj ali manj tehnično. In za to početje ji ni treba na volitve po podporo". *Bivši predsednik države promovira nepolitično formo za politično delovanje...*

Država v prostem padu

Povzeto po članku Stanislava Kovača, Mag, 18. maj, 2004

Slovenija je letos znova močno zdrsnila po lestvici švicarskega inštituta IMD. Med osrednjimi razlogi nazadovanja so navedeni zaprtost slovenske družbe pred tujimi idejami in globalizacijo ter pomanjkanje sposobnih menedžerjev in njihova šibka verodostojnost v gospodarstvu.

V začetku maja je mednarodni inštitut za razvoj menedžmenta IMD iz Lozane objavil prve rezultate vsakoletnega poročila o mednarodni konkurenčnosti z naslovom World Competitiveness Yearbook. Letošnja raziskava je Slovenijo uvrstila kot pred-predzadnja med najmanj konkurenčne države EU. Naš položaj na lestvici se je močno poslabšal že drugo leto zapored: predlani smo zasedli še 35. mesto, lani smo zdrsnili na 40. in letos celo na 45. mesto. Raziskava vključuje 51 razvitejših držav in devetih regionalnih gospodarstev, njen cilj pa je ugotoviti investicijsko privlačnost in kakovost poslovnega okolja, v katerem podjetja delujejo. Raziskovalci švicarskega inštituta si pri vsakoletnem sestavljanju lestvice mednarodne konkurenčnosti postavijo osrednje vprašanje: katera država ponuja najugodnejše investicijske priložnosti za poslovni uspeh podjetja? Od leta 2000 velja za investicijsko najprivlačnejšo državo ZDA. Lani ji je na drugem mestu sledil Singapur, za njim pa Kanada, Avstralija, Islandija, Hongkong, Danska, Finska, Luksemburg in na desetem mestu najhitreje rastoča evropska država Irska. Za Slovenijo so se uvrstile gospodarsko najmanj razvite države Srednje in Južne Amerike ter manj razvite evropske države, ki niso članice EU.

Podatki o mednarodni konkurenčnosti so namreč objavljeni povsod po svetu, to pa vpliva slabo na boniteto naše države. Po navedbah medijev se je na rezultate raziskave še bolj žolčno odzval predsednik skupščine GZS Janez Bohorič, ki se kot predsednik uprave kranjske Save uvršča med vodilne domače menedžerje. Med drugim je tudi podpredsednik upravnega odbora Kučanovega Foruma 21 in je izredno vpliven v slovenskem poslovnem okolju. Ob pogostem uvrščanju Slovenije na konec lestvice inštituta IMD je dopustil celo možnost, da gre za statistično laž.

Indeks mednarodne konkurenčnosti IMD sestavljajo štiri večje skupine: gospodarska uspešnost države, učinkovitost vlade, podjetniška učinkovitost in infrastruktura. K zdrs s 40. na 45. mesto je največ prispevalo močno poslabšanje podjetniške učinkovitosti, saj smo v tej kategoriji padli z 38. na 51. mesto.

Globok padec podjetniške učinkovitosti v zadnjih dveh letih, z 32. na 51. mesto, še potrjuje zaprtost družbe in gospodarstva pred globalizacijo, tujo konkurenco in tujim kapitalom, ki je ena od prevladujočih značilnosti slovenske tranzicije. Izredno zmanjšanje mednarodne konkurenčnosti Slovenije pri podjetniški učinkovitosti sovпада z vznikom močne ekonomske in politične monopolizacije v zadnjih letih tranzicije, ko so se v medijsko ospredje prebili zlasti politiki in menedžerji, ki jih družijo zaščita nacionalnih interesov, ekonomski nacionalizem in monopolizacija zaščitene domačega trga...

Sočan: Slovenija resno zaostaja za EU

STA, 24. maj, 2004

Slovenija resno zaostaja za Evropsko unijo. Če ne bo v temelju spremenila svojega razvojnega koncepta, bo prišla v zelo hudo krizo, obeta pa se ji tudi beg možganov. Država mora razmisliti,

kaj so njeni najprimernejši vzorci razvoja. Slednji niso prepisljivi, temveč jih mora država domisliti in razviti sama, lahko pa se uči pri drugih. To so glavni poudarki današnjega predavanja profesorja

Lojzeta Sočana, ki je na Fakulteti za družbene vede v okviru cikla javnih predavanj, na katerih profesorji in raziskovalci FDV ter njihovi sodelavci iz tujih univerz predstavljajo svoje raziskovalne rezultate, zbrane seznanil z možnostmi prihodnjega razvoja Slovenije v EU.

Trditev, da Slovenija v gospodarski strukturi resno zaostaja za EU, je Sočan podprl tudi s konkretnimi podatki. Povprečna dodana vrednost na zaposlenega znaša namreč na Irskem 70.000 evrov, v Nemčiji 60.000 evrov, v Sloveniji pa le 22.000 evrov. Država beleži tudi zelo skromen obseg izvoza visokih tehnologij v skupini primerljivih držav. Medtem ko znaša vrednost omenjenega izvoza v Estoniji 0,7 milijarde evrov, na Malti 1,2 milijarde evrov, na Češkem 3,5 milijarde evrov in Madžarskem sedem milijard evrov, je Slovenija z 0,5 milijarde evrov izvoza visokih tehnologij na repu skupine. Ob tem je Sočan zaskrbljen tudi nad dejstvom, da ima v Sloveniji 220.000 ljudi le osnovnošolsko ali celo nižjo izobrazbo, 12.000 podjetij pa beleži izgube.

Kot meni, pomeni nadaljevanje dosedanje razvojne politike za državo kratkoročno milejšo izbiro razvoja, ki daje prednost socialnemu miru pred doslednimi razvojnimi prizadevanji. Na dolgi rok je takšna možnost razvojno neuspešna, je prepričan Sočan, saj onemogoča razvojno dohitevanje EU ali celo vodi v razvojno zaostajanje države, posledica pa bo tudi neustrezna rast življenjske ravni prebivalstva. Za državo pomeni nadaljevanje obstoječega razvojnega koncepta nadaljevanje zelo počasnega stroškovnega saniranja gospodarstva, javnega sektorja in družbenih institucij, neučinkovite reforme bi ohranjale močne vzroke za inflacijo, varčevanje bi ostalo na ravni zadnjega pol desetletja, novih delovnih mest bi bilo malo, večji pritek tujih naložb pa bi močno spreminjal lastništvo v prid tujcev.

Istočasno pomeni vztrajanje na omenjenem konceptu po Sočanovem mnenju tudi to, da bi bila več kot polovica konkurenčno neprilagojenih gospodarskih potencialov v industriji in javnem sektorju v vse večjih razvojnih težavah, kar bi povečevalo brezposelnost in obseg socialnih

transferjev, kar bi posledično prineslo nenehne pritiske na javne finance, gospodarstvo in celotno družbo. Najhujšo posledico obstoječe razvojne politike vidi sicer Sočan v odlivu najboljših kadrov v tujino.

Dosedanji razvojni koncept države je po Sočanovih besedah temeljil na prilagajanju EU. "Bilo je koristno, a to je bil le napor, da smo postali po meri EU in ni osnova za nadaljevanje razvoja znotraj unije," je prepričan Sočan, ki trdi, da bi morala država čim prej začeti z novim konceptom razvoja. Slednji bi moral temeljiti na nadaljevanju odpiranja in povečevanju konkurenčnosti gospodarstva ter na razvojno zasnovani institucionalni infrastrukturi in regijah. Osnova za razvoj bi morale biti naložbe in izvoz, Slovenija pa bi morala skupna vlaganja v znanje iz trenutnih 13 odstotkov bruto domačega proizvoda (BDP) povišati na vsaj 20 odstotkov BDP.

Vsaj srednjeročno je, tako Sočan, nov koncept razvoja Slovenije veliko težja razvojna izbira tako za gospodarstvo in prebivalstvo kot tudi za državo in njeno politično vodstvo. Nov razvojni vzorec bi namreč pomenil prelom z dosedanjo razvojno politiko. Sloveniji pa bi zagotavljal nadpovprečno gospodarsko rast, povečanje socialne kohezije, razvojno dohitevanje EU, trajnostni razvoj ter dolgoročno uspešno višanje življenjske ravni.

Vendar pa lahko tak vzorec po besedah Sočana temelji le na strogih reformah, s katerimi je potrebno iz javne in osebne porabe preliti v razvoj šest do osem odstotkov BDP. Znatno bi bilo potrebno povečati tudi lastno varčevanje in vhodne in izhodne neposredne tuje naložbe. Ob intenzivnem večanju vlaganj v znanje in razvoj bi koncept omogočil intenzivno ustvarjanje tehnološko zahtevnejših delovnih mest, pospešeno sanacijo, prestrukturiranje ali opustitev neobetavnih programov nezdravih podjetij ter s tem povečanje dodane vrednosti na zaposlenega. Nov razvojni vzorec bi povečal gospodarsko rast na šest odstotkov letno in postopoma zmanjšanje subvencijskih in socialnih transferjev države. Takšno razvojno okolje bi pritegnilo tudi pritek znanja iz diaspore.

Opisani pristop bi po Sočanovem mnenju zagotovil, da bi se najpomembnejši vzvodi gospodarske rasti z dosedanjega vodilnega vpliva domače porabe prenesli na naložbe in izvoz. A takšno razvojno usmeritev je mogoče doseči le z jasnim interesom ter trdnimi in dolgoročnim razvojnim sporazumom med vsemi družbenimi partnerji. Med njimi je Sočan omenil vlado, delodajalce, delojemalce in civilno družbo.

Ob tem je Sočan spomnil, da tudi znotraj novih članic EU obstajajo precejšnje razvojne razlike. Kot najbolj obetavne v tehnološkem razvoju vidi predvsem baltske države, omenil pa je tudi Češko in Madžarsko. "Skrajni čas je, da se Slovenija zamisli, kako leta hitro tečejo," je bil še kritičen Sočan.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE ZA STRUKTURNO
POLITIKO IN REGIONALNI RAZVOJ

Kotnikova 28, 1000 Ljubljana
Tel.: (01) 478-37-50 Fax: (01) 478-37-60

POSLOVNO SREČANJE SLOVENCEV IZ SVETA IN DOMOVINE

Slovenija je s 1. majem postala del velikega evropskega trga, s čimer se ji odpira nov prostor za pospeševanje poslovnega in drugega sodelovanja. Zato je toliko bolj pomembno, da pospešimo poslovno sodelovanje tudi s Slovenci iz sveta. V Službi vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj poteka projekt s katerim odpravljamo ovire, ki nastajajo pri medsebojnem sodelovanju zamejcev in slovenskih izseljencev iz sveta z matico na področju trženja, vlaganj, prenosa tehnologij, izmenjave kadrov, nakupa inovacij, znanstveno raziskovalnega in drugega sodelovanja v različnih dejavnostih.

Z namenom, da bi pospešili medsebojno sodelovanje in vzpostavili poslovne stike na vseh področjih gospodarstva, inovacij in znanosti, bo

9.julija 2004 ob 9.00 uri v Ljubljani na Gospodarski zbornici Slovenije, Dimičeva 13,

potekalo poslovno srečanje namenjeno povezovanju Slovencev iz sveta in domovine.

Na srečanje bodo povabljeni poslovneži in znanstveniki z obeh strani, na katerem bodo predstavili poslovne priložnosti in možnosti konkretnega sodelovanja.

Prijave sprejemamo po faksu na št. ++ 386 1 478 36 19 ali po tel. ++ 386 1 308 31 77 ali po e-pošti jordan.berginc@gov.si

Slovenija – množično grobišče

STA, 4. maj, 2004

Reinhard Olt v izdaji časnika Frankfurter Allgemeine Zeitung predstavlja knjigo zgodovinarke in publicistke Tamare Griesser-Pečar z naslovom Das zerrissene Volk, ki je izšla lani pri dunajski založbi Boehlau. Kot piše Olt, ponuja Griesser-Pečarjeva prepričljivo in obenem pretresljivo podobo titoističnega totalitarizma kot komunistične vladavine nesovjetskega, čeprav stalinističnega značaja v času med in po drugi svetovni vojni. Kdor želi razumeti, zakaj je slovenska družba sedanjosti kljub neprimerljivemu gospodarskemu razcvetu majhne države, ki postaja "zgodnja učenka EU", globoko razklana, mora v roke vzeti to knjigo, piše Olt.

Griesser-Pečarjeva v svojem delu po navedbah Olta niti najmanj ne dvomi, da je bila po mnenju tako jugoslovanskega vodstva kot tudi Komunistične

partije Jugoslavije (KPJ) in njene slovenske veje (KPS) eliminacija domobrancev in četnikov pomembnejša kot boj proti trem okupatorjem - italijanskemu, madžarskemu in nemškemu.

Griesser-Pečarjeva je tudi prepričana, da je Osvobodilna fronta, nad katero so imeli monopol komunisti, več energije vložila v državljansko vojno, da bi eliminirala "kolaborante" in iztrebila "izdajalce", kot pa za osvobodilni boj.

Olt tudi navaja, da avtorica v svoji knjigi imenuje številne kraje ubojev "jugokomunističnega množičnega umora" na ozemlju današnje Slovenije. Za to je bil že skrajni čas, piše Olt, saj se zgodovinarica že 30 let ukvarja z desetletji v javnosti, pa tudi med predstavniki zgodovinarjev v njeni domovini (Sloveniji) zamolčano temo.

Koščeni obrisi krutosti

Igor Guzelj, MAG 11. maja 2004

Le pet minut so prejšnji torek potrebovali trije možje z lopatami, da se je sum o obstoju še enega prizorišča povojnih eksekucij pripadnikov poražene strani v narodnoosvobodilnem boju in nasprotnikov komunizma v bližnji okolici Škofje Loke spremenil v gotovost. Ob navzočnosti svojcev nekaterih pokojnikov, pol ducata domačinov, štirih članov občinske komisije za evidentiranje prikritih grobišč, kaplana Igorja Stjepana in peščice novinarjev je tako število zanesljivih lokacij, kjer je revolucionarna oblast izvajala skupinske likvidacije, naraslo na osem, čeprav je v radiju nekaj kilometrov od srednjeveškega mestnega jedra poleg bodoveljskega zelo verjetno vsaj še sedem uradno neidentificiranih množičnih morišč.

Zanimivo je, da ima vladna strokovna ekipa, ki jo vodi dr. Mitja Ferenc, kar zadeva Škofjo Loko, na svojem seznamu zgolj pet že potrjenih tovrstnih nahajališč, vendar ni do danes niti eno dočakalo sistematične obdelave tožilstva, sodnih patologov in forenzičnih strokovnjakov, brez katere

je natančen potek in razsežnost pokolov - če odštejemo pričevanja krajanov - nemogoče ugotoviti. In vendar so režimski rablji samo v gmajni pod znamenito crngrobsko cerkvijo pozno spomladi 1945 pokončali na desetine ubežnih družin s Hrvaške, pretežno žena in otrok premožnih sodelavcev, uradnikov in funkcionarjev NDH, loški grad pa je rabil kot prebiralna postaja za kakih dva tisoč domobrancev iz kontingenta, ki so ga Angleži 28. maja 1945 z vlakom vrnili iz koroških Vetrinj na Jesenice.

Med njimi je bil tudi Alojz Jereb, po domače Ogrinov Lojze s Črnega Vrha nad Polhovem gradcu. Dobrih šestnajst let star se je januarja 1944 odzval vpoklicu v enoto črnovrške domobranske postojanke, sestavljene iz približno 140 vojakov, podoficirjev in oficirjev. Jerebove navedbe med nedavnim informativnim sestankom s člani komisije za povojna grobišča občine Škofja Loka so dale dodatno težo trditvam krajanov, da je v naravni zajedi sredi gozda nad vasjo Bodovlje, levo od

ceste v Poljansko dolino in le slabe četrte ure hoje navkreber, zakopanih 28 ali 29 trupel ujetnikov z gradu. (Enemu je med potjo čez most, speljan čez Poljansko Soro, uspelo pobegniti in se pozneje prebiti v Kanado.) Postrelili naj bi jih 2. junija 1945 v zaraščeni strmini tik pod gozdno stezo in trupla zvalili nekaj deset metrov niže, v luknjo, ki je ostala od partizanskega bunkerja. Tega je šestnajst mesecev prej, februarja 1944, napadla in razdejala prav enota črnovrških domobrancev, pri čemer je padel Bodovljan Kovkarjev Tone.

Podatek je zelo zgovoren, saj je Alojz Jereb istega 2. junija zjutraj v vrsti pred sanitarijami zadnjič videl sedemnajst svojih znancev, deseterjev iz postojanke na Črnem Vrhu. Pretepele so v družbi kakih petnajstih sotrpinov in domobranskega poveljnika Martina Koširja zgnali v kletno ječo okroglega stolpa loškega gradu. (V njem, le nadstropje višje, je danes koncertna kapela, kjer hranijo dragocene dražgoške oltarje.) Od tam jih je vod partizanskih stražarjev popoldne odpeljal proti Bodovljam. Podobna usoda je malo prej ali

malo pozneje doletela še kakih 60 zapornikov, o katerih je mogoče domnevati, da so umrli nekje v razgibanem zaledju tisočletnega mesta ter da njihovi ostanki ležijo v še nedotaknjenih in neoznačenih grobiščih v Sopotniški grapi, v Smučarski dolinci pod Krancljem, na Virškem polju, v soteski pod Cavrnom ob Selščici, za grajskim obzidjem in (morda) na grajskem vrtu, kjer so v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja prirejali znameniti izseljenski piknik. Je mar na stotine Slovencev iz Amerike in Kanade vsakega 4. julija nič hudega sluteč rajalo po truplih svojih rojakov? Naj bo kakorkoli, večino, okrog 900 domobrancev, so na začetku junija 1945 iz Škofje Loke odpremili neposredno na Kočevsko, še 400 ali 500 pa devet dni pozneje v Šentvid. Tako prve kot druge je čakala neizogibna smrt v gozdnatih roških grapah in vrtačah. Preživela je le približno polovica od dobrih tristo mladoletnikov, med katerimi je bil tudi Alojz Jereb, ki je bil po dveh mesecih zasliševanj odpuščen iz šentviških ječ in napoten domov...

Pritisk na komisijo

Po članku Ivota Žejdela, Družina 16. maj, 2004

Potem ko je občinska komisija za raziskavo zamolčanih pobojev sprejela sklep o izkopu pri Bodovljah, so se začeli pritiski iz ozadja. Še dan pred izkopom so predsedniku komisije z vrha škofjeloške občine zagrozili, da bo policija preprečila izkop. Prejel je tudi uradni dopis s podpisom župana, v katerem ta komisijo poziva, naj ne izvedejo izkopa, dokler občina ne dobi odgovora vlade, ki so jo vprašali za pojasnila, kakšne so "pristojnosti in naloge v postopkih izkopavanja vojnih grobišč". Groženj je bil deležen tudi Štefan Kalamar, član komisije in predsednik zveze borcev v Škofji Loki, ki pri delu komisije sodeluje zelo konstruktivno. Dobil je namig, da borčevski organizaciji ne bodo dodeljena sredstva, če bo podpiral delo komisije za poboje, oziroma njen sklep za izkop grobišča. Pričakovali bi, da se bosta takšen odnos do osnovnih civilizacijskih vprašanj in takšna politika pritiskov končala, pa

jo očitno, da še nekateri po štirinajstih letih demonstracije vedno gojijo.

Po informacijah domačinov naj bi partizani v začetku junija 1945 med ujetniki, zaprtimi v škofjeloškem gradu, odbrali verjetno trideset domobranskih ujetnikov in jih odvedli v Bodovlje. Na pot naj bi en ujetnik pobegnil. Druge so odgnali v hrib nad vasjo, danes nad obratom Termike, jih postrelili, trupla pa naj bi odvlekli v luknjo, ki so jo med vojno partizani uporabljali za skrivališče. Lokacija grobišča je precej nenavadna, saj leži v strmini ozke grape. Govori se, da so Črnovršce tam ustrelili zato, kjer naj bi bila med vojno vojska iz črnovrške postojanke pred tistim bunkerjem ustrelila nekega partizana domačina. Poboj Črnovršcev zgovorno govori o metodah takratnih oblasti. Nekako v istem času so novi oblastniki na škofjeloškem gradu odbrali še eno večjo skupino, ki so jo pobili pod sv. Lovrencem.

Vladna komisija končno predlagala spremembo napisa na prikritih povojnih grobiščih, a vlada se še ni odzvala

Povzeto po STA, 1. junij, 2004

Vladna komisija za reševanje prikritih grobišč je pri svojem delu do sedaj evidentirala 290 lokacij grobišč in pripravila 295 kart s parcelnimi številkami. Do konca leta, ko naj bi se projekt evidentiranja zaključil, je sicer potrebno evidentirati še najmanj 95 lokacij grobišč, je na predvidoma zadnji novinarski konferenci pred iztekom mandata povedal član komisije Mitja Ferenc. Podpredsednica komisije Spomenika Hribar pa je glede spornega napisa na obeležjih povedala, da je komisija vladi poslala predlog za spremembo napisa, ki predvideva, da bi na spomenike namesto Žrtvam vojne in revolucije. Člani komisije so spregovorili tudi o dograditvi, poteku gradnje obeležij in pripravah za postavitve osrednjega domovinskega spomenika v Ljubljani.

Poleg evidentiranja lokacij grobišč in priprave omenjenih kart je komisija v okviru projekta evidentiranja za vsako grobišče zbrala tudi identifikacijske številke, opis in lokacijo grobišča. V opis sicer sodijo tudi kategorija grobišča in seznam narodnosti žrtev. Urejena baza bo po besedah Ferenca, ki je tudi vodja projekta, omogočala pridobitev raznovrstnih analitičnih podatkov, kot je npr. razdeljenost po teritorialnih enotah. Po navedbah Ferenca bo ob koncu raziskave več kot 85 občin imelo na svojem teritoriju vsaj eno prikrto grobišče. Največ grobišč so do sedaj evidentirali v občinah Celje, Ljubljana, Mislinja in Prebold. "Če bi lokacije razvrstili po osnovnih kategorijah grobišč, ki so bili izbrani za poboje in pokope, je do sedaj evidentiranih 236 običajnih jam, ki so jih za pokope najprej morali izbrati, 35 kraških brezen, 12 protitankovskih jarkov in sedem rudniških jaškov," je povedal Ferenc.

Od do sedaj evidentiranih grobišč bi bila lahko slaba tretjina grobišč, kjer so umrli samo Slovenci, četrtnina grobišč je takih, kjer so življenje izgubili samo Hrvati, petina jih pripada različnim narodom, medtem ko naj bi bili v slabi desetini

grobišč ubiti pripadniki nemške narodnosti. "Domnevamo, da bi bili lahko v skoraj polovici vseh grobišč v Sloveniji tudi Hrvati," je povedal Ferenc. Ob tem je ocenil, da bo brez sistematičnih raziskav nemogoče ugotoviti natančnejše podatke o številu žrtev. Zato je pri evidentiranju prikritih grobišč po njegovem mnenju največja težava vprašanje dokazljivosti in zanesljivosti grobišča, saj dostikrat niso znani dejanski obsegi grobišča. Komisija je, tako Ferenc, sicer sprejela tudi sklep in ga kot predlog posredovala vladi, da se postavi začasna informativna označitev do sedaj evidentiranih grobišč.

Predsednik komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč Peter Kovačič Peršin pa se je dotaknil zakona o vojnih grobiščih. Kot je povedal, je komisija sodelovala tudi pri izdelavi podzakonskih aktov, pri čemer so želeli uzakoniti vse tiste postopke, ki so v zvezi z izvajanjem zakona potrebni. Akti naj bi po besedah predsednika komisije stopili v veljavo do izteka mandata sedanji vladi. Ob tem je opozoril, da je komisija še v parlamentarni razpravi ob sprejemu zakona vztrajala na predlogu, da se na obeležja zapiše napis Žrtvam vojne in revolucije. Ta predlog se je komisiji namreč zdel najbolj objektivni in nežaljev do obeh udeleženih strani. Vendar predlog ni bil sprejet, zato je komisija, da bi preprečila nadaljnje "nesprejetje" zakona, pristala na kompromisen predlog, ki se glasi Žrtvam vojne in povojnih usmritev. Kasneje pa je polemiko glede napisov sprožil profesor Tine Hribar iz Filozofske fakultete v Ljubljani, ki je pokazala, da bo slej kot prej potreben popravek zakona glede napisa na obeležjih, je povedal Kovačič Peršin. Komisija je zato vladi aprila podala predlog za spremembo spornega napisa oz. za spremembo 16. člena zakona o grobiščih. Vlada je predlog v preučevanje prepustila ministrstvu za delo, vendar komisija še ni prejela nobenega odgovora.

Ena izmed pobudnic za spremembo napisa in podpredsednica komisije Spomenka Hribar je spremembo napisa argumentirala takole: "Usmrnitev je realizacija smrtne kazni po sodnih postopkih, napis je zato neustrezen, saj ljudje niso bili ubiti na podlagi sodnih postopkov, temveč na podlagi zunajsodnih likvidacij. Povojni poboji so bili torej posledica revolucije. Kot je še prepričana, mora napis na grobiščih ustrezati resnici, država pa ne sme postavljati napisov, ki ne govorijo resnice.

Novinarske konference se je udeležil tudi direktor tednika Družina Janez Gril, ki je ob tej priložnosti predstavil slovesnost, ki bo v nedeljo potekala v spominski kapeli pod Krenom v Kočevskem Rogu. Vlada bo namreč kapelo izročila župniji Kočevje, ki bo skrbela za njeno namembnost in uporabo. "Spominska kapelica bo posvečena vsem Žrtvam v Kočevskem Rogu, kjer je večje število žrtev tujih vojakov, in ne toliko slovenskih civilistov in domobrancev," je povedal predsednik komisije Kovačič Peršin. Slovesnost, ki jo bo vodil upokojeni beograjski nadškof Franc Perko, se bo začela nekaj pred 11. uro, ko bo Kovačič Peršin v imenu vlade kočevskemu županu Antonu Gnidavcu predal ključe kapelice. Nadškof Perko bo nato blagoslovil kapelo, oltar in zvon. Ob 11. uri pa se bo začela tradicionalna vsakoletna maša, po njej pa bo organiziran še spominski kulturni program, ki ga vsako leto pripravlja Nova slovenska zaveza. Na slovesnosti sicer pričakujejo več kot 5000 ljudi.

Kapela je bila po besedah arhitekta Janeza Koželja zasnovana izrazito minimalistično, saj je tudi osnovno sporočilo preprostost, ki se navezuje na naravnost in tragičnost kraja. Kapela bo sicer zaprta, vendar bo kljub temu možen pogled v notranjost. Za manjše skupine do 40 ljudi pa bo lahko služila tudi kot manjša cerkev. Ob množičnih komemorativnih prireditvah bo služila kot oltar za veliko mašo, saj so stene drsne in se lahko kapelica popolnoma odpre, je še povedal Koželj.

Predsednik komisije je spregovoril tudi o gradnji spominskega parka Teharje, ki poteka že deset let. "Ko je komisija pred tremi leti sprejela obvezo, da dokonča investicijo, je bilo stanje brezupno,

zato je bilo potrebno nameniti kar 20 milijonov tolarjev samo za sanacijo osrednjega objekta," je povedal Kovačič Peršin. Vrednost celotne investicija bo več kot 500 milijonov tolarjev. Na prvo oktobrsko nedeljo, ko bo kot vsako leto potekala spominska slovesnost in maša za pokojne, pa bo tudi ta objekt predan javnosti. Predsednik komisije je ob tem opozoril, da spominski park v svoji okolici ni bil dobro sprejet, ljudje se do tega prostora namreč ne vedejo primerno spoštljivo, saj se na objektih neprestano povzroča škoda. "Zato je komisije na vlado naslovila apel, naj spominski park Teharje razglasi za kulturni spomenik prvega reda in naj ga da v upravljanje ministrstvu za kulturo, ki bo moralo na osnovi zakona poskrbeti tudi za vzdrževanje oz. varovanje objekta," je povedal Kovačič Peršin. To bo sicer največji tovrstni spomenik v Sloveniji in bo posvečen predvsem slovenskih žrtvam iz leta 1945 in množičnim pobojem, predvsem domobrancev.

Kot že omenjeno, je Hribarjeva predstavila tudi priprave za domovinski spomenik v Ljubljani. Vlada je pred dvema letoma sprejela sklep za postavitve spomenika, komisija pa je lani z Mestno občino Ljubljana začela dogovore glede lokacije spomenika. Komisija in mestna občina sta se tako dogovorili, da bo spomenik stal ob pokopališču Navje. Člani komisije pa se tudi že predlagali, da bi na spomeniku pisalo Našim mrtvim 1914-18, 1941-45, 1945-52 in 1991, tako bi bil posvečen vsem Žrtvam v minulem stoletju. Na spomeniku naj bi bil po besedah Hribarjeve zapisan še verz pesnika Otona Zupančiča, in sicer *Domovina je ena, nam vsem dodeljena, eno življenje in ena smrt*. Predlog so že poslali vladi, vendar se vlada tudi na to pobudo še ni odzvala.

Slovesnost pod Krenom v Kočevskem Rogu - Skromen znak priznanja

Povzeto po članku Simone Fajfar, Delo 6. junij, 2004

V Kočevskem Rogu, na letošnji, po vrsti 15. slovesnosti na grobišču Pod Krenom, kjer je največje slovensko množično grobišče po vojni pobitih domobrancev in drugih žrtev revolucije, je upokojeni beograjski nadškof dr. Franc Perko blagoslovil novozgrajeno kapelo, ki jo je država postavila na tem grobišču. To je, je opozoril Perko, le skromno znamenje priznanja žrtev komunističnega terorja, ki se jim še danes godi krivica.

Pred letošnjo slovesnostjo na grobišču Pod Krenom, kjer je povojni režim pobil okoli 11.000 domobrancev in drugih žrtev, je, vodja komisije za prikrita grobišča Peter Kovačič Peršin v imenu vlade kočevskemu župnišču predal novo kapelico.

Perko, ki je s številnimi slovenskimi duhovniki daroval spominsko mašo, je opozoril, da je slovenska država tudi s tem, da na slovesnost in predajo kapele ni poslala nobenega svojega vidnejšega predstavnika, samo potrdila, da se tem žrtvam še vedno dogajajo krivice in da še ni priznala strašnega zločina takratnega komunističnega terorja. Hubert Požarnik pa je v kulturnem programu slovesnosti poudaril, da so pripadniki NOB s

strašnim zločinom v Kočevskem Rogu in še na mnogih moriščih po Sloveniji svojo vojaško zmago spremenili v svoj moralni poraz, saj so postali izdajalci človečnosti. A ne samo to: povzročitelji medvojne in povojne tragedije in njihovi dediči imajo sedaj v rokah vzvode oblasti, kar je tudi vzrok, da ne uresničijo resolucije 1096 o ukrepih za odpravo negativnih posledic bivših komunističnih totalitarnih sistemov, ki jo je leta 1996 sprejela parlamentarna skupščina Sveta Evrope.

Stane Štrbenk je opozoril, da Slovenija ni doživela resničnega prehoda iz totalitarizma v demokracijo, ampak je proletariat zamenjal kapital, s tajno policijo sankcionirano ideologijo pa je zamenjal nihilizem, podprt z vsemi sredstvi javnega komuniciranja. Vsekakor, je dejal Štrbenk, postavitev kapelice ni dovolj, zahtevati morajo, da vsa grobišča strokovno raziščejo in primerno zaznamujejo, da do njih speljejo varne dostope in uredijo neposredno okolico: "To je najnižji še kulturni standard ureditve vojaških grobišč, kar kočevska grobišča so," je povedal Štrbenk.

Novice na kratko

V Ljubljanski restavraciji Cantina Mexicana so sredi aprila ustanovili Center za Latinsko Ameriko. Gre za prostovoljno in samostojno združenje članov, ki bodo s svojim delovanjem pospeševali sodelovanje med Evropo in Latinsko Ameriko na področju kulture, gospodarstva, znanosti in izobraževanja. Center bo za promocijo Slovenije in njenega gospodarstva izkoriščal predvsem slovensko kulturo, saj je na tem področju sodelovanje med kontinentoma najmočnejše."

V okviru Vzhodnoevropskega tedna (Osteuropa Woche) so v domu slovenske župnije v Muenchanu začetu maja odprli razstavo Arhiva Republike Slovenije z naslovom Od sanj do resničnosti - Slovenska pot v samostojnost. Z njo je nemški javnosti predstavljeno kulturno in politično izročilo Slovencev od prvih omemb naših prednikov v zgodovinskih arhivih do ustanovitve lastne države leta 1991.

V razstavnici dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) v Ljubljani so bile od 17. maja do 20. junija na ogled štiri najpomembnejše pisne priče našega jezika in kulture: Brižinski spomeniki (hrani jih bavarska državna knjižnica v Münchnu), Celovski ali Rateški rokopi (hrani ga deželni arhiv v Celovcu),

Čedadski rokopis (hrani ga Arheološki muzej v Čedadu) in Stiški rokopis (hrani ga Rokopisna zbirka NUK).

22. maja je Numizmatično društvo Slovenije organiziralo tradicionalno mednarodno srečanje zbiralcev kovancev, bankovcev, značk, odlikovanj, militarij, razglednic, telefonskih kartic in drugih, drobnih starinskih predmetov. Srečanje je potekalo v ljubljanskem M-hotelu.

Slovensko ministrstvo za zunanje zadeve je na svoji spletni strani sporoča, da spremlja dogajanja v zvezi z rušenjem objektov, tudi počitniških hišic slovenskih državljanov v Istri, ki so bile zgrajene brez gradbenih dovoljenj.

V 17 slovenskih mestih ter v italijanskem Trstu in hrvaškem Pulju je 21. maja, točno opoldne 14.564 maturantov in maturantk, postrojenih v 3641 četvork ob zvokih Straussove četvorke iz opere Netopir zaplesalo največjo četvorko na svetu. S tem nameravajo izboljšati svoj prejšnji record v Guinnessovi knjigi rekordov.

V prostorih Abanke v Trziču, so 21. maja odprli razstavo Martina Leskovarja z naslovom Vojaški insigniji. Na razstavi si bo mogoče ogledati različne vojaške uniforme, vojaška in vojski sorodna pokrivala, značke, našitke ter ostalo pripadajočo vojaško opremo. Tako si bo mogoče v Trziču ogledati uniformo kanadskega vojaškega pilota iz druge svetovne vojne, odlikovanja iz nekdanjega socialističnega režima, na ogled pa bo tudi uniforma nekdanjega obrambnega ministra Janeza Janše iz leta 1991, o priliki osamosvojitve Slovenije.

31. maja, se je v Ljubljani začela akcija izposoje koles Mestne občine Ljubljana "Ljubljansko kolo 2004". V akciji izposoje je letos na voljo skupaj 100 koles, od tega jih je deset namenjenih za turistična vodstva po Ljubljani v okviru Zavoda za turizem Ljubljane, preostalih 90 koles pa je na voljo za izposajo na petih lokacijah.

Vožnja z avtobusi ljubljanskega mestnega in primestnega prometa je od 1. junija dražja. Vozovnice za primestni promet so se v povprečju podražile za 6,8 odstotka, prevoz v mestnem prometu pa je dražji za povprečno 9,7 odstotka. Od danes bo treba tako za žeton, ki je do sedaj stal 180, odšteti 190 tolarjev. Vožnja z gotovinskim plačilom pa na ljubljanskih "zelencih" namesto 250 po novem stane 300 tolarjev.

Največje slovensko turistično podjetje, novogoriški Hit, je začetkom junija na Budvanski rivieri v Črni gori odprlo obnovljen in dograjen turistični kompleks Maestral. Gre za največjo Hitovo investicijo v tujini, vredno sedem milijard tolarjev.

Po zadnjih rezultatih so bili izvoljeni v Evropski parlament sledeči slovenski kandidati: NSi: ALOJZ PETERLE in LJUDMILA NOVAK; SDS: MIHAEL BREJC in ROMANA JORDAN CIZELJ; LDS in DESUS: JELKO KACIN in MOJCA DRČAR MURKO; ZLSD: BORUT PAHOR. Prvi štirje (iz NSi in SDS) se bodo priključili k največji politični skupini v Evropskem parlamentu: Evropska ljudska stranka in Evropski demokrati (EPP-ED); naslednja dva (iz LDS in DESUS) k Liberalni demokratski stranki (ELDR); Borut Pahor pa k Stranki evropskih socialistov (PES).

D-DAY

Dan D – (D-Day) 60 let od invazije v Normandiji

STA, 4. junij, 2004

V noči na 6. junij pred 60 leti se je začel "najdaljši dan" v drugi svetovni vojni, invazija v Normandiji, ki je pomenila začetek konca druge svetovne vojne. Na "Dan D" je na obale Normandije začelo jurišati več kot 200.000 ameriških, britanskih, francoskih, kanadskih in ostalih zavezniških vojakov. Nekaj dni kasneje je Normandijo preplavilo še skoraj milijon zavezniških vojakov, ki so imeli pred seboj le en cilj: Berlin. Nemčija, v precepu med Sovjetsko zvezo na vzhodu in zaveznici na zahodu, je kapitulirala 11 mesecev kasneje.

Decembra 1943 je tedanji ameriški predsednik Franklin Roosevelt imenoval generala Dwighta Eisenhowerja za vrhovnega poveljnika ameriških sil v Evropi z nalogo, "da vstopi na evropsko celino in v sodelovanju z ostalimi Združenimi narodi začne izvajati operacije, uperjene proti Nemčiji in za uničenje nemških oboroženih sil". Ime za invazijo je bilo sprva "operacija Roundup", kasneje pa so jo spremenili v "operacijo Overlord".

Razsežnost naloge je bila velika: najprej so morale ZDA v bližino Evrope prepeljati ogromno vojakov in opreme. To je potekalo skoraj dve

leti. Velika Britanija pa je nato v začetku leta 1944 dobesedno postala vojaško taborišče za 3,5 milijona vojakov, mornarjev in letalcev. Na spopad je čakalo tudi 1200 bojnih ladij, 1600 transportnih ladij, 4000 jurišnih čolnov in več kot 11.000 letal. Britanci, Američani, Kanadčani, Avstralci, Novozelandci, Francozi, Belgijci, Norvežani, Poljaki, Čehi in Nizozemci so čakali na izpolnitev iste naloge: osvoboditev Evrope izpod okovov Hitlerjeve okupacije.

Kopičenje velike vojaške sile prek Rokavskega preliva v okupirani Evropi ni ostalo neopaženo. Nacisti so si s pomočjo svojih vohunov vneto prizadevali izvedeti podrobnosti o invaziji, vendar je zaveznikom uspelo, da so načrte ohranile v tajnosti vse do konca. Nemci so pričakovali, da bo do invazije prišlo na najbolj dostopnem in hkrati tudi najbližjemu mestu, pri Calaisu, ker bi si zavezniki s tem zagotovili tudi najkrajše preskrbovalne poti. Pričakovali so, da Eisenhower ne bo tvegala invazije kje drugje, zato so se osredotočili predvsem na obrambo območja okoli Calaisa.

Tudi Eisenhower ni bil povsem prepričan o uspehu, a ker je bil Calais tako očitna izbira, so se zavezniki odločili za Normandijo. Dogovorili so se, da bo invazija potekala na petih mestih na obali, na skupni razdalji kakih 40 milj; prvi val bo vodilo pet divizij, še štiri jim bodo sledile v 24 urah po začetku invazije. Američani se bodo izkrcali na obalah s kodnim imenom Omaha in Utah, Britanci in Kanadčani pa na obalah Sword, Juno in Gold.

V noči na 6. junij 1944 je Eisenhower svoje vojake nagovoril z zgodovinskimi besedami "oči sveta so uprte v vas, ..., ne sprejemamo ničesar drugega kot popolno zmago!" Tako se je začela invazija v Evropo za njeno osvoboditev. Na "Dan D" se je po načrtih začelo izkrcavati na tisoče zavezniških vojakov, več tisoč padalcev se je spustilo za nemške obrambne linije, letala in bojne ladje pa so bombardirali oziroma obstreljevali nemške položaje.

Nemce je napad presenetil, niso pa bili povsem nepripravljeni. Obale so bile dobro utrjene in prepredene s protitankovskimi ovirami, v morju so na jurišne izkrcevalne čolne čakala minska polja, notranjost pa je bila mnogokje poplavljen, da bi onemogočili pristajanje padalcev. Vseeno je invazija branilce ujela v neprimernem času. Poveljnik "Atlantskega zidu", feldmaršal Erwin Rommel, zaveznikom znan že iz bojev v Severni Afriki, je bil ravno na dopustu v domovini, Hitler pa je tisto noč dolgo spal. In ker se ga nihče ni upal zbuditi, so nemške vojaške rezerve ostale v notranjosti Francije. Kasneje pa tudi ni hotel slišati prigovarjanj generalov, da je operacija Overlord prava invazija, in je menil, da gre za "slepilni maneuver" zaveznic. Med tem je bilo v Normandiji že milijon zavezniških vojakov.

Toda tudi zaveznikom ni šlo vse po načrtih. Posebej krvavo je bilo na obali Omaha, kjer je mornarica pred invazijo vojakov sicer kar nekaj časa obstreljevala obalo, vendar ni bila posebej uspešna. Nemci so napadalce pričakali v polni pripravljenosti, dobro vkopani in z dovolj streliva. Ameriške vojake je tako ob 6.30 pričakalo popolnoma presenečenje, saj so pričakovali le

minimalni odpor nasprotnika. Obetala se je velika katastrofa. V pol ure je bila obala prekrita z mrtvimi in ranjenimi, Američani pa se sploh še niso premaknili za več kot nekaj metrov.

Položaj je postajal že tako resen, da je poveljnik divizije, general Omar Bradley, načrtoval opustitev napada. Američanom je nato le nekako uspelo odkriti in izkoristiti vrzel v nemški obrambi in ob 12 uri je bila obala Omaha zavzeta. A za strahotno ceno. Števila žrtev niso nikoli natančno ugotovili, toda po različnih ocenah so Američani v štirih urah bitke za Omaha izgubili najmanj 3000 mož.

"Dan D" je med zavezniki zahteval okoli 10.000 žrtev, približno toliko pa naj bi bilo žrtev tudi na nemški strani. Toda to je bil še le manjši del žrtev, ki so bile potrebne, da so zavezniki po dobrih treh mesecih dokončno osvobodili Normandijo. Padlo je kakih 215.000 zavezniških vojakov, podobne so ocene za nemške žrtve. Pri osvobajanju Normandije je bilo ubitih tudi 19.000 francoskih civilistov.

Kljub vsemu je bila invazija velik uspeh. Vse do zadnjega je zaveznikom uspelo držati Nemce v prepričanju, da bo izkrcanje pri Calaisu. Edino tam je nemška vojska tudi res zgradila "Atlantski zid". Toda zaman.

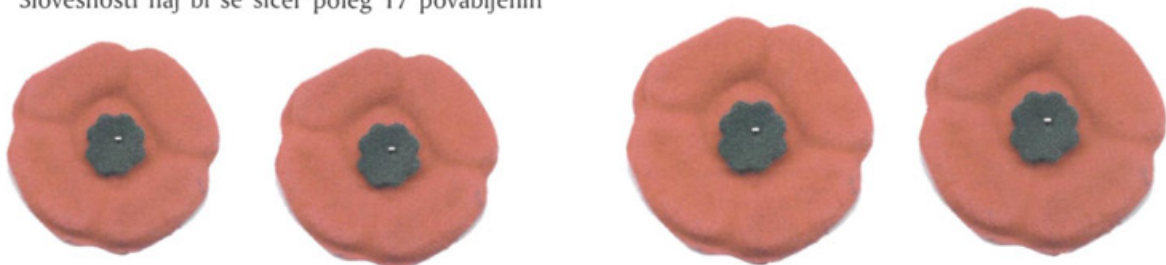
Letošnje slovesnosti ob 60. obletnici tega dogodka so močno naravnane k spravi. Prvič se jih je udeležil tudi kak nemški voditelj. Kancler Gerhard Schroder je namignil, da je to, da se bo postavil ob bok francoskemu predsedniku Jacquesu Chiracu, ameriškem predsedniku Georgeu Bushu in britanski kraljici Elizabeti II., znak, da Evropa gleda naprej in da je Nemčija za ostale znova normalna država.

Poleg Schroederja je med povabljeni tudi ruski predsednik Vladimir Putin, kot prvi ruski voditelj na glavni spominski slovesnosti za "Dan D". Doslej namreč Zahod ni nikoli vabil voditeljev Sovjetske zveze oziroma Rusije na tovrstne slovesnosti, prav tako pa sovjetski oz. ruski voditelji invaziji v Normandiji niso pripisovali večjega pomena. Po mnenju sovjetskih generalov in zgodovinarjev je bila namreč nemška vojska že pred "Dnevom D" zlomljena v bitkah pri Stalingradu

in Kursku, zato so invazijo v Normandiji pogosto opisovali le kot "odprtje druge fronte", potem ko je že padlo več milijonov vojakov Rdeče armade. Sovjetska zveza je sicer v drugi svetovni vojni izgubila kakih 9 milijonov vojakov, trikrat več kot vse ostale zavezniške države skupaj.

Slovesnosti naj bi se sicer poleg 17 povabljenih

voditeljev držav udeležilo še kakih 20.000 drugih povabljenec, med njimi kakih 8000 veteranov, pa tudi okoli 3000 novinarjev. Nekateri še živeči ameriški veterani naj bi iz rok francoskega predsednika Jacquesa Chiraca ob tej priložnosti prejeli tudi red legije časti.

Slovenija dolguje Kanadi "un grand merci beaucoup"

Vladimir Urbanc, Montreal

Letos mineva 60 let od znamenitega izkrcanja zavezniških sil v Normandiji. 6. junija 1944 so namreč zavezniki nacistični Nemčiji zadali odločujoči udarec za osvoboditev Evrope.

V tej krvavi vojni so sodelovali tudi kanadski vojaki, ki so zagotovo doprinesli levji delež k tej veliki, čeprav je znano, da je v 2. svetovni vojni na evropskih tleh pustilo svoja življenja kar 43.000 kanadskih vojakov.

Vredno je omeniti, da je na vojaških pokopališčih v Normandiji pokopanih skoraj 5.000 kanadskih vojakov, ki se jim bodo letos med drugimi poklonili tudi preživeli kanadski veterani. Kot mi je znano, bo del stroškov za poklon svojim tovarišem financirala kanadska vlada.

Na letošnji slovesnosti bo tudi kanadski veteran, 85-letni Saul Morris, ki je invazijo v Normandiji preživel. Ta po 60 letih razmišlja takole: »Borba je bila krvava, kar 5000 mojih tovarišev je izgubilo življenje, med njimi tudi moj najboljši prijatelj James Rhodes iz Ontaria. Moj obisk znamenitega vojaškega pokopališča Beny sur Mer, na katerem počiva 2.049 mojih tovarišev, bom letos namenil prav njemu. Le malo nas je še živečih in malo nas je tistih, ki smo preživeli invazijo. Kljub temu da se večina zaradi starosti ne bo mogla pokloniti svojim tovarišem, bom to sam storil. Sicer pa vsi

tisti, ki smo se udeležili invazije, le neradi govorimo o tem dogodku.«

In zakaj naslov "*Slovenija dolguje Kanadi veliko zahvale?*" Ob tem častitljivem dogodku, ki ga bo počastila vsa Evropa, je vredno spomniti, da se kanadskim veteranom vsako leto posebej poklonijo tako Francozi kot Nizozemci. Slednji celo vsako leto Kanadi poklonijo na tisoče tulipanov, ki meseca maja cvetijo okoli kanadskega parlamenta v Ottawi.

Ker sem prepričan, da so kanadski vojaki pripomogli tudi k osvoboditvi Slovenije, bi veljalo razmisliti, kako bi se jim poklonila Slovenija. Znano je namreč, da preteklost povezuje tudi sedanost. Kaj pa, če bi razmislili o *rdečih slovenskih nageljnih?*

Občina Toronto, s prebivalstvom več kot dve Slovenije, je častila vstop desetih novih članic v Evropsko Unijo

Leander Škof

S pobudo Generalnih Konzulov Cipra, Madžarske, in Poljske ter Častnih Generalnih Konzulov Češke, Estonije, Latvije Litvanije, Malte, Slovaške in Slovenije, smo 6. maja v Torontu proslavljali pristop njihovih držav k EU.

Proslava je potekala v prostorih županske dvorane v novi mestni hiši.

Dvorana je bila natrpna s člani narodnih skupnosti in mestnih svetnikov, med katerimi smo tudi srečali poleg novega torontskega župana Davida Millerja tudi našega dolgoletnega mestnega svetnika, Jožeta Mihevca.

Med diplomati so bili tudi konzularni predstavniki Anglije, Nemčije, Irske in Kanade. Slovenijo je zastopal Častni Generalni Konzul g. Jože Slobodnik.

Od leve, Stane Kranjc, Jerry Ponikvar, č.g. Ivan Plazar, Jože Slobodnik, župan David Miller, mestni svetnik Jože Mihevc, Frank Brence in Ivan Plut

V imenu novosprejetih pa se je gostitelju, prirediteljem in vsem navzočim zahvalil za uspešno proslavo Generalni Konzul Republike Poljske v Torontu Dr. Jacek Kisielewski

Čeprav je Slovenija abecedno zadnja med pristopnicami k EU, je bila prva pri vходу v dvorano, kjer je ob slovenski zastavi razstavljala svoje brošure o lepoti in zanimosti Slovenije. Na razstavnih mizah so se vsi prisotni lahko tudi postregli s slovenskimi dobrinami, ki so med drugim nudile naše kranjske klobase, kraški pršut, kakor tudi orehovo ter makovo potico... Tudi dobre kapljice ni manjkalo.

Seveda dvorana je bila okrašena z zastavami novo pristopnih držav, ki so predstavljale odlično ozadje za spominske slike tega nepozabnega dogodka, kot pričajo priobčene fotografije.

Obisk delegacije komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu v državnem zboru Republike Slovenije

Dare Kristan

V dneh od 24. maja do 31. maja 2004 je bila na obisku v Kanadi delegacija komisije za Slovence po svetu v slovenskem parlamentu katero so sestavljali predsednik komisije Franc Pukšič,

člana Ivan Kebrič in Marko Diaci ter sekretarka komisije Breda Mulec, spremljala pa jih je Barbara Sušnik z veleposlaništva RS v Ottawi.

Komisija je 24. in 25. maja obiskala slovenske skupnosti in organizacije v Torontu in Južnem Ontariu, od 26. pa do 31. maja pa slovenske skupnosti v Winnipegu, Edmontonu in Vancouveru. Namen obiska je bil, da se preko komisije, Državni zbor RS seznanijo s položajem slovenske skupnosti v Kanadi, z načini in obsegom sodelovanja s Slovenijo in seveda da se seznanijo z uspehi in problemi s katerimi se Slovenci in slovenske organizacije v Kanadi srečujejo.

V Torontu in Južnem Ontario se je komisija srečala s Kardinalom g. Alojzijem Ambrožičem, obiskali pa so tudi slovenske župnije v Južnem Ontariu.

Pred Domom Lipa

Komisija si je ogledala slovenski starostni Dom Lipa in se pogovarjala z mecenom Doma Lipa Jožetom Kastelicem ter obiskala nekaj slovenskih društev.

Na skupnem kosilu v restavraciji Linden in pogovoru s predstavniki Vseslovenskega Kulturnega odbora, Kanadskega Slovenskega Kongresa, slovenskimi poslovneži in drugimi predstavniki

Srečanje v konzulatu

slovenskih organizacij in institucij, so bili seznanjeni s kratko zgodovino Slovencev v Kanadi, katero jim je opisal Stane Kranjc, ki jih je tudi seznanil z delom in naporu zgodovinskega društva. Predsenik VSKO Florjan Markun je opisal delo in probleme s katerimi se srečuje VSKO s poudarkom na sodelovanju z matično domovino. Frank Brence je predstavil namen in delovanje Glasila Kanadskih Slovencev, Dare Kristan pa je opisal vlogo in delovanje radia Glas Kanadskih Slovencev. Predstavljeni so jim bili napori in uspehi slovenske skupnosti v Kanadi, pa tudi opozorjeni so bila na probleme s katerimi se slovenska skupnost pri tem srečuje, še posebno s poudarkom na slabem

sodelovanju z matično domovino in problemi s katerimi se srečujejo mladi ob povratku nazaj v domovino Slovenijo.

25. maja zvečer pa je bilo v sodelovanju s Častnim Generalnim Konzulom RS v Torontu Jožetom Slobodnikom organizirano srečanje in ragovor Slovenskih parlamentarcev z vsemi zainteresiranimi kanadskimi Slovenci, društvi in organizacijami v prostorih Generalnega Konzulata v Mississaugi. Srečanja se je udeležilo približno 40 zainteresiranih ljudi, ki so v živahnem pogovoru in v sproščenem vzdušju lahko slišali zanimive informacije iz "prve roke". Slovenski parlamentarci so odgovarjali na vprašanja iz različnih področij tako kulture, gospodarstva, pravnih zadev, osebnih zadev, pokojninskih vprašanj, veliko pa je bilo zanimanja za pogoje pridobitve slovenskega državljanstva za kanadske Slovence druge in tretje generacije ter otrok slovenskih prednikov rojenih v Kanadi.

Naslednji dan pa se je komisija sestala v župniji Marije Pomagaj s č.g. Valentinom Batičom, dr. Francem Habjanom in urednikoma Glasila.

Ob tej priliki je bil kritičen razgovor o delu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, združenja SIM in novi publikaciji Slovenija.svet, ki jo urejuje bivša urednica propadle Rodne Grude. Leander Škof urednik Glasila kanadskih Slovencev je razdelil vsem prisotnim nekaj pripomb in mnenja bralcev Glasila, ki so priobčeni na strani 42.

Jadranka Šturm Kocjan ob priliki novinarske konference v Ljubljani (Foto Ljubljanske novice)

Žalibog nismo še imeli nove revije SLOVENIJA-dot-SVET ter spodnjega zanimivega in informativnega članka Janeza Temlina iz Ljubljanskih novic pred srečanjem s Pukšičovo komisijo. Temlinova satira bi gotovo popestrila našo razpravo in prerokovanje, ali bo SIM-ovo globalno multimilijonsko lansiranje "SLOVENIJA.SVET" revije uspešno obdržala stare in pridobila nove naročnike te "reformirane Rodne Grude" (s svojo bivšo SIM-ovo urednico in novo, nam še dokaj nepoznano direktorico Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu).

Nova revija za Slovence po svetu slovenija.svet, nekateri bi želeli več pik

Ljubljanske novice - J. Temlin, 25. maj, 2004

»Butalcem je pošla sol in je bilo to nerodno ne le za kuho in za peko, nego tudi za butalsko modrost, kajti niso kaj vedeli in kam, kadar jim je kdo ukazal, da se gredo solit, in to ni bilo redkokrat.

Pa so moževali in nazadnje sklenili: ni drugače, treba bo osedlati dvanajst konj in z njimi v svet po soli. Dejali so, pot da bo dolga in da vzemo kotel s seboj, da ne bodo brez južine. In še zastran marel so moževali, ali bi jih kazalo vzeti na pot, kajti je svet neznansko velik in je po svetu vsake sorte vreme« (Fran Milčinski). S tem citatom je zaključil včerajšnja novinarsko konferenco ob izidu nove revije za Slovence po svetu SLOVENIJA.SVET državni sekretar na ministrstvu za kulturo Ciril Baškovič.

Seveda se boste vprašali, zakaj smo začeli članek s citatom in zaključkom novinarske konference. Zato, ker smo ob včerajšnji novinarski konferenci na Slovenski izseljenski matici (SIM), kjer je ta potekala, slišali več prepričanosti kot idej, kako novorojenemu otroku za komuniciranje s Slovenci po svetu pomagati, da bi shodil.

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ga od februarja letos vodi Jadranka Šturm Kocjan, se lahko pohvali, da je naredil kar nekaj pravih korakov, s katerimi želi povezati Slovence po svetu, ne glede na njihovo prepričanje iz preteklosti pa tudi sedanjosti.

Bistveno je, da so se na uradu potrudili in razpisali projekt, s katerim so želeli poiskati novega nosilca izdajanja skupne revije za Slovence po svetu.

Kot je bilo zagotovljeno, so bili najprepričljivejši pri Slovenski izseljenski matici, ki so s pomočjo

Vide Gorjup-Posinkovič, doslej odgovorne urednice Rodne grude, pripravili najustreznejšo programsko zasnovo nove revije. Na tej osnovi je bila pripravljena nova revija, ki naj bi zagotavljala najustreznejše informiranje vseh Slovencev po svetu.

Kot je povedala Vida Gorjup-Posinkovič, ki je postala po novem odgovorna urednica nove revije SLOVENIJA.SVET, je njen namen spodbujati slovensko kulturo in jezik, predvsem pa poudarjati zavezanost slovenstvu. Marsikaj je še potrebno postoriti, pravi Posinkovičeva, osnova pa je ta, da je revija sestavljena iz treh osnovnih sklopov, in sicer področja iz domovine, dogodki Slovencev po svetu ter servisnega dela. Takšna programska zasnova pa naj bi bila zagotovilo, da bi bili Slovenci po svetu ustrezno informirani o tem, kaj se dogaja doma in med njimi. Velja opozoriti tudi na to, da ima nova revija vse članke prevedene v angleščino, kar nam bi zagotavljalo ustrežnejše informiranje o dogodkih v domovini tudi Slovincem tretje generacije.

In kaj je pravzaprav narobe in zakaj delček iz Butalcev znamenitega Frana Milčinskega? Narobe je to, da smo novinarji na včerajšnji novinarski konferenci dobili ob novi reviji ter že natisnjem Slovenskem izseljenskem koledarju za leto 2004-2005 na mize tudi poseben protestni pogled izseljenskega društva Slovenija v svetu (SVS), v katerem ta trdi, da je nova revija le nadaljevanje Rodne grude. V svojem pogledu se predvsem sklicujejo na to, da že ob pripravi revije tako oni kot predstavniki Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) - predstavnika tega društva ni bilo na novinarski konferenci – niso

bili povabljeni k sooblikovanju nove revije in niso udeleženi v založniškem delu.

Kot je poudaril predsednik slovenskega izseljenskega društva Slovenija v svetu (SVS) Boštjan Kocmur, se ne strinjajo, da je bila Slovenska matica ponovno izbrana za založnika revije, sami pa naj ne bi imeli ob tem tudi vpliva na uredniško odločanje. Res da si ga predstavljajo nekoliko laično, saj zahtevajo tripartitno vodenje uredništva, kar zakon ne dovoljuje, kaj šele, kot je zahteval Kocmur, da bi lahko njihov urednik dajal veto na uredniško politiko drugega urednika. A to vprašanje ureja zakon.

Tako direktorica vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranka Šturm Kocjan kot državni sekretar na ministrstvu za kulturo Ciril Baškovič, to sta predstavnika investitorjev v novo revijo, sta poudarila, da so uredniška vrata odprta vsem, ki želijo obveščati in predstavljati svoje poglede.

Urad, ki je z javnim razpisom, ta je bil objavljen februarja letos, izbral predlog SIM, je ravnal tako, kot je ravnal, izbral je namreč, vsaj sodeč po predstavljenem, programsko zasnovo, s katero – nekaj korekcij bo le potrebnih – bo morda moč povezati Slovence po svetu. Ali jih je mogoče z naklado 2.700 izvodov, je seveda drugo vprašanje. Zastavlja se tudi vprašanje, kako novo revijo z rdečo piko med Slovenijo in svetom približati Slovencem po svetu. Urednica revije je namreč povedala, da imajo težave z naslovnim materialom Slovencev po svetu, zato bodo prve številke predvsem namenjali že obstoječim

naročnikom Rodne grude (koliko je bilo teh, nismo izvedeli), v tem času pa bodo poiskali nove povezave s Slovenci po svetu, da bi jim približali revijo.

Da je z mesečnikom težko biti aktualen, ni potrebno izgubljati besed, posebej, če vemo, da je sedaj čas interaktivnosti, hitrih povezav in tudi modernih tehnologij, ki omogočajo tiskanje časopisa na katerikoli točki sveta. A o tem drugič.

Ob včeraj slišanjem dodajmo za popotnico novi reviji za Slovence po svetu, imenovano SLOVENIJA.SVET le še obljubo direktorice vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranke Šturm Kocjan, da bo v prihodnjih dneh poskušala povezati sedanjega izdajatelja, to je Slovensko izseljensko matico in nezadovoljne predstavnike izseljenskega društva Slovenija v svetu. Upati je, da se bodo odgovorni uskladili in na pameten način letos porabili za informiranje Slovencev po svetu 26 milijonov slovenskih tolarjev in prihodnje leto 46.

Da je bil Milčinski jasnovidec, se lahko prepričate s kratkega povzetka ob včerajšnjem dogajanju ob izidu nove revije SLOVENIJA.SVET, kjer smo lahko slišali, da si nekateri želijo, da bi med Slovenijo in svet vtaknili ob eni piki spet tri.

Za naše bralce, ki spremljajo našo rubriko VSE SLOVENIJE, pike nismo umestili zato, ker si želimo, da bi rubrika spodbujala in povezovala vse Slovence, svoje poglede pri nas pa lahko zaključujejo s piko katerekoli barve, če ta predstavlja pogled za povezovanje Slovencev in njihovo prihodnost. (L.N.)

Nekaj pripomb ob obisku Komisije DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu

Leander Škof

(Razdeljene vsem članom komisije pri srečanju v župniji Marije Pomagaj 26. maja 2004)

Razen Slovenije v srednji Evropi ni države, ki bi imela eno petino svojega naroda izven svojih meja. Od teh samo približno 12% ima slovensko državljanstvo. Po izgonu SLS, sedanja vlada s svojimi strankami levice (LDS, ZLSD in DeSUS) nasprotuje vrnitvi svojih sorojakov. Istočasno pa okoli 18.000 tujcem iz juga poleg državljanstva

nudi še visoko kompenzacijo za »utrpljeno škodo« na račun davkoplachevalcev. Ti tujci so večinoma bivši pripadniki jugoslovanske armade (JLA) in sedaj znani kot izbrisani »zamudniki«, ki se niso hoteli v določenem roku prijaviti in privzeti slovensko državljanstvo (verjetno v prepričanju, da bodo imeli boljšo bodočnost na jugu). V referendumu

4. aprila letos je glasovalo **94.5%** slovenskih volilcev proti nameravanemu vladnemu zakonu o izbrisanih. Udeležba je bila **31.5-**odstotna, kar je tipično za 4 referendume zadnjih 5 let (27.8% - 35.7%); samo referendumom za EU in NATO sta privabila več volilcev.

Sicer je bilo pričakovano, da bo Državni zbor zavrnil predlagan '*Zakon o odnosih RS s Slovenci, ki živijo zunaj njenih meja*' za nadaljno obravnavo, čeprav ga je komisija Državnega sveta za mednarodne odnose podprla za obravnavo, in da se dopolni s potrebnimi spremembami.

V skladu s predloženim zakonom naj bi tudi ustanovili stalno delovno telo odbora DZ RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Zakon je predvidel tudi ministra brez resorja, pristojnega za Slovence v zamejstvu in po svetu. Minister bi bil predstojnik Urada vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. (*Urednišvo Glasila se iskreno zahvaljuje mag. Bredi Mulec, sekretarki komisije DZ, in Barbari Sušnik, prvi sekretarki Veleposlaništva Republike Slovenije za njuno pomoč pri pravilnem uradnem izrazoslovju v zgornjem delu teh pripomb.*)

Razočarani pa smo, saj nismo pričakovali popolno negativne reakcije Jadranke Šturm Kocjan, ki naj bi v svoji uradni poziciji podpirala in kultivirala – ne preprečevala in razdirala – dobre odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, kot smo jih bili vajeni pri njenih predhodnikih. Naj

citiramo nekaj njenih žaljivih izjav in opazk glede predloženega zakona (STA 7. maja 2004):

»Direktorica vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranka Šturm Kocjan je pojasnila, da ... ne more podpreti, ... da bi Slovenci brez slovenskega državljanstva pridobili poseben status v državi zgolj na podlagi izreka o slovenski narodnosti in lojalnosti Sloveniji, s čimer se jih ne bi štelo za »tujce«, kar pa je za direktorico urada povsem nesprejemljivo in protiustavno. Če bi takšna ureditev obveljala, bi to pomenilo, da za osebo, nedržavljana Slovenije, ki bi si pridobila takšen poseben status, ne bi veljale zapovedi glede vstopanja in bivanja v Sloveniji tako kot za ostale tujce. Kot nesprejemljivo je Jadranka Šturm Kocjan označila tudi predlagane določbe, v skladu s katerimi bi Slovenci brez državljanstva imeli pravico do pridobitve lastninske pravice do zemljišč in nepremičnin v Sloveniji, imeli prednost pri zaposlevanju, pridobivanju slovenskega državljanstva ter imeti pravico do izjemne pokojnine.«

(Neki zelo užaljen in ogorčen bralec Glasila svetuje, da ji pošljemo sledeče: *»Draga mačeha Jadranka, z vašimi objavljenimi nazori o Slovencih v diaspori bi bilo najbolje, da preimenujete naziv vašega vladnega urada v »Urad za odtujevanje Slovencev v zamejstvu in po svetu.«*)

Zakon o odnosih RS s Slovenci živečih zunaj njenih meja

Leander Škof

6. maja letos smo Slovenci v Kanadi zvedeli, da je Državni zbor RS zavrnil zakon o odnosih RS s Slovenci, ki živijo zunaj njenih meja. Predlagala ga je skupina poslancev, s prvopodpisanim Francetom Pukšičem. Čeprav se strinjamo, da omenjeni predlog potrebuje več dopolnil, zlasti glede stroškov repatriacije, (tako da ne bodo povratniki imeli boljše možnosti kot Slovenci v domovini) - vsekakor pa predstavlja primeren začetni dokument, na katerem bi lahko gradili končni zakon. S tem se strinja tudi komisija Državnega sveta RS za mednarodne odnose. Po besedah

njenega predsednika, Jožefa Jeraja, bi to veliko pripomoglo »k odpravi uničujoče ideološke razdvojenosti med Slovenci v zamejstvu in po svetu«. Dodaja tudi, »da Slovenija zaostaja za prizadevanji, ki jih imajo na tem področju druge države« in omenja, da ima hrvaška diaspora svojega člana v saboru. Slovenija bi se po njegovem mnenju tudi »morala truditi, da ne bi samo 'izobraževala za tujino', ampak iz tujine tudi pritegnila ljudi«, posebno tistih v tujini izobraženih in izkušenih strokovnjakov in znanstvenikov, ki bi lahko pripomogli ob njenem vstopu v EU k

izboljšanju gospodarskih razmer v RS. Ni znano koliko rojakov izven meja Slovenije bi se vrnilo v domovino, vendar pa smo prepričani, da se zlasti starejši emigraciji toži po domovini, ki bi seboj pritegnila tudi mlajšo generacijo. Jeraj tudi obtožuje, da vlada premalo skrbi za slovensko diasporo, saj niti ne skuša ugotoviti, koliko Slovencev je izven meja Slovenije. Vsaj v Kanadi si je KSK prevzel nalogo, da se to izboljša in o tem smo že večkrat poročali v Glasilu. Tudi Ljubljanske novice pod Janezom Temlinom so veliko doprinesle na tem področju, saj to je edini dnevni medij v Sloveniji, ki se sistematično zanima za slovensko diasporo s svojimi rednimi rubrikami (Vse Slovenije in Koroški Slovenci). Upamo tudi, da bo nova revija SIM-a »Slovenija.Svet« (naslednica propadle Rodne grude) bolj nepristransko zainteresirana za dobrobit vseh Slovencev izven meja Slovenije, kot obljublja njena urednica Vida Gorjup-Posinkovič. Pričakujemo, da bo objavljala tudi (kot Ljubljanske novice) prispevke

napisane z desno roko in ne samo tiste, ki jih pišejo levičarji. S svojim začetnim 72-milijonskim tolarskim proračunom (preko pol milijona kanadskih dolarjev) za naslednjo 19-mesečno dobo SIM gotovo ne bo imela finančnih problemov. Cena letne naročnine v reviji sami ni omenjena, a smo preko radia Ognjišče zvedeli, da naj bi bila 30 evrov (50 kanadskih dolarjev). Ni pa znano, če to vključuje poštnino za Kanado in tudi ne, koliko kopij od začetne naklade od 2,700 izvodov je bilo tja poslano.

Čeprav v nasprotju z (med starejšimi slovenskimi izseljenci popularno) UDBA.NET, SLOVENIJA.SVET (še) ni na internetu. V sedanji dobi takojšnje globalne komunikacije pa upamo, da bo SIM kmalu uvedla svojo večjezično spletno stran namenjeno zlasti za internet-orientirano drugo oz. tretjo generacijo slovenskih izseljencev, predem jih bo tujina popolnoma asimilirala.

SLOVENIJA.SVET že v Kanadi

Leander Škof

Uredništvo Glasila kanadskih Slovencev je tik pred tiskom naše publikacije po pošti prejelo dve kopije nove SIM-ove, 64-stranske revije, za kar se njenemu uredništvu iskreno zahvaljujemo. Prijetno smo presenečeni ne samo nad njeno tehnično ampak tudi vsebinsko kvaliteto in pestrost. Želeli bi pa, da v bodočih izdajah dodajate tudi vsebinske odlomke v francoščini za bralce živeče v francosko govorečih delov Kanade in drugod po svetu. Isto velja za druge jezike, ki se govorijo v deželah naše diaspore. Zanima nas tudi, zakaj je bil članek o Mušičevi razstavi v italijanski Gorici samo v španščini in ne v slovenščini ali italijanščini? Presenečeni smo bili nad objavo malih oglasov o prodaji nepremičnin v Sloveniji brez svarila, da Slovenci brez državljanstva jih ne morejo kupiti, saj po besedah direktorice Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, Jadranke Šturm Kocjan, "...Slovenci brez državljanstva... nimajo... pravico do pridobitve lastninske pravice do zemljišč in nepremičnin v Sloveniji..."

Če prav njihove liste niso izvolile poslancev v EU, ne razumemo, za kaj je "demokratična" S.S ignorirala šest kandidatnih list zunajparlamentarnih strank: SSN (Stranka slovenskega naroda), DSS (Demokratska stranka Slovenije), SEG (Stranka ekoloških gibanj), GŽS (Glas Žensk Slovenije), NSD (Nacionalna stranka dela) in SJN (Slovenija je naša, z nosilko dr. Aljo Berglez, drnovškovo urednico "SloveniaNews", (ki je zvedela šele preko medijev, da jo je Rop odstranil in jo brez razpisa zamenjal s Polono Prešern). Sicer tudi liste SLS, SNS in SMS niso izvolile evropskih poslancev.

Razen že emenjenega predloga, da SLOVENIJA.SVET čimprej doda večjezično spletno stran z važnejšimi članki (kot jo imata reviji SlovenijaNews in MAG) za takojšnje objavo zanimivejših novic in dogodkov doma in tujini, preden ti postanejo zgodovinsko arhivsko gradivo.

Vsem povezanim s SLOVENIJA.SVET pa želimo uspešno in pozitivno sodelovanje s slovensko diasporo!

Spodnji zahvalni članek nam je poslal Tone Kuntner, ki je koncem marca z Bogdano Herman gostoval pri kulturnem delu občnega zbora Kanadskega Slovenskega Kongresa. KSK je ob njenem obisku tudi pripomogel, da sta oba kulturnika tudi obiskala slovenska društva v Hamiltonu in Clevelandu.

Med kanadskimi in ameriškimi Slovenci v sušču 2004

Tone Kuntner

Družina smo: družī nas ista kri,
Družijo iste skrivnostne vezi, -
ki jih nihče ne more izničiti,
ne pretrgati, ne zatajiti.

Družina, - iz iste hiše doma, -
družina, ko sedamo k skupni mizi,
ko ždimo vsak v svojem hišnem kotu,
ko smo na poti po širnih cestah,

ali ko se razselimo po svetu.

Vsi smo eden drugemu luč.
In če le ena od njih ugasne,
ugasne cele družine luč.

V pomladno toplem jutru zadnjega zimskega dne 2004 sva s pevko slovenskih ljudskih pesmi Bogdano Herman v letalu slovenske letalske družbe zapuščala domovino in preko Triglava poletela v Pariz ter nadaljevala pot z Air France-om do Toronto, kjer so naju pričakali prijazni gostitelji.

H komu sva pravzaprav namenjena? sem se spraševal, ko sva letela čez Atlantik? Daleč spodaj je ležalo prostrano morje z divjimi valovi in ledenimi gorami, kakršne so pred mnogimi leti, v prejšnjem stoletju med obema svetovnjima vojnama komaj premagovale ladje z neštetiimi emigranti, ko so odhajali čez lužo v novi svet. S trebihom za kruhom. Slovenci in mnogi drugi sotrpini različnih evropskih narodnosti in jezikov. Z različnimi usodami. Vsak s svojim tihim hrepenenjem in negotovim upanjem na boljše življenje.

Viharji in ledene gore so ladijskim potnikom pogosto jemali up, da bodo sploh dosegli obalo obljubljenе dežele. A so potem po dolgih tednih izčrpajoče plovbe vendarle dospeli v Halifax ali v kakšno drugo pristanišče na ameriški celini.

Od tam so odhajali v daljne nepoznane kraje, večinoma z vlaki,... na farme, v rudnike, gozdove, tovarne,... kot težaki, sluškinje, kuharice, poljski delavci in delavke,... globoko v prostrano deželo mrzlih vetrov in dolgih zim.

Plahi in nevešči jezika so pogosto izkusili nenavadno težavne razmere, izkoriščanje, ponižanja, zmerjanja, sramotjenja, mržnje, celo fizična obračunavanja in izsiljevanja.

Kot »prekleti tujci« so si služili prekleto zaslužen kruh v podjetjih, mlinih, rudnikih, tovarnah, železarnah, gradbiščih, na železnici, na različnih deloviščih, predvsem pa v gozdovih in na zemlji, s katero so si bili večinoma najbolj domači. Delali so kakor vprežna živina. V nekaterih primerih dobesedno vpreženi v plug. V tovarnah mnogi niso zdržali dolgo in so se raje vračali v rudnike, kjer so bili vendarle bolj »sam svoj gospodar«.

Večinoma so mislili, da so prišli le začasno, da se bodo po letu ali dveh vrnili v domovino, kjer so pustili starše, brate, sestre in domačo grudo in kjer bi si z zasluženim denarjem postavili domove in ustvarili družine. Pa se je zgodilo, razen v redkih primerih, popolnoma drugače.

Naredili so si v tujini dom in doma postali vse bolj tujci.

V svojih novih okoljih so si ustvarili družine in si postavili ali kupili hiše. Svojim otrokom so svetovali in nudili šolanje, da bi si pridobili poklice, ki bi jim omogočili boljše življenje, kot so ga bili deležni sami. Postali so bolniški delavci, pravniki, inženirji itd., celo umetniki... In prispevali k razvoju nove domovine.

V novi domovini so gojili tradicijo svojih staršev, kulturo, jezik... In vero, ki je »vez med čudežem življenja in skrivnostjo smrti«, kakor pravi John Vintar iz Toronta. Ta jih je najbolj združevala in jih združuje še danes. Ustanavljali so verska središča, društva, domove, knjižnice, šole... Prirejali so različna srečanja, kulturne in športne prireditve, piknike, razveseljevala jih je harmonika in združevala domača glasba ter slovenska pesem... pa tudi okusna domača kuhinja, ki so jo na skupnih srečanjih ob koncih tedna z ljubeznijo pripravljale spretnne gospodinje.

Vse to slovensko življenje pa se je vedno bolj »začinjalo« z »začimbami« nove domovine. Kakor je tudi nastajalo vse več mešanih družin.

Slovenske korenine so ostale vidne in slišne na vseh področjih njihovega življenja, celo tam, kjer se je domača beseda še skoraj utopila.

Po nepozabnih desetih dneh druženja z rojaki sva se vrnila v domovino, ki jo je nepričakovano zajela podaljšana zima, prekrila in pomorila zgodnje cvetove ter pobelila ne samo gore, ampak tudi bregove, doline in domove, ki jih je bilo treba zopet izdatno ogrevati.

Namenjena sva bila torej k njim, k sinovom in hčeram teh prvih slovenskih izseljencev, njihovim vnukom in pravnukom... Stopila sva v društvene domove kanadske in ameriške veje slovenske družine, kakor dva kolednika ali kurenta in prinesla pomladne pozdrave od Matere Slovenije. Bogdana s slovensko ljudsko pesmijo, jaz s slovensko umetniško besedo. Oba kot glasnika živega časa in obledelega spomina.

Govorila in pela, pela in govorila sva o slovenskem življenju davnih in današnjih dni, govorila in pela sva veselo in žalostno, kolikor mogoče »preprosto in pristno«, a zmeraj srčno. Iz velike slovenske pomladne radosti, ob spominu na zvezdni trenutek naše zgodovine.

Govorila in pela sva v Društvu sv. Jožefa v Hamiltonu, v Slovenskem domu društva LILJA v Clevelandu in v dvorani slovenske župnije Brezmadežne na Browns Line-u v Torontu. Govorila in pela sva predvsem o ljubezni: osebni, družinski, domovinski... Poskušala sva razvneti slovenski PONOS in slovensko UPANJE ter rojakom dopovedati, da so »nebesa pod Triglavom«, odkar smo samostojna država, ponosna domovina vse svetovne slovenske družine.

CARGILL KERT LLP

Barristers & Solicitors

CONSTANCE CARGILL LL.B.

MIRAN KERT BA. LL.B

Za vse pravne nasvete pokličite

Mirana Kerta

Tel: 416-773-0900

Providing legal services in: Real Estate (nepremičnine), Wills & Estates (oporoke),
Incorporation of business (poslovno pravo) and Family Law (družinsko pravo)

Dnevom spomina ob rob

Milan Gregorič

Italija ima do trpljenja ljudi, ki so bili žrtve povojnih represalij in drugih dogodkov ob meji, svoj dolg, še zlasti spričo dejstva, da je tudi sama igrala svoje politične igre na hrbitih optantov. Na primer s pozivi, naj množično zapustijo istrska mesta (Reko, Pulj), ki so bila ta po vojni dodeljena Jugoslaviji, ali pa z zavlačevanjem izplačila odškodnine optantom, vse z namenom, da bi dosje njene vzhodne meje, tudi po razpadu Jugoslavije, ostal odprt naprej. Ko pa je bila s strani ZDA ostro opozorjena, naj takoj ugasne prižgano vrvico na vzhodni meji, je prišel trenutek, ko je bilo treba ta dosje dokončno zapreti in se optantom oddolžiti za prestano gorje. V tem kontekstu je treba razumeti tako nedavno sprejetje zakona o izplačilu odškodnine optantom kot tudi proglasitev (državnega) dneva spomina na te povojne dogodke.

Do tega ima Italija vso pravico, vendar ne tako, da obravnava te dogodke iztrgano iz zgodovinskega konteksta in postavlja na pedestal domovine zgolj žrtve slovanskega povojnega nasilja. S tem se namreč v bodoče rodove zavestno vceplja pohabljen zgodovinski spomin, kar je lahko humus za zelo nevarne stvari. V okviru povojnih obračunavanj so se namreč zgodila tudi druga, mnogo hujša dejanja, kot npr. izvensodni poboji v Milanu in okolici, ko je bilo v nekaj dneh pobitih štirikrat več žrtev, kot na celotni vzhodni meji, ali pa stotisoče žrtev ob strahotnem bombardiranju nemških in japonskih mest (Dresden, Hirošima, Nagasaki).

V zvezi s slovenskimi državnimi prazniki pa bi se morali najprej naučiti spoštovati tiste, ki jih že imamo, saj razen na kakem javnem objektu skoraj ne vidiš ene same razobešene zastave. Glede predloga o razglasitvi dneva spomina na trpljenje na Primorskem pod fašizmom pa moram priznati, da mi ni všeč, da se tega lotevamo kampanjsko in da se na vrat na nos na italijanskemu dnev

spomina zoperstavljamo z našim. Kot da se oboji ponovno vkopavamo v lastne rove in nam manjka samo še to, da bi se malo obstreljevali. Občutek imam, da je vladajoča (*Ropova*) koalicija vrgla to kost Primorcem tudi v notranje-politične in predvolilne namene. Trpljenje Primorske pod fašizmom namreč ni od danes, da mu hitino ravno sedaj postavljati poseben spominski dan. Sprašujem se tudi, kako to, da slovenske oblasti, ki jim je kar naenkrat to trpljenje tako pomembno, niso zmogle v svojih stikih z Italijo ne v zadnjih petnajstih letih ne desetletja pred tem rešiti statusa bazoviških žrtev. V italijanskih sodnih analih se namreč še naprej vodijo kot teroristi, pa čeprav je italijanski parlament zgodaj po vojni razglasil za nične vse obsodbe posebnih sodišč. Kot ni tudi nobenega opravičila, da niso te žrtve v preteklih petdesetih letih dočakale enega samega protokolarnega obiska slovenskih oblasti, ko je bilo to z obžalovanjem ugotovljeno na zadnjem občnem zboru društva Tigr v Vipavi. Z izjemo kratkotrajne vladavine koalicije Slovenija, ko sta se jim prišla uradno pokloniti takratni predsednik vlade Andrej Bajuk in obrambni minister Janez Janša. Mislim, da eni in drugi potrebujemo predvsem dostojanstveno spravno dejanje, z močnim moralnim nabojem, kot se je to storilo med Nemci in Poljaki, oziroma Čehi. Vendar je Italija zavrnila nekaj tovrstnih pobud Slovenije, kar pomeni, da ni dozorela za spravo. Drugače tudi ni moglo biti, ko pa je pol stoletja skrivala pred lastno javnostjo svoje vojne zločine in ustvarjala lažni občutek o domnevni veliki zgodovinski krivici, ki bi ji naj bila storjena, kar kliče bolj k revanši, kot pa k spravi. Zato bo treba s tem počakati na boljše čase. Če se pa bomo spričo vseh teh okoliščin odločili tudi za naš dan spomina, potem se mi zdi dan požiga Narodnega doma v Trstu

kot najbolj primeren, saj se je ravno s tem dejanjem nekje začela velika Kalvarija primorskega ljudstva pod fašizmom.

(Koper, 3. april 2004)

PS: Uredništvo Glasila obžaluje, da je dopis g. Milana Gregoriča prišel prepozno za objavo v zadnji številki Glasila; vendar pa je vsebinsko in tematično morda bolj pomemben sedaj ob volitvah

v EU in državni parlament. Njegovi spisi so bili objavljeni v številnih dnevnikih, tednikih in revijah doma in v tujini. Njegova mnenja so jasno povezana v njegovih knjigah »Politični ciklon nad Istro« in »Slovenija v tesnem objemu zahodne sosed«, kjer nazorno prikazuje politični pritisk zahodne sosed na slovensko Istro, hkrati pa je tudi kritično ogledalo slovenski državi, obalnim občinam in medijem, ki po mnenju avtorja niso bili dorasli svojemu poslanstvu pri obrambi življenjskih interesov slovenskega naroda in slovenske države.

Boris Pahor v Kopru

Milan Gregorič

Milan Gregorič

V drugi polovici aprila letos je Koper gostil tržaškega pisatelja Borisa Pahorja, ki je v prepolni dvorani Pokrajinskega muzeja zbranim spregovoril o zamejski stvarnosti v trenutku vstopa Slovenije v Evropsko Unijo.

Svoje izvajanje je začel z besedami

Srečka Kosovela, "da za naš ideal evropski človek, različen v svojih obrazih, a samo eden v svojem velikem stremljenju ljubiti vse ljudi in v tej ljubezni delati..." Menil je, da je ta pesnikova maksima še kako aktualna tudi danes, ko se "nekoliko preveč evforično" pripravljamo na odpravo meje. Postavlja se namreč vprašanje, ali bomo sposobni obraniti svojo samobitnost, svoj obraz, v neprestanem soočanju z močnejšimi sosedmi, ki so v preteklosti polagali roke na naš življenjski prostor, in ki se niso odpovedali nameri, da bi tudi v bodoče razširili svoj vpliv nad njim.

Naša preteklost v tem pogledu ni spodbudna. Prednost, ki jo je v prejšnji režim dajal levičarski ideologiji, je namreč odtrajala narodno zavest na

obrobje "kot odvečno vrednoto, ali celo znamenje duhovne omejenosti". Še danes imajo ti ideologi levice zagovornike narodne identitete, kot prvenstvene vrednote, za nacionaliste v slabem pomenu besede ali pa vse v milejši obliki, za etnocentriste, kamor prištevajo nič manj kot tudi Gregorčiča, Prešerna, Jenka... V tej svoji zgrešeni drži so pahnili večino slovenskega delovstva v Italiji v italijanske stranke, veliko njihovih otrok pa v italijanske šole. Druge manjšinske skupnosti niso delale teh napak. V dolini Aosta kot tudi na Južnem Tirolskem se je manjšina skupno organizirala v svojo stranko in je prek nje mnogo bolj učinkovito branila lastne interese, kot uspeva nam. Podoben poskus je bil storjen tudi med Slovenci v Italiji z ustanovitvijo Stranke slovenske skupnosti, a sta ga **matica in njena izpostava v zamejstvu sabotirala**. Temu se je pridružilo tudi **nekritično poveličevanje narodno osvobodilnega boja**, ki je potisnilo vse druge vrednote ob stran. V tem smislu je bila vzgojena tudi mladina. In ti imajo danes v rokah oblast in kulturo in ne vedo kaj početi s slovenstvom. Nihče jim ni vcepil ponos maloštevilnega naroda, ki je tisočletja reševal svoj jezik in svojo kulturo, si na koncu ustvaril svojo državo in se enakopravno vključil v Evropo. Vse to je zrahljalo strnjenost slovenske skupnosti v zamejstvu in močno načelo njeno obrambno moč oz. njeno odpornost proti asimilaciji.

V pogojih, ko se je slovenstvo v zamejstvu po stoletnih asimilacijskih pritiskih znašlo zdesetkano, bi morala biti matica oz. slovenska država tisti prvi subject, ki bi ščitil svojo manjšino. Saj tako se po svetu obnašajo matične države do svojih manjšin. Vendar Slovenija očitno tega še ni povsem dojela, ker bi nas sicer ne prepuščala na milost in nemilost italijanski (in avstrijski) politiki. Prevečkrat namreč zgleda, da so ji ločeni deli narodnega telesa neke vrste moteč privesek, oz. balast. Kako naj si sicer ob vsem, kar doživljamo zamejski rojaki v Italiji in na Koroškem, razlagamo besede predsednika državnega zbora Boruta Pahorja, da med Slovenijo in Avstrijo ni nerešenih vprašanj. Ali pa besede zunanjega ministra Dimitrija Rupla, da je v odnosih z Italijo vse v najlepšem redu...

Ti obrobni deli slovenskega ozemlja od Trsta navzgor preko Koroške pa vse do Madžarske bodo s padcem meja še bolj izpostavljeni pritiskom in vplivom močnejših in brezobzirnih sosedov, pa naj ob vstopanju v Evropsko Unijo še tako hlinimo prijaznost. In od take matice, ki tako brezbrizno in pohlevno požira vse te udarce, v zamejstvu nimamo kaj dosti pričakovati. Zato se moramo nasloniti na lastne moči... Vendar Boris Pahor meni, da ta mediteranski del slovenskega občestva ne more sprejeti tega in se bo temu izginjanju upiral, kot je to s svojo izjemno energijo in s svojo umetnostjo nakazal Srečko Kosovel. In kot so to nakazali tisti mladi junaki (Tigrovci), ki so se ob somraku fašizma kot prvi v Evropi goloroki uprli njihovem uničevaljnemu stroju, ter so s tem velikim dejanjem dali svetu lekcijo ponosa in časti. Lekcijo, na katero so premnogi na tej ali oni strani meje prehitro pozabili, namesto da bi njihov zgled vnesli ne samo v domače zgodovinske in šolske učbenike, ampak tudi v tuje. Vendar zgleda, da v naših učbenikih ni prostora zanje, ko pa je celotnemu obdobju fašizma posvečeno komaj za kako pol strani teksta.

V zvezi z odpravo meje in spomenikov o odprtih vratih, ki je bil ravnokar postavljena na Škofijah, pa je Pahor dejal, da ga ne more veseliti, če bodo ta odprta vrata služila temu, da bo močnejši partner skozi nje uveljavljal svoj vpliv

nad šibkejšim. Drugič ima manjšina na eni strani odprtih vrat priznane vse pravice, na drugi pa komaj nekatere. Zato ne moremo trditi, da gre za odprta vrata. Tudi zato ne, ker večinski narod na italijanski strani ne govori našega jezika in se ga, zaenkrat, tudi ne namerava naučiti. Če bi se pa kdaj to po čudežnem naključju zgodilo, potem bi to ne bila samo odprta, ampak tudi blagoslovljena vrata.

Na srečanju so udeleženci sprejeli sledečo izjavo v podporo podelitve častnega doktorata Univerze Primorske pisatelju Borisu Pahorju:

"Na pobudo društva Tigr udeleženci srečanja s tržaškim pisateljem Borisom Pahorjem predlagamo pristojnim organom Univerze Primorske, da bi slednjemu za njegovo življenjsko delo podelili častni doktorat. Podporniki pobude menimo, da si je to zaslužil predvsem:

- s svojim, obsežnim in izjemno literarnim opusom ter s svojo neumorno publicistično dejavnostjo,
- s svojim širokim obzorjem, pronicljivim duhom in s svojim jasnim in odločnim poseganjem v pomembna vprašanja našega časa in prostora, s poudarkom na obrambi slovenstva, zlasti na njegovih ogroženih obmejnih predelih,
- s svojo zavzetnostjo za pravice manjšin vsakih vrst, zlasti etničnih, in za ohranjanje ogroženih jezikov in narodov.
- ter s svojo doslednostjo, pogumom in pokončno ter neuklonjivo držo.

O teži in pomenu njegovega dela govorijo tudi prejete nagrade in priznanja. Predlagatelji smatramo, da je Boris Pahor s svojim življenjskim delom vidno zaznamoval naš čas in prostor, prispeval pomemben delež v primorsko in slovensko kulturno zakladnico in pripomogel k uveljavitvi Slovenije in njene kulture v svetu"

Koper, 10. maj, 2004

Po preštevanju glasov se odstotek udeležbe približuje 29 odstotkom

MOREL, 13. junij, 2004

Na volitvah kandidatov za Evropski parlament je danes imelo pravico glasovati skupaj 1.625.650 volivcev. Do 19:00 je glasovalo skupaj 456.847 volivcev, kar zneso 28,1 odstotek. Trenutno je dobila največ glasov opozicijska N.Si - Nova Slovenija - krščanska ljudska stranka 23,57 %, sledi ji LDS Liberalna demokracija Slovenije in DESUS Demokratična stranka upokojujencev Slovenije 21,95 %, tretja je Slovenska demokratska stranka - SDS 17,73 %, ki naj bi imele po dva evropska poslanca. Zadnje mesto za evropskega poslanca z nad-

povprečno slovensko plačo skoraj 4.500 evrov pa naj bi imela že Združena lista socialnih demokratov 14,16 %. Brez pa so ostale SLS Slovenska ljudska stranka 8,37 %, Slovenska nacionalna stranka - SNS 5,03 %, Slovenija je naša 4,06 %, Stranka mladih Slovenije + Zeleni Slovenije 2,29 %, Glas Žensk Slovenije 1,20 %, SEG - Stranka ekoloških gibanj Slovenije 0,59 %, Nacionalna stranka dela 0,47 %, Stranka slovenskega naroda 0,32 % in Demokratska stranka Slovenije, Demokrati Slovenije - DS 0,28 %.

Za volilno kampanjo sta imela največ LDS + DESUS, sledila je SJN

Sledeče vsote (v milijonih tolarjev) so bile namenjene: LDS + DESUS 70-80, SJN 40, SDS 37.5, NSi & SLS 20, SMS + Zeleni 18, GŽS 6, DSS & SSN 5, NSD 1.5, SNS 1, SEG 0; ZLSD pa ni hotela izjaviti svoje vsote.

Po prvih izvidih rezultatov je pri Ljubljanskem Delu vzelo pet poklicnih novinarjev, da so istočasno pokrili novinarske konference vodilnih strank in pripravili spodnji uvodni članek.

Peterle: Pravi zmagovalci volitev smo mi

Grega Repovž, Jože Poglajen, Rok Praprotnik, Mateja Babič, Rok Kajzer - Povzeto po Delu 13. junij 2004

"Rezultat, ki ga je dosegla naša stranka, je posledica dejstva, da smo imeli najboljši, predvsem pozitiven pristop, dobro kampanjo in dober strokovni tim, ter preprosto tega, da smo šli k vsakomur. Ljudje so razumeli nas, mi pa njih."

Zadovoljen je tudi predsednik stranke Andrej Bajuk: "Rezultat, ki ga je dosegla naša stranka, in rezultat, ki smo ga dosegli kot Koalicija Slovenija, jasno kaže, da so ljudje naveličani sedanjega načina vodenja v državi in da pričakujejo spremembe. Za nas je to tudi dobra jesenska napoved tako za našo stranko kot za Koalicijo Slovenija."

V zraku je bilo tudi malo simbolike, kajti nekaj minut pred sedmo zvečer so nasproti tiskovnega središča v hotelu Union na vso moč zvonili zvonovi frančiškanske cerkve. V salonu Iris, ki si ga je za čakanje na volilne izide najela

LDS, ob tej uri ni bilo nikogar od znanih obrazov te stranke ali kandidatov, kot da so že vedeli, komu zvonijo. Edini, ki je v Irisu stopil pred kamere obeh slovenskih televizij, je bil Jelko Kacin. Povedal je, da je vesel, da bo šel v Bruselj. Kacin je podobno jedko komentiral tudi to, da ga je prehitel Lojze Peterle iz NSi.

V štabu ZLSD so bili po objavi prvih izidov vzporednih volitev zelo veseli. Z optimizmom bodo čakali na neuradne rezultate, saj računajo, da utegnejo dobiti celo dva sedeža, čeprav je bilo v družini Aurelia Juri (nosilca liste ZLSD).

Borut Pahor je v prostore stranke vstopil malo po 19. uri z zaskrbljenim obrazom, kot da bi mu kdo na ramena naložil pretežko breme.

Ob 19. uri, ko sta TV Slovenija in POP TV objavili izide, je na sedežu SLS vladala moreča

tišina. O slavlju ni bilo govora, pravzaprav tam ni bilo niti vseh kandidatov za evroposlanke. Franci But, nosilca liste, ni skrival razočaranja. Kaj bo počel v prihodnje, še ni vedel povedati.

Volilni štab SDS se je tudi tokrat zbral v baru Cutty Sark. Kljub rezultatom projekcij, da je stranka zasedla napovedana dva od sedmih poslanskih mandatov, je pravo veselje nekoliko skalil nepričakovani rezultat "koalicijske" NSi. Predsednik SDS Janez Janša je po izidih vzporednih volitev obeh televizij dejal: "Najprej čestitam NSi,

Telegram iz pekla

Povzeto po članku Danilo Slivnika, MAG, 15, junij, 2004

Precej presenetljiv razplet evropskih volitev, na katerih je ob nenavadno nizki volilni udeležbi opozicijski blok dobil sedež več v Strasbourgu kot vladna stran, bo nedvomno močno dvignil politično temperaturo pred jesenskimi državnozbornimi volitvami.

V evroparlament sta se namreč prebila le dva poslanca s skupne liste LDS in Desusa, kar je pod vsemi pričakovanji in kar je zunanji minister dr. Dimitrij Rupel takoj označil za velik neuspeh. S tem je nedvomno še prilil ognja na frakcijske spopade znotraj vladajoče politične elite, v katerih je bil do zdaj predvsem on deležen kritik in v katerih se nasledniki dr. Janeza Drnovoška niso najbolje znašli. Videti je, da nekakšna samoumevna hipnoza, s katero je vladajoča nomenklatura skoraj vse tranzicijsko obdobje obvladovala Slovence, popušča in da se na jesenskih volitvah obetajo precejšnje spremembe, čeprav ni seveda še nič gotovo in se bodo vladajoče stranke še zanesljivo vzele v roke.

Udeležba je bila namreč tako nizka, da rezultati kratkoma niso reprezentativni in njihovih sporočil ni mogoče posplošiti na celotno volilno telo. Drugo je vprašanje, zakaj je toliko volilnih upravičencev ostalo doma, saj so bili Slovenci doslej znani po pridnosti pri izpolnjevanju državljanjskih obveznosti. So jih veliki zgodovinski dogodki zadnjih dveh let res tako utrudili ali pa so le ocenili, da so volitve v evropski parlament

Andreju Bajuku in Lojzetu Peterletu, saj so dosegli sijajen rezultat. Ključno pa je, kako se je obrnilo razmerje političnih sil glede na pozicijo in opozicijo v Sloveniji. Prišlo je do preobrata. Očitno je, da se trendi, ki so se začeli lani, nadaljujejo in pričakujemo, da se bodo vse do jesenskih volitev. Če bodo rezultati projekcij tudi končni rezultat, to pomeni, da je poslanska skupina Evropske ljudske stranke in evropskih demokratov, kamor sodita SDS in NSi, na teh volitvah zmagala in da bo od sedmih poslancev imela večino".

povsem nepomembne? Težko je reči, kaj se je v resnici zgodilo, vendar niso povsem neumestni očitki, da se z javnim izrekanjem (kakršni so občasni pozivi k udeležbi in neudeležbi na referendumih ter na volitvah) ne kaže igrčkati in da so si vladajoče stranke same nastavile zanko, ko so spomladi Slovincem dopovedovale, naj bojkotirajo referendum o izbrisanih. Zdaj so se glasovanja udeležili samo najbolj aktivni volivci, taki, ki brezpogojno podpirajo svojo politično opcijo in ki bi bili pripravljeni iti celo na barikade, če bi bilo treba. Tako se je izoblikoval izid, ki je precej znižal prednost levega bloka, kar je bilo sicer slutiti že iz poprejšnjih javnomenjskih napovedi, vendar ne toliko, kot se je pokazalo v nedeljo.

Največje presenečenje je bila tako rekoč absolutna zmaga Lojzeta Peterleta in velik uspeh Bajukove Nove Slovenije, ki se je uvrstila pred skupno listo LDS in Desusa ter je skoraj za šest odstotnih točk prehitela kandidate Janševe SDS. S čim si je »orgličar« iz Trebnjega zaslužil tolikšno podporo, mi ni jasno, vendar je bila bržčas posredi tudi pretkana (in po svoje perverzna) kombinatorika vladajoče elite in njenih medijev. Ti so Peterleta ves čas potihem podpirali in povzdigovali, čeprav jim je bil pred tem zelo napoti, kakor da bi hoteli z njegovim vzponom vsaj nekoliko ustaviti

nadaljevanje na strani 60

Anica Resnik

V maju se je v enem tednu narava odela v svežo zeleno odejo. Zadišalo je po novem življenju. Dnevi postajajo daljši. V jasnih dneh se sonce pozno zvečer v rožnatih barvah poslavlja od nas. V cvetličnih gredah in mejah ob hišah se prelivajo barve prvega cvetja. Nad vse pomladno pokrajino se v neskončnost odpira modro nebo, včasih prepleteno z viharnimi oblaki, rahlimi belimi kepicami in spet s sivim deževnim pregrinjalom. Češnje so že odcvetele. Veverice in ptički vseh vrst se že vesele novih poedin. Na vrtnih gredah so pridne gospodinje posadile paradižnike in različno zelenjavo za zdravo hrano svojih družin. V božjem imenu naj vse lepo raste.

Zdaj je že junij... Vrtnice so še v popkih, potonke pa že odpirajo svoje bogate cvetove in španski bezeg je en sam velik šopek...

Maj je za verne Slovence Marijin mesec, mesec šmarnic. To ljudsko pobožnost ohranjamo tudi v naših kanadskih slovenskih cerkvah. Za župljane Marije Pomagaj je pomemben štiriindvajseti maj, praznik Marije Pomočnice kristjanov, naše patrone. Že več let praznujemo ta dan z "žeganjem". K pobožnosti v cerkvi in domačem srečanju v farni

dvorani povabimo vse sedanje in nekdanje župljane. Tako je bila nedelja 23. maja vsa v znamenju tega praznika ob petdeset-letnici prve slovenske cerkve v Kanadi. Sodelovala je tudi naša mladina poleg članic KŽL. Polne klopi pri slovesni maši in polne mize dobrot v dvorani prikazujejo našo zdravo in živahno skupnost. Župnik Tine Batič, kateremu smo čestitali za 24 let mašništva, se vsem prisrčno zahvaljuje.

Članice in prijatelji društva "Vztrajnost" so 6. maja obiskali Stratford, Ontario in poslušali opereto „Guys and dolls“.

Na materinski dan 9. maja je Slovensko letovišče odprlo vrata za novo letno sezono. Čez tristopetdeset gostov se je po maši pri kapelici pod hribom zbralo v dvorani k tradicionalnemu kosilu.

Trideseti maj je bil spet poseben dan. Na Slovenskem letovišču je potekal »Walkathon« za pomoč Domu Lipa. Spet je bilo letovišče polno življenja. Krasno vreme, idealno za tako akcijo večkilometerske hoje, je zvalo okoli stopetdeset mladih in starih »hodačev« na prijetno pot ob stari železnici za letoviščem do Palgrave, kjer so uživali mirno pomladno pokrajino.

Farani na žeganju

Počitek po Pohodu Ljubezni 2004

Naši osemdesetletniki...

Anica Resnik

Franc Habjan

delom za slovensko skupnost, vero in kulturo darovali precejšen del svojega življenja v Torontu.

Jože Jaklič

kjer še danes pripravlja kapelico Brezjanske Marije za nedeljske svete maše. Z ženo Lidijo imata pet otrok, ki imajo vsi univerzitetno izobrazbo in devetnajst vnukov, da jima ni dolgčas v domači hiši.

Rudi Resnik

V veliki torontski družini ne manjka jubilejev. V prvih mesecih leta 2004 je dosedaj stopilo v osemdeseto leto šest poznanih nekdanjih povojnih beguncev. Poleg **Franceta Habjana** in **Petra Urbanca** so še naslednji, ki so s svojim

Jaklič Jože iz župnije Sv. Gregorja nad Sodražico si je v Kanadi pridobil poklic zidarja in masona. V novi župniji Brezmadežne je bil aktiven odbornik v prvih letih, pozneje pa spet član odbora in enkratni predsednik Slovenskega letovišča,

Resnik Rudi iz župnije Sv. Križ pri Litiji se je v Kanadi izučil za avtomehanika in bil ves čas do upokojitve zaposlen pri velikem podjetju Canada Packers. Vedno pripravljen pomagati v župniji Mariji Pomagaj

kot odbornik v prvih letih in zadnji predsednik društva Imena Jezusovega. Pozneje sta z ženo Anico veliko delala za slovensko ime na torontski mednarodni »Karavan« v letih 1969 do 1976, kjer je leta 1974 Slovenski paviljon Ljubljana izmed 55 paviljonov prejel prvo nagrado za vsestransko odlično prireditev. Od šestih otrok, imata dva sinova in dve hčerki diplomo torontske univerze. Mladi drugi rod pa šteje osem fantov in pet deklet z enim pravnukom.

Rigler Lojze je doma iz župnije Sv. Gregorja nad Sodražico. Študiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani, preživel revolucijo in Vetrinje. V Kanadi je prvo leto delal na kmetiji. Potem je v Torontu našel primerno zaposlitev pri kontroli v živilski industriji. Z ženo Ano sta letos praznovala zlato poroko. Vsi štiri otroci imajo univerzitetno izobrazbo, kar njemu ni bilo dano. Kot pevec v zboru »Fantje na vasi« je z njimi dolga leta prinašal v naša srca tople melodije domačih pesmi.

Frank Tomšič

Tomšič Franc je doma iz Vidma Dobropolje. Po srečnem naključju je bil v Vetrinju rešen vrnitve v Slovenijo in gotove smrti. Angleški vojaki so namreč zbrali skupino domobrancev in jih odpeljali na delo v svoje vojaške kuhinje. Tam se je mladi France naučil kuharske umetnosti. Z angleško vojsko je tako živel v Avstriji in Italiji in končno preko Nemčije prišel v Kanado. V Torontu je hitro našel delo v svojem poklicu in s trdim delom in posojili kmalu odprl lastno restavracijo. Njegova sedanja restavracija »Linden« obstoja že petindvajset let. Je prijeten prostor mnogih slavnosti, tudi slovenskih. Z ženo Rozi ima dva sinova in dve hčerke ter osem vnukov in vnukinj. Njegov

najmlajši sin Pavel sledi očetu v vodstvu restavracije.

Ko se v teh dneh spominjamo največje narodne tragedije v maju in juniju 1945 in ocenjujemo zločine brezbožnega komunizma nad slovenskim narodom s povojnimi poboji domobrancev in civilistov, imamo pred seboj vsaj en sam droben dokaz, kaj je Slovenija s temi zločini zgubila: Štirje dombranci, ki so v Vetrinju čudežno ušli

gotovi smrti v komunistični Sloveniji, so v Kanadi s štirimi Slovenkami ustvarili družine z devetnajstimi otroki, katerih večina je univerzitetno izobražena, in drugim rodom, ki obsega petinštirideset vnukov in vnukinj. Bog se naj usmili Slovenije, (ki po uradnih statistikah v zadnjih letih zelo izgublja slovensko prebivalstvo) oropano za nešteto mladih življenj.

Nellie Bavdek - dokončala študij

Anica Resnik

Nellie Bavdek

Bavdek Nellie je v torek 15. junija na torontski York univerzi z odliko diplomirala iz področja ženskih zadev v modernem času in zgodovine kanadske imigracije (*BA with Honors in Women's Issues and History of Canadian Immigration*). Nellie je že v mladosti želela dopolniti svoje znanje. Po dveletni poslovni šoli je delala v odvetniški pisarni. Z dvajsetimi leti se je poročila s Tonetom Bavdkom. Po enem letu sta odprla samostojno podjetje in trgovino. Postala je mati dveh sinov in desna roka svojemu možu v podjetju. Za nadaljevanje šole ni bilo časa, čeprav je ta misel še vedno živela. Leta 1989 je bila sprejeta kot izredna

študentka s prosto izbranim programom. Po mnogih presledkih in poslovnih dogodkih, po en ali dva tečaja na leto se je Nellie po petnajstih letih izpolnila mladostna želja imeti univerzitetno izobrazbo, ki jo je letos s častno diplomom dosegla. Naši vzorni Slovenki iskrene čestitke!

Holiday Gardens Country Club

3315 Balsam Road, Pickering, Ont.

For Hall and Grounds Rental

Please leave message for: Taya 905-686-0782

To see hall call caretaker: 905-686-3509

E-mail: holidaygardens@rogers.com

Website: <http://members.rogers.com/holidaygardens>

Nageljčki

Milena Soršak

Na pobudo Irene Soršak-Jager se je preteklo jesen v starostnem domu Lipa začela zbirati skupina 19-ih otrok od 3. do 7. leta starosti z željo, da se seznanijo s kulturno dediščino svojih staršev na folklornem področju. Skoraj vsi plesalci so potomci nekdanjih članov SFS Nagelj, zato so si upravičeno nadeli ime Nageljčki. Njihovi krstni predstavi 12. maja so prisostvovali srečni starši, sorodniki in prenekateri stanovalci Doma Lipa, ki so z veseljem sledili prisrčnemu programu in obenem podoživljali svojo mladost.

Na koncu programa so se otroci in starši zahvalili voditeljici in jo obdarovali s šopki cvetja. Irena se je z ganjenostjo zahvalila in povedala, da se ji je z "Nageljčki" izpolnila dolgoletna želja, in dodala, da brez vestnega sodelovanja staršev, ki so svoje malčke redno vozili na tedenske vaje, in Marte (Adamič) Stuivenberg, ki se je tako pristno vživela v otroški svet in z njimi potrpežljivo vadila plesne korake, tak uspeh ne bi bil mogoč.

Upamo, da bodo "Nageljčki" enkrat postali člani SFS Nagelj in tako nadaljevali dolgoletno tradicijo v slovenski kanadski skupnosti.

Vseslovenski kulturni odbor je izvolil novega predsednika

Marjan Kolarič

Florjanu Markunu, ki je zadnje štiri leta uspešno in odgovorno vodil Vseslovenski Kulturni Odbor, je potekel mandat.

Zato so na občnem zboru VSKO 5. junija v poslovnih prostorih generalnega konzulata RS izvolili novega predsednika Marjana Kolariča.

Marjanu Kolariču, ki je bil dolgoletni predsednik Lovskega in Ribiškega društva v Allistonu, iskreno čestitamo in mu želimo veliko uspeha v tej odgovorni poziciji.

Istočasno so bili izvoljeni tudi trije novi odborniki: Marjan Pavlič, Marija Jevnišek in Ciril Soršak. Četrti novi odbornik za Niagarsko področje pa bo potrjen kasneje.

Ob tej priliki smo tudi zvedeli, da se bo Konzulat RS kmalu preselil na novo lokacijo.

Zahvalni in poslovilni nagovor Florjana Markuna

Spoštovani vsi!

Najprej vas vse prav lepo pozdravljam in želim, da bi bilo naše zborovanje uspešno, trezno in nam vsem v korist!

Kot vsako leto smo se tudi letos zbrali, da na občnem zboru pregledamo, kaj smo naredili v

preteklem letu ter da zastavimo smernice za delo, ki je pred nami, da bi bilo to delo naši "Slovenski skupnosti" res v korist in ponos.

Mislim, da ne pretiravam, če rečem, da sem zelo ponosen na delo in uspeh, ki ga uživa radijska ura Glas kanadskih Slovencev in naša dvomesečna revija "Glasilo". Več bomo o tem slišali kasneje od naših odbornikov, ki vlagajo mnogo truda in so potrošili mnogo ur dela za tako viden uspeh.

Veliko pozornosti sem posvetil tem našim medijem in se trudil, da bi bila na finančno trdih

nogah, saj so ravno mediji najbolj učinkovito sredstvo pri našem delu za informacijo in združevanje slovenske skupnosti!

Možnost, da lahko posredujemo kaj se dogaja, ter oglašujemo kaj se bo dogajalo, ter kdo vse bo prisostoval in kdo vse to prireja, ne samo v naši kanadski skupnosti, temveč tudi v Sloveniji, je nam vsem v korist in ponos.

Tukaj moram omeniti koliko to delo pomeni našim tudi starejšim članom Slovenske skupnosti, takoimenovanim "shut-ins", ki so zaradi bolezni, ali katerikoli drugih razlogov odrezani od sveta in od nas. Ne moram vam povedati, koliko veselih ur in lajšanja prinašamo tem ljudem. Mislim, da imamo posebno sedaj, ko se naša skupnost stara, dolžnost tudi do teh članov Slovenske skupnosti, da jih ne pozabimo, ter jim omogočimo, da so na tekočem kaj so dogaja v okviru Slovenske skupnosti. Tudi če ne bi imeli nobene druge naloge, kot te, ki sem jo omenil, je to dovolj važno in potrebno, da se delo za katerega je odgovoren in ga vrši VSKO nadaljuje. Zato je prav, da damo priznanje predstavnikom Slovenskih organizacij, ki so pred leti videli to potrebo, ter so imeli modrost in

voljo, da so ustanovili Vse Slovensko Kulturni Odbor, ki naj bi te potrebi zadostil. Prav je, da mi to odgovorno delo izpolnjujemo in nadaljujemo.

Zdi se mi, da je potrebno, da ti predstavniki, ki so ustanovili VSKO, to modrost in voljo posredujejo svojim naslednikom. Tako bomo lahko nadaljevali to odgovorno delo, ki so ga začrtali in katerega VSKO izpolnjuje.

Vesel sem, da imamo poleg že omenjenih medijev še tretji medij, ta je "spletno stran – web site vsko.ca". Na žalost je zaradi pomanjkanja delovnih moči ta medij nekoliko omagoval, toda sedaj smo zopet dobili možnost, da bomo tudi to obveščevalno sredstvo zopet oživili. Predlagam, da še danes odločimo in najdemo način, da bomo tudi to sredstvo financirali.

Poleg tega dela bi rad omenil, da smo med glavnimi pri organiziranju in izvedbi Kulturnega dneva, Slovenskega dneva ter izmenjavi kulturnih talentov med Slovenijo in kanadskimi Slovenci. Seveda potrebujemo pomoč pri organiziranju in izvedbi vseh teh akcij. Tako vidimo, da potrebujemo vedno dovolj pridnih organizaterjev in delavcev.

Ob zaključku naj omenim, da se moja doba kot predsednik VSKO končuje. Zato bi se rad

zahvalil vsem članom odbora, in vsem delavcem naše organizacije, ki ste propomogli k temu našemu uspehu. V dobi mojega predsedovanja sem spoznal veliko ljudi, z nekaterimi smo navezali tudi prijateljske stike. Vseh teh ne bi spoznal, če ne bi imeli tega skupnega cilja – korist in uspeh Slovenske skupnosti. Pripravljen sem še naprej sodelovati z novim predsednikom in odborom, kot to predvideva naša konstitucija. Rad bom še naprej delal, da se bo delo, ki so ga začrtali organizatorji pred 14. leti, uspešno nadaljevalo – Slovenski skupnosti v korist in nam v ponos!.

Hvala lepa!

Srečanje Slov. Koordinacijskega Odbora za Niagaro v Slovenskem Parku

Frank Novak

Slovenski Koordinacijski odbor za Niagaro se sestaja dvakrat na leto. Na jesenskem srečanju predstavniki društev in organizacij medsebojno skladajo prireditve za naslednje leto. Pomladanski sestanek pa je v znamenju načrtovanja za skupni nastop za Slovenski dan, ki je vsako leto na četrto nedeljo v juniju.

Slovenski dan potuje vsako leto v drugo organizacijo. Člani tega kroga so: Triglav, Sava, Slovenski Park, Bled, Lipa Park in slovenska župnija sv. Gregorija Velikega s svojimi društvi. Pomladanski sestanek je vedno pri gostitelju Slovenskega dneva za tekoče leto.

25. aprila so se predstavniki zgornjih slovenskih društev in organizacij zbrali v polnem številu v

Slovenskem Parku, gostitelju za Slovenski dan 2004.

Pod vodstvom koordinatorke Magde Razpotnik so načrtovali duhovni, kulturni in družabni program, ki bo v nedeljo 27. junija v Slovenskem Parku.

Slovenski Koordinacijski Odbor za Niagaro je bil ustanovljen leta 1989. Od leta 1991 je sestavni del Vseslovenskega Kulturnega Odbora. Zaradi velikih razdalj med slovenskimi društvi in organizacijami na tem področju pa se koordinacijski odbor zavzema predvsem za svojo identiteto, kar je v tem obdobju vse bolj potrebno za tradicijo tega med-društvenega sodelovanja.

Banket ob 40-letnici Slovenskega Parka

Milica Muhič

V soboto 17. aprila 2004 je bilo v dvorani Slovenskega Parka veselo. Društvo je praznovalo svoj 40-letni obstoj. Obisk je bil presenetljiv, saj je bila dvorana polna. Počaščeni smo bili z obiskom Veleposlanice RS ge. Veronike Stabej in Častnega Generalnega Konzula g. Jožeta Slobodnika s soprogo Darjo. Med gosti so bili še generalni manager Slovenske Hranilnice in Posojilnice Peter Markež

z ženo Marijo, koordinatorka za Niagara g. Magda Razpotnik in predsednica Slovenskega društva iz Windsorja, Josie Roenik.

V programu so sodelovali Magy Adamič, operna pevka, ki nam je zapela kanadsko himno. Vokalna skupina Chorus 97 iz Slovenije pa nam je zapela slovensko himno, kateri je sledil kratek koncert.

Zahvalili smo se članom za dolgoletno delo in jim podelili spominske plakete. Presenečena pa je bila Tončka Demšar, kateri je

Veleposlanica podelila priznanje RS za njeno požrtvovalno delo. Tudi društvo je dobilo priznanje RS.

V nadaljevanju večera je goste zabaval ansambel Murški Val.

Društvo Slovenski Park se vsem zahvaljuje za obisk in jim obljublja, da bo še dolgo in uspešno delovalo. **Na svidenje!**

Pomembni začetni organizatorji Slovenskega Doma v Torontu

“Ne smemo jih pozabiti”

Stanko Šajnovič, Orillia, Ont.

Začetki prizadevanj za postavitev Slovenskega doma v Torontu segajo v leto 1962. Dne 30. aprila tega leta je Društvo Slovencev v Torontu povabilo rojake na sestanek, da bi se pogovorili o potrebi slovenskega doma in o akciji kako priti do njega. To je bil prvi sestanek za Slovenski dom. Vodil ga je g. Dr. Viktor Antolin, navzočih je pa bilo okoli 30 društvenih delavcev. Vsi so bili edini v tem, da potreba po Slovenskem domu obstoja. Zato so se na galeriji slovenske dvorane pri Mariji Pomagaj, kjer je bil ta sestanek, zmenili, da bodo z akcijo za Slovenski dom nadaljevali in jo skušali čimprej uresničiti.

Kmalu po sestanku so pa morali ugotoviti, da uspešna akcija za Slovenski dom še ni bila mogoča. Bilo je treba še prej razčistiti in pojasniti marsikatero stvar. Vse to je bilo opravljeno v letu

1962. Naslednje leto tudi še ni prineslo uresničitve zamisli, v letu 1964 je pa vse prizadevanje po pridobitvi lastnih prostorov že začelo kazati vidnejše oblike. V. marcu in aprilu 1964 so bili pri g. Jožetu Turku trije pomembni sestanki. Tedaj je bil tudi izvoljen pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali gg. Jože Turk, Frank Demšar in Lojze Dolenc. Imenovani so se takoj lotili dela in ga z velikimi žrtvami tudi opravili. Začeli so najprej zbirati sredstva za graditev lastnega doma odnosno za nakup primerne stavbe. Dne 9. aprila sta dala v sklad za Slovenski dom prve tisošake gg. Andrej Dolenc in Franc Ješe. Zbiranje sredstev je šlo naprej. Člani pripravjalnega odbora so pa medtem pridno iskali primerne stavbe. Dobil jo je g. Frank Brence ml. Dne 15. oktobra 1964 je bila sklenjena kupčija in Slovenski dom v Torontu je

postal dejstvo. Za stavbo, ki je prej služila v sprednjem delu poslopja bančnim prostorom, v zadnjem pa mali obrti, so morali Slovenci položiti \$35.000.

Od dneva nakupa stavbe za Slovenski dom se je začelo sistematično delo za njegovo ureditev. Bilo je več sestankov, na katerih so člani pripravljalnega odbora hoteli zvedeti za mnenje članov, kako si zamišljajo preureditev in ureditev prostorov v domu. Bilo je treba iskati različna dovoljenja, razmišljati o pravni osnovi, o imenu itd. Po vsestranski izmenjavi misli je bilo sklenjeno, naj se ustanovi DRUŠTVO SLOVENSKI DOM. Ustanovni občni zbor društva je bil 3. aprila 1965 ter je bil na njem izvoljen prvi upravni odbor. Za predsednika gradbenik g. Lojze Dolenc, za podpredsednika pa g. Ivan Marn in ing. Frank Grmek. Prvi je bil predsednik Društva Slovencev, drugi pa starosta Slovenske Telovadne Zveze. Oba torej predsednika organizacij odn. Društev, ki so bili med najbolj vztrajnimi zagovorniki ideje o slovenskem domu.

Zelo praktičen načrt za preureditev prostorov v kupljeni stavbi je naredil ing. Frank Grmek, Mizarska dela je izvršil g. Franc Leben, prostore v domu so prepleskali gg. Jože Turk, Otmar Mauser, Jože Kumer. Vodne naprave in ogrevanje je napravil g. Janez Platnar. Električno napeljavo je zamislil in jo napeljal ing. Frank Markež s svojim bratom Jožetom. Strop je delo g. Franca Šoštaršiča, stene v kopalnicah in umivalnicah je obložil g. Florijan Oseli. Veliko ročnega dela sta opravila gg. Matija Glavič in Franc Ješe. Težo vsega dela je pa nosil g. Lojze Dolenc, ki je opravil vsa zidarska dela. Številna pota pri oblasteh za različna dovoljenja je opravil ekonomist Peter Klopčič.

Z navedenimi imeni rojakov, ki so sodelovali pri ureditvi našega Slovenskega doma pa nikakor ni izčrpna lista Slovencev, ki so za ta dom žrtvovali velika denarna sredstva ali pa s prostovoljnimi delom pomagali, da smo Slovenci v Torontu prišli do Slovenskega doma, na katerage smo lahko ponosni.

Dne 19. novembra 1970 leta, je deset nam dobro znanih, zavednih Slovencev v Torontu, zaprosilo pri Ontarijskih oblasteh, za "USTANOVNO PISMO" to je (CHARTER), da je bil Slovenski dom včlanjen - INCORPORATED. To so bili prvi direktorji Slovenskega

doma v Torontu. GG Peter Markež, Jože Turk, Janez Kastelic, Janez Muhič, Lojze Dolenc, Otmar Mauser, Frank Demšar, Peter Klopčič, Jože Kastelic in Božo Košir.

Preureditev slovenskega doma je stala prav toliko kolikor je znašala zanj kupna cena t.j. \$35.000. dolarjev. V domu je velika dvorana, ki lahko sprejme do 300 gostov ob pogrnjenih mizah in je še prostor za ples. Mala dvorana, primerna za sestanke in seje, kjer pride skupaj do 100 ljudi. Poleg tega je v domu še prostorna kuhinja in točilnica za pijačo. V kletnih prostorih so kopalnice, stranišča ter prostor za garderobo in centralna kurjava.

Blagoslovitev slovenskega doma je bila 29. januarja 1966. Blagoslovitvene obrede je opravil nam slovcem dobro znani in prijazni nekdanji gospod župnik slovenske župnije pri Mariji Pomagaj g. superior Andrej Prebil in naš današnji Torontski kardinal, prevzvišeni dr. Alojzij Ambrožič. Po blagoslovitvi je g. Andrej Prebil v nagovoru izražal željo, naj bi Slovenski dom res dosegal tiste plemenite namene, za katere je bil postavljen.

Pri blagoslovitvi so bile navzoče odlične osebnosti. Od Slovencev je bil predsednik Narodnega odbora za Slovenijo g. Dr. Miha Krek, od kanadskih pa zastopniki zvezne ter pokrajinske vlade in tudi Torontske mestne občine. Ti so zagotavljali slovenski narodnostni skupini pri njenem nadaljnem delu pomoč kanadskih oblasti. Navzoči so bili tudi predstavniki drugih SLOVANSKIH emigrantskih narodnosti.

Namen Slovenskega doma je vedno bil in bo služiti kulturno-narodnemu in družabnemu delu. Dragi člani, pokažite zanimanje za naš skupni interes, ki je "OHRANITI SLOVENSKI DOM V TORONTU" in ga posredovati našim mlajšim.

Apeliram na vse člane, da Slovenskemu domu posvetimo več pozornosti kajti Slovenski dom je po mojem mnenju edina slovenska ustanova v Torontu ki je resnično in dosledno naša slovenska last in bo tako ostala, dokler se bodo vsi člani tega zavedali.

KANADSKA SLOVENSKA SKUPNOST (KSS)

PRIREJA

45. SLOVENSKI DAN

Vršil se bo v nedeljo 4. julija 2004 na Slovenskem letovišču pri Boltonu, Ont.
Ob 11. uri dopoldne bo sv. maša, po maši v Barogovem domu kosilo.

Ob 2. uri popoldne bo kulturni program.

Glavni govornik bo g. Stane Kranjc, Predsednik *Kanadskega Slovenskega Zgodovinskega Društva* in Koordinator *Kanadske Slovenske Skupnosti*
s temo: : "Slovenci v Kanadi, Včera, Danes in Jutri"

Govornik mladine: g. Matthew Stajan, član Toronto Maple Leaf Hockey Kluba - št. 14

Po programu sledi plesna zabava, igra: Orkester Toni Ferko

**SLOVENSKI DAN JE DAN VSEH SLOVENK IN SLOVENCEV
VSI STE VLJUDNO VABLJENI IN DOBRODOŠLI NA TO
VSESLOVENSKO KULTURNO PRAZNOVANJE**

Vabi odbor, KSS

Nadaljevanje "Telegram iz pekla"

Janševo listo. Treba je povedati, da jim je to povsem uspelo in da so opozicijskemu bloku uprizorili enako predstavo, kot so mu jo leta 1996. Takrat so na podoben način podpirali Marjana Podobnika, zaradi česar je na koncu »politični zet« za nekaj odstotkov prehitel favorizirane Janševe socialdemokrate in s svojim poznejšim vstopom v

vladno koalicijo postavil na glavo celotno strankarsko aritmetiko (upajmo, da se s Peterletom ne bo zgodilo isto). Seveda je najbrž res tudi, da je nosilec Janševe liste dr. Miha Brejc nekoliko slabše opravil svojo nalogo, kot jo je njegov neposredni konkurent Peterle, čeprav sta tekmovala vsak v svoji volilni bazi in naj bi bila strankarska pripadnost odločilna za njun volilni uspeh...

Rupel skupaj s predsednikoma SDS in NSi vabi na Zbor za republiko

STA, 15. junija 2004

Šestindvajset pobudnikov s prvopodpisanim zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom se je podpisalo pod vabilo za javno tribuno Zbora za republiko na temo Narod, nacija, država - slovenski nacionalni interes po vstopu v Evropsko skupnost, ki bo prihodnje sredo, 23. junija, ob 18. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani. Zbor za republiko naj ne bi bil forum posameznikov, ki bi želeli ohranjati pridobitve iz preteklosti ali pripravljati

prednosti za posamezno politično opcijo, ampak odprta politična struktura za odprto družbo. V letošnjem volilnem letu bi se lahko zbor razvil v zmagovito koalicijo državotvornih in demokratičnih strank, je še zapisano v vabilu.

SLOVENIJA

Kratko poročilo o pohodu ljubezni 2004 - Dom Lipa Walk-a-thon

Frank Brence

Letošnji Pohod ljubezni se je vršil 30. maja v neverjetno lepem vremenu. Zdi se mi, da je Bogu po volji ta naš izraz ljubezni do bližnjega.

Statistika je sledeča: Uradno registriranih je bilo 120 hodilcev. Veliko mladih in tudi mladih družin z otroci. Te je podprlo nekaj več kot 500 sponzorjev ki so darovali (obljubili) \$60,326.00.

Naj več daril so nabrali: Lujz Žižek, sestra Kristina, Tine Končan in Gregori Rustja. Čestitamo in hvala vsem!

Na sliki vidite mlado družino Skubic. Po naši evidence je bila dve letna hčerka Emily najmlajša ki je sama hodila.

Hvala organizatorjem Skavtov in Girl Guides pri župniji Brezmadežne ki so organizirali skupno taborenje na letovišču in sodelovanje pri pohodu ljubezni. Zastopani so bili: *Sparks*, pod vodstvom Laurie Ulčar, Erike Muhič in Sandy O'Riordan. *Brownies*, pod vodstvom Anne Rovanšek. *Girl Guides*, pod vodstvom Paule Peterson in Veronike Pahulje. In *Pathfinders*, pod vodstvom Marte Jamnik-

Sousa in Mary Tratnik. Lepo in koristno je za našo skupnost, da se pripravlja mlade na pomen dela za skupno dobro.

Obe slovenski hranilnici in posojilnici sta prispevali promocijalne predmete. Krekova Credit Union je darovala 4 zložljive stole ki so bili podarjeni prvim štirim hodcem ki so nabrali največ denarja in "key chains" za vse hodce. Hranilnica in Posojilnica Slovenia pa je darovala 150 "T-shirts" z napisom "Dom Lipa Walk-a-thon" in na drugi strani "I Walked the Walk".

Tako lepega uspeha ne bi mogli doseči brez sodelovanja mnogih ki so neutrudno pomagali pri organizaciji pohoda in pri pripravi hrane in pijače. Najlepša hvala vsem, posebno gospe Stanki Lubičič ki je skrbela za kuhinjo.

Zelo važno je, da iz leta v leto raste število sodelovalcev in sponzorjev. To smo dosegli letos, in pričakujemo, da bo število obeh rastle tudi v prihodnosti.

Letošnja nabiralna akcija se bo končala na Triglavu! Darko Medved, ki je v nesreči izgubil nogo, namerava doseči vrh Triglava v avgustu letos. Bil je že enkrat na Triglavu s sinovoma preden se je ponesrečil, sedaj pa mu bosta sinova pomagala doseči ta plemeniti cilj. Darko pravi, 'da je njegov glavni namen zbiranje pomoči za Dom Lipa ki mu je zelo pri srcu.'

Priporočam vam, da velikodušno podprete to občudovanja vredno prizadevanje.

Poročilo iz Vancouvra

Silva Plut

Čeprav so se vili temni oblaki po vsej spodnji dolini reke Fraser in je deževalo vse močneje, čimbolj smo se romarji, sicer v avtomobilih, bližali westminsterski opatiji, se nas je na hribčku z visokim zvonikom in prelepim svetiščem, ki kraljuje nad mestom Mission, zbralo dobrih 200 romarjev.

Tu gori se redno, letos že triindvajsetič, shajamo na božji poti, ki nas vsako leto tudi vsestransko obogati.

Gospod Tine Batič je kot navadno prišel iz Toronta, da nas vodi pri duhovnih slovesnostih. Imeli smo tudi goste iz Slovenije: delegacijo štirih poslancev iz državnega sveta pod vodstvom g. Franca Pukšiča in še g. Barbaro Sušnik, prvo tajnico slovenskega veleposlaništva v Ottawi. Sicer pa je bilo tudi romarjev iz raznih krajev: največ seveda iz Prince George-a, ki so prišli na pobudo družine Novak, potem pa še lepo število iz Victorije, Port Alberni-ja, Kelowne, Osoyoosa ter seveda iz

Vancouvra in okolice. Vsak je s svojo prisotnostjo doprinesel k raznoliki in bogato obarvani družbi, ki je zbrano in v veselem razpoloženju sledila dogajanjem.

Pomembno vlogo je pri bogoslužju igral 20-članski pevski zbor pod vodstvom Silve Plut. Prelepe zborovske skladbe, med drugim O kam, Gospod, gre Tvoja pot (L. Mav) in Slovenska maša (M. Tomc), so ob spremljavi organistke Alenke Rener nagovarjale prisotne k vse bolj poglobljenem doživljanju mašnih obredov.

Namesto v naravi ob Marijinem kipu kot druga leta, so se zaradi dežja pobožnosti začele v opatijski kapeli. Tukaj je bilo mogoče sede bolj zbrano slediti molitvi in pomagati pri petju odpevov. Kratka procesija v cerkev je potekala na prostem, ker je v splošno zadovoljstvo dež do takrat že ponehal. Bil je binškošni praznik, zato nam je gospod Batič pridigal o Sv. Duhu in njegovih

tem pozno popoldne zaključili svoje srečanje.

Medtem se je pokazalo sonce in privabilo nekatere romarje še na sprehod v bujno naravo, katere lepota obdaja to enkratno svetišče in s e m e n i š k a poslopja. Veseli, da smo se mogli na tem svetem kraju v tako polnem številu naužiti tako duhovne kot telesne hrane, smo se vračali domov odločni, da se drugo leto spet vrnemo.

darovih. Na koncu je po izpostavljenem Najsvetejšem in blagoslovu zazvenela se priljubljena romarska Marija skoz življenje. Pridiga sama je bila, kot je g. Tine sam priznal, malo dolga, pa je zato skupno kosilo po maši toliko bolj teknilo!

Ljudje so kot navadno založili banketno mizo s toliko dobrotami, da je dobršen del hrane ostal in bil podarjen semeniščnikom. Janez Rutar je bil kot vedno zadolžen za vse v zvezi z jedili in je svojo nalogo vestno opravil.

Po kosilu je poleg g. Batiča spregovoril še g. Pukšič, ki je med drugim pohvalil navzoče, da s tem, ko prihajajo na romarska srečanja, pomagajo ohranjati slovensko kulturo in običaje. G. Tinetu in Silvi Plut je podaril znački, ki sta izšli ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Romarje je potem pozdravila še Barbara Sušnik.

Ni bilo dolgo, ko se je zaslíšal glas harmonik Karla Črepnjaka in Staneta Hreščaka, k pravim slovenskim citram pa je sedel Janez Desman. Dali smo si duška ob petju domačih pesmi in s

Sarah Evans

Milena Soršak

Sarah Evans

Skoraj tri leta je minilo, odkar sem vas, dragi rojaki, seznanila s Sarah Evans, ki je zaradi cerebralne paralize za marsikaj v življenju prikrajšana. Takrat smo ji z vašimi darovi pomagali kriti stroške pri nakupu računalniškega programa.

Pred Božičem sem zvedela, da se bo Sarah kmalu preselila v svoje stalno stanovanje, ki bo primerno za njene potrebe. Nujno je potrebovala nov voziček, saj je starega že davno prerasla, a zaradi finančnih omejitev nabava ni bila mogoča. Dragi rojaki, z vašimi darovi smo mogli zagotoviti

nakup vozička, ki ji je bil dostavljen tik pred selitvijo.

Pretekli teden sem jo obiskala v njenem novem nadvse toplem urejenem stanovanju v Scarborough, kamor se je preselila februarja. Pridružila se mi je tudi njena mama Anna, ki jo je življenje spet kruto preizkusilo, a je kljub temu vesela in polna optimizma. Zdravje se ji je spet toliko izboljšalo, da more v službo. Veliko lažje in lepše bi ji bilo, če bi imela avto, a si ga ne more privoščiti. Sarah bi gotovo večkrat obiskala.

Sarah naju je vsa vesela sprejela. Po prisrčnem snidenju je kaj hitro stekel pogovor o njenem dokaj samostojnem življenju, čeprav rabi stalno fizično pomoč. Povedala mi je, da ji ni nikoli dolgčas, ker ima vedno dovolj dela. Redno hodi v šolo – Centennial College – kjer študira novinarstvo. Največ prostega časa preživi pri računalniku. Uredila je svojo spletno stran in je tako tudi na ta način povezana s svetom. Še vedno piše in svoje članke tudi objavlja. Nadvse rada bere in je tudi članica knjižnega kluba. Najrajši ima avtobiografije. Če ne bo kakšnih posebnih ovir, bo prihodnje leto končala svoj študij. Že sedaj veliko misli o možnostih zaposlitve. Na delovnem mestu si želi novih izzivov in stimulacij. Zaupala mi je, da bo prihodnji mesec družica pri poroki svoje prijateljice, ki sedaj živi v Švici. Vesela je povedala, da ji mama šiva obleko za to priliko.

Za slovo sva se objeli. Neštetokrat je ponovila besede zahvale in hvaležnosti. Ta njena zahvala in hvaležnost velja vam, dragi dobrotniki. Naj bo vaša radodarnost obilno poplačana, zavest, da ste pomagali bližnjemu v potrebi, pa naj vam lepša vaš vsakdanjik.

Prispevke lahko, kot doslej, oddate v obeh bankah ali pa jih pošljete na naslov: Belokranjski Klub, 1139 Talka Crt., Mississauga, ON L5C 1B1. Čeke naslovite na Belokranjski sklad, Victoria Foundation, Prejeli boste potrdilo za income tax.

Binkošti – rojstni dan Cerkve

Roman Travar C.M.

Vsaki, ko naredimo znamenje križa, izgovarjamo besede Svete Trojice: »V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.« S tem obrazcem na najkrajši možni način izpovedujemo vero v enega in edinega Boga, ki se razodeva v treh Božjih osebah. Višek razodetja Boga je v Jezusu Kristusu, ki je na svet prišel zaradi našega odrešenja.

Pred začetkom svojega javnega delovanja, se je Jezus dal krstiti v reki Jordan. »Po krstu je Jezus takoj stopil iz vode, in glej, odprla so se mu nebesa. Videl je Božjega Duha, ki se je spuščal kakor golob in prihajal nadenj. In glej, glas iz nebes je rekel: 'Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje.'« (Mt 3,16-17) Ob tem nenavadnem dogodku, ko so se ob Jezusovem krstu odprla nebesa, se je Bog jasno razodel kot Sveta Trojica. Glas iz nebes je Jezusa imenoval 'ljubljeni Sin' – zato lahko rečemo, da je bil ta nebeški glas, glas Boga Očeta. In istočasno se je nad Jezusa spuščal golob, ki je predstavljal Božjega Duha; in je vez ljubezni med Očetom in Sinom in tretja Božje oseba, ki jo imenujemo Sveti Duh.

Volja Boga – Očeta je bila, da je ob polnosti časov poslal na svet svojega Sina, ki se je rodil iz Device Marije in prevzel nase človeško naravo. Trideset let je živel preprosto in skrito, ter se pripravljaj na javno delovanje, katerega začetek lahko postavimo prav s krstom. S tem se je začela doba druge Božje osebe ali doba Boga Sina.

S prihodom Božjega Sina na zemljo se je Bog razodel v svoji najvišji močni obliki. Ko je glas iz nebes predstavil Jezusa kot (ljubljenega) Sina, je sebe razodel kot Očeta, ki se je po prerokih razodeval v Stari zavezi. Zato imenujemo čas pred Jezusovim prihodom doba Boga Očeta.

Bog (Oče) je poklical svojega služabnika Abrahama in ga postavil za očeta izvoljenega ljudstva. Preroku Mojzesu se je predstavil kot »Jaz sem, ki sem.« (2 Mz 3,14) in je po njem

izpeljal svoje ljudstvo iz egiptovske sužnosti v obljubljeno deželo, kjer jih je po prerokih vodil in pripravljaj na prihod odrešenika.

Jezus je v svojem javnem delovanju vselej razodeval Sveto Trojico. V molitvah se je obračal na Očeta in je v moči (Svetega) Duha izvrševal njegovo voljo. Svojim učencem in ljudskim množicam je razkrival ljubezen in dobroto, ki jo nebeški Oče v moči Svetega Duha razliva nad vse ljudi, ki verujejo v Sina. Ob koncu življenja je učencem napovedal prihod Svetega Duha Tolažnika, ki ga bo poslal Oče, potem ko bo sam odšel od njih.

Evangelist Janez je podrobneje zapisal Jezusove besede o prihodu Svetega Duha: »Jaz pa bom prosil Očeta in dal vam bo drugega Tolažnika, da bo ostal pri vas vekomaj.« (Jn 14,16) Jezus se je že poslavljaj od svojih učencev in se je pripravljaj na trpljenje in smrt. Apostolom je obljubil nekoga, ki jih bo spremljal v življenju in ostal z njimi vse do konca sveta, potem ko bo on odšel k svojemu Očetu. Imenuje ga Duha resnice, »ki ga svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in ne pozna. Vi ga poznate, ker ostaja pri vas in bo v vas.« (Jn 14,17) Kdor pozna Jezusa, prejme Svetega Duha, »ki ga bo Oče poslal v mojem imenu; on vas bo učil vsega in spomnil vsega, kar sem vam povedal.« (Jn 14,26) nam zagotavlja Jezus sam.

Po vstajenju, ko se je Jezus prikazal učencem, jim je očitno spregovoril: »Tedaj jim je Jezus spet rekel: 'Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošiljam.' In ko je to izrekel, je dihnil vanje in jim dejal: 'Prejmite Svetega Duha!'« (Jn 20,21-22) V moči tega Svetega Duha bodo učenci oznanjali Božje kraljestvo in podeljevali zakramente: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!« (Mt 28,19-20) »Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih

zadržite, so jim zadržani.« (Jn 20,23) Tik pred vnebohodom je Jezus še enkrat apostole pooblastil z naročilom: »Prejeli boste moč, ko bo Sveti Duh prišel nad vas, in boste moje priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji ter do skrajnih mej sveta.« (Apd 1,8)

Jezusova naročila so dokaj jasna. Naloga apostolov in učencev je, da gredo po vsem svetu in oznanijo vsemu ljudem, da je Jezus Odrešenik. To so začeli izvrševati na binkoštni dan, ko so bili napolnjeni s Svetim Duhom, zato ta dan imenujemo rojstni dan Cerkve.

Cerkev se je rodila s prihodom Svetega Duha, ki ga je Bog Oče poslal v Sinovem imenu, zato se

je z binkoštnim dnevom začela doba Svetega Duha, ki se bo zaključila z drugim Jezusovim prihodom na svet.

Sveti Duh s svojo milostjo prvi prebudi našo vero in novo življenje, zato se odpirajmo delovanju tretje Božje osebe v nas, ki ga skupaj z Bogom Očetom in Sinom slavimo in častimo.

Sveti Duh pripravlja ljudi, da bi jih pritegnil h Kristusu. Razodeva jim vstalega Gospoda, jih spominja na njegovo besedo in jim odpira duha za razumevanje njegove smrti in vstajenja. Ponavzočuje jim Kristusovo skrivnost v sveti maši, da bi jih pritegnil v občestvo z Bogom in da bi jim dal obroditi »veliko sadu«.

Nov odbor v društvu PLANICA

Frank Brence

17. aprila je lovsko in ribolovsko društvo Planica imelo svoj 29. redni občni zbor.

Člani in članice so soglasno sprejeli poročila upravnega odbora in pododborov. Izvolili so nove odbornike za novi dvoletni mandat.

Predsedniško odgovornost je zopet sprejel Edi Bric, tajniško Stanley Šajnovič mlajši in blagajniško mesto Lojze Smolič.

V odboru ni veliko sprememb. Je pa zanimivo, da se ponavljajo dogodki preteklosti, ko so bili izvoljeni očetje in sinovi. Pred leti sta bila istočasno

v odboru Frank Brence starejši in mlajši. Tako se je zgodilo letos ko so bili izvoljeni Frank Jager starejši in mlajši kakor tudi oče in sin Frank Nagode. Izvoljeni so tudi bili trije Dolenci - brata Andrej mlajši in Marjan in njihov stric Marko. Edi Bric, Miha Muhič in Lojze Smolič dopolnjujejo dvanajst-članski odbor.

Povprečna starost odbornikov je skoraj ista kot ob začetku društva leta 1976.

S tako kompozicijo odbora se ohranja znaje in izkušnje, ter ideali in upi za prihodnost.

Prva vrsta od leve: Frank Jager st., Marjan Dolenc, Edi Bric, Frank Nagode st., Marko Dolenc
Druga vrsta: Frank Jager ml., Andrej Dolenc ml., Lojze Smolič, Stanley Šajnovič ml., Frank Nagode ml.,
Miha Muhič in Andrej Kraljič

Mrs. Manners at the *Mississauga Marathon*

Richard Vukšinič

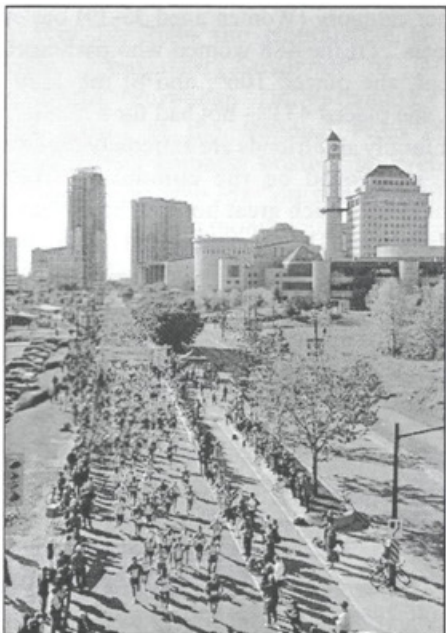

Foto courtesy of mississaugamarathon.com

On Sunday, May 16th, 2004, the City of Mississauga hosted its first ever marathon. It was the quintessential spring day, with bright blue skies and temperatures hovering in the mid to high teens. Even Her Worship, and seemingly immortal, Mississauga Mayor Hazel McCallion could not have ordered a better day on which to inaugurate the *Mississauga Marathon*. The beautiful weather and the hard work of event organizers lay the foundation of what was an extremely successful and memorable day, both for the participants in the race and for the citizens of Mississauga, who were treated to an epic, international event. The 42.2 km course was well laid out, taking runners from all over the world (there were even participants from as far away as Kenya) through some of the city's more beautiful areas, from Square One across Burnhamthorpe Road and down Mississauga Road to the Clarkson area, and finally along Lakeshore Road, passing through several of the pretty lakeside parks that dot the shoreline on the southern edge of the city.

The finish line lay at Lake Promenade Park, just east of Cawthra and Lakeshore Roads. Here, family and friends gathered to cheer marathoners on as they crossed the line as winners. Though there is only one official winner per category in such a race, it is easy to say that anyone who crosses the finish line after running such a gruelling distance deserves the accolades of a champion. It definitely takes a special kind of person to even consider putting themselves through such a grind.

Of the 1150 marathoners who officially signed up for this race, the Slovenian community was represented by at least one participant. Mississauga native Alenka Manners (nee: Vukšinič) did well in personifying the will, determination and resource-fulness that Slovenians pride themselves on, by running in her very first marathon, in only her rookie year as a serious runner. With this race being an official Boston Marathon Qualifier, Alenka set her goals high. She was gunning for the 3 hour and 45 minute mark that would have permitted her to join the Stanley Cup of all marathons later this year in Massachusetts.

For the first 35km of the race Alenka held a strong enough pace to threaten for the Boston Marathon qualifying time that she had set as one of her goals. She was running a very solid race, not only for a first timer, but also in relation to female marathoners in general. However, with approximately 5km left to go in the race Alenka began to falter until she hit her proverbial wall. Her body began reacting to the rigours it was experiencing with major cramping and fatigue. Her legs would no longer respond to the pace that her mind was willing them to go. Yet, with her coach from *The Running Room* at her side (he had joined her in running at the 22km mark to provide some support) she pushed herself forward as hard as she could. She was determined to cross the finish line regardless of what her body was trying to tell her. And so, the stage was set for a dramatic finish.

Waiting for Alenka, front row at the finish line, were over 20 of her family members and closest friends. They were all giddy with the anticipation of

greeting her at the end of her epic endeavour. Everyone stood with cameras at the ready, imagining an ecstatic moment of jubilation as their own personal champion crossed the line. When Alenka rounded the last corner and came into view, family and friends either held their breath or cheered their loudest cheer, some even had tears in their eyes, the emotion was so high. She rounded the corner though, lacking a sprightly step, the only thing still going forward seemed to be her mind, as her feet barely left the ground. Her gazelle-like stride had been reduced to a pained looking Stara-Mama-hobble. Yet, she still kept going. For a little extra drama, she stumbled to one knee ten feet from the finish line before she finally crossed it and completed her very first marathon attempt.

Despite a rapidly declining pace in her last 5 km, Alenka finished the race with a more than respectable time of 3:55:44.5. This was good enough to place her 30th in her category (Women aged 35-39) out of 108 participants. Of the 488 women who participated in this event, she placed 106th, and of the 1150 total runners, she placed 433rd - not bad for a rookie.

Her family and friends are extremely proud of her efforts, as should be the community that she represented with such great heart. There is no doubt that the next time she chooses to run a marathon she will improve on an already impressive performance. When that day comes, perhaps at next year's Mississauga Marathon, Alenka can be sure that she will have all the support she needs.

Congratulations to her!

News from Canadian Slovenian Chamber of Commerce

Joe Cestnik

The Canadian Slovenian Chamber of Commerce held its AGM at Captain John's Restaurant on May 19, 2004. Over 30 people attended and, as usual, we enjoyed a nice seafood meal and managed to get some business done as well. Elections were held and the Board of Directors was increased from five to seven

members. Four of the Board members will be returning this year and three new members were elected. The Board now consists of the following members:

President: Joe Cestnik

Vice-President: Anthony Jalovec

Secretary: Christian Medved

Directors: Tony Marolt, Mihael Luzar,
Sindi Tramsek and Marty Pecaric

New for this year, the Chamber will help to facilitate an Investment Club. The goal is to create a pool of money for investment purposes with all decisions being made democratically by members of the Club. To participate, a "share" must be purchased and you need to be a member in good standing with the Chamber. An information meeting is being held on June 16, 2004 at 7:30 pm. Location is Krek Slovenian Credit Union on Brown's Line (beside the Church).

www.cdnslocc.ca

Annual European Union-Canada Young Journalist Award

Jana Bogatin M.A.

On May 14, 2004 the Honourable James K. Bartleman, Lieutenant Governor of Ontario, presented the European Union-Canada Young Journalist Award at the National Press club in Ottawa. The Irish Embassy hosted the event. The award is given annually for "outstanding merit or outstanding potential among journalist students" and was first presented in 2002.

Mr. Bartleman, himself a lover of literary works, the renowned author of *On Six Continents: Life in Canada's Foreign Service, 1966-2002* and of the 1994 prize winning book *Out of Muskoka*, presented awards to three promising journalist students. During his opening presentation he briefly talked about his life experiences visiting Europe as a young man. In his speech he brought to light many amusing cultural and non-cultural differences between the continents of North America and Europe. Mr. Bartleman then went on, with

great pleasure, to explain the history and significance of these awards.

The winner of the first prize was granted a study visit (May 23/24) scholarship to the European Union in Brussels, providing the winner with the opportunity to see how the European Union works first hand, as well as a chance to make lasting contacts.

First prize was awarded to University of British Columbia student, Mike Laanela. Mr. Laanela is of Estonian background and his award winning work was entitled: The European Union and Canada: After Cancun.

The second place award went to Ms. Cheryl Kawanja for her work in radio broadcasting related to the European Union film festival held in Ottawa. She is a graduate of journalism at Carleton University and has received recognition for other work, such as her alternative documentary on a new trend of punk aerobic classes.

The third place winner was Heather Thompson, a student at Concordia University, for her work on Religion and Secularism in the European Union.

All winners received a framed plaque for their achievements. A reception followed the awards ceremony. In attendance were approximately 50 people, including both Slovenian Ambassador RS Veronika Stabej and First Secretary Barbara Sušnik.

ATTORNEYS AT LAW MILAN VAJDA & PARTNERS

Dalmatinova ulica 7 1001 Ljubljana p.p.1662 Slovenija
Phone: 011 386 1 431 4310 Fax: 011 386 1 433 3305

Milan Vajda
Odvetnik

Denis Frank Majzelj
Partner & Consultant

E-mail: vajda@odvetnik-vajda.si E-mail: Denis.Majzelj@ng-dev.net

Nudimo celovito pravno svetovanje in zastopanje pred sodišči, arbitražami in drugimi upravnimi organi v Republiki Sloveniji, za fizične in pravne osebe. Strankam svetujemo pri vodenju denacionalizacijskih postopkov in ekonomsko svetujemo pri tujih investicijah v Republiki Sloveniji. Kontakt je možen tudi v angleškem ali francoskem jeziku.

We offer full legal consultation and legal representation for legal and natural persons at the courts, for arbitrations and at other administrative organs in the Republic of Slovenia. We also consult about foreign investments in the Republic of Slovenia. All contacts can also be made in English or French.

The Slovenian Canadian Scholarship Foundation invites you to their 16th annual All-Slovenian Classic Open Golf Tournament at Rockway Glenn & Estates Winery Golf Course on Saturday, August 21, 2004

For more information call:

Whitby - Brane Škerlj 905-576-4235

Toronto - John Stark 416-291-5168

St. Catharines - Gregory Oresar 905-684-0036

Hamilton - Ed Kodarin 905-309-4050

Mississauga - Florjan Markun 905-465-1392

ALL PROCEEDS BENEFIT THE SCHOLARSHIP FUND

Bled, September 1875

Dr. Anne Urbancic

In the spring of 1996, when Mrs. C. of Toronto noticed that some pesky squirrels were regularly invading her garage, she began to think about doing away with some of the items stored there. Since the death of her father, the boxes of papers that had been in his home had been deposited there. Mrs. C. knew that they contained letters, articles and artifacts and that some of the boxes contained the correspondences of a long deceased relative, Mario Pratesi. Mr. Pratesi was a Tuscan, born near Grosseto in 1842. During his lifetime, his stories and novels were admired and read by many, but now, 75 years after his death (he died in 1921), few remember him.

Unsure of how to proceed, but hesitant to throw the boxes out, Mrs. C. asked for advice, and was eventually led to the university where I teach. She knew that I was a 19th/20th century Italian literature specialist and asked me to look through the contents of the boxes. The treasures contained in these boxes cannot be described in this brief article. Of the almost 1600 pieces of correspondence found, several were from a number of outstanding authors, artists, philosophers and other notables of the day, including opera composer Giuseppe Verdi. Among them was also a letter with a Slovenian connection.

In 1875, Jessie Laussot wrote to her good friend, Mario Pratesi, describing to him her vacation with her then future husband, Karl Hillebrand. Jessie (1829-1905), was an upper class English lady whose father, Edgard Taylor, was a friend of many English writers and poets. She had married a French wine merchant named Laussot and subsequently moved to France with him. Their marriage was a disaster. Jessie was also a musician and a great promoter of music and of composers. She eventually fell in love with the composer Richard Wagner, but her relationship with him also failed. By the time Jessie met Mario in the late 1860's or early 1870's, she was deeply involved with historian and essayist Karl Hillebrand. They

eventually married in 1879. And as the fairy tale goes, they lived happily ever after until Karl died in November, 1884.

Their 1875 vacation took Karl and Jessie to various parts of the Austro-Hungarian Empire, but nothing enchanted Jessie more than a little town named Veldes, which we all know today as Bled. Below is her description of the area as it was in 1875. It has been translated from the Italian, but I have left the names as Jessie wrote them. Her phrase "Mr. Mario" is considered a form of endearment.

Veldes, 7 September, 1875

My Dear Mr. Mario,

....Here are some photographs of Lake Bled, a truly enchanting place, and I'd like to give you some details, so that, with the wings of your imagination, you can fly here to be with us, at least in thought. Picture number 1 shows the lovely hotel where we are staying. Under those thick trees on the left, we eat breakfast and lunch. We dine almost under the stars, because the hotel windows overlook the whole lake, which you can see in Picture number 2. In Number 3 you again see the view we have at dinner. In the distance there is a tiny island, quite fairy-tale like, with only an ancient church and the priest's house and centuries-old trees, which you see in greater detail in Picture #4. It is a place of pilgrimage for the Slavic people. They don't speak German here any more, but a language similar to Russian and Polish. They are wonderful, kind people and the pretty costumes they wear delight us. The castle you see in Picture #3, on that rock, is extraordinarily picturesque, and extremely ancient. Beneath the Castle lies the village of Veldes. Our hotel is a little on the left...

Tomorrow is a day of pilgrimage and of a fair which will be attended by farmers coming on foot from

Dalmatia, from Croatia, from Carniola, from Slavonia and from Hungary, all in their native costumes. You just cannot imagine how beautiful the lake is beneath the window from where I am writing, with the castle, and the whole panorama of Picture #2, and Terglov covered with snow in the background, and blue water almost at my feet, where little boats go back and forth. This truly is paradise. The nights are already cool, but the days are warm, and the sun is shining today, as it does in Italy. We'll have lunch at 1pm today, and then at 2pm we'll take a coach, with two excellent horses, to visit a castle about two hours away. There would be room for you too, and it seems a shame that our dear Mr. Mario is not with us. Please do me the favour, my dear Mario, of not losing my photographs, but save them and return them to me when we come back in October, because I have no others and I really want to keep them.

There probably is no Slovenian, or anyone of Slovenian background, who does not recognize the beautiful Bled that Jessie describes. What a rare description of the area this is at the beginning of the tourist industry, which continues to attract people from far and wide. The letter is original and has never been published. How regrettable it would have been if Mrs. C had thrown it, and the rest of the contents of her boxes, away.

The Canadian Slovenian Historical Society is interested in your letters about your life in Canada, or the life of your parents or grandparents. Their feelings and thoughts, their happiness and regrets about their first years in Canada deserve to remain as a testament to Slovenian-Canadian immigration history. Please

contact the society before discarding any documents or artifacts that you may have in your possession. We will be glad to add them to our Archives.

You can help carry on the important work of the **CSHS** by becoming a member or by donating documents and artifacts of your own, or your family's, immigration history to the Archive. You do not have to be "famous" to be important to us and to Slovenian-Canadian history.

You may contact the **CSHS** at:
Canadian Slovenian Historical Society

**c/o Dom Lipa
52 Neilson Dr.
Etobicoke ONT
M9C 1V7**

or by email:
cschs@look.ca
or through our website:

www.slovenianhistorical.com

Watch the community press for more information about the CSHS and our activities.

10th Annual Slovenian Spring Skiing Holiday

Natalie Kacinik Ph. D.

The Slovenian Ski Group's annual trip was held in Banff, Alberta, Canada from March 27th to April 3rd, 2004. Approximately 80 Slovenians, along with friends from other nationalities, traveled from various places across North America (e.g., New York, Toronto, Cleveland, Chicago, Detroit, Boston, New Jersey, West Virginia, and California) to converge upon Banff's Ptarmigan Inn for a week of great hospitality, camaraderie, and fabulous skiing. This year's group consisted of ski trip regulars and some newcomers ranging in age (6 to 66 years old) and ability, from those attempting to ski for the first time to experienced pros, including several snowboarders and even some people who don't ski!

Upon our arrival Saturday evening we gathered for an informal "meet and greet" at the hotel bar. A more official welcome reception was held in the hotel's atrium the following evening.

While visiting Banff the non-skiers enjoyed the gorgeous scenery of Lake Louise and the luxury of its Chateau. They also enjoyed the quaint atmosphere of the town of Banff, relaxing in natural hot springs, and taking scenic hikes through icy canyons and other areas surrounding Banff town site. The skiers and snowboarders spent their time alternating between the ski resorts of Sunshine Village and Lake Louise, taking advantage of the free guided mountain tours and meeting up for lunch around 12:30 each day. A

subset of our group also took a day trip to explore the relatively new ski area of Kicking Horse, located 2 hours away in Golden, British Columbia. At Kicking Horse we were treated to breathtaking scenery, challenging slopes, and a fantastic lunch at the most elevated restaurant in Canada. Over the course of the week we experienced a variety of conditions ranging from packed powder and sunny skies, to spring skiing in record-breaking temperatures. We even received several inches of fresh snow.

In keeping with the tradition of this annual event, a race was held at Lake Louise on Wednesday. Forty-three individuals participated and the results were as follows: For women between the ages of 11 and 35, the gold medal went to 27 year old Spela Sterle from New York, who also had the fastest overall time among the women. Bernardette Kamin from Chicago won the silver and Nina Zakotnik from New Jersey received the bronze. For women between the ages of 40-65, the gold, silver, and bronze medals went to Marjorie Thorpe from New York, Mira Kosem from Cleveland, and Mia Branc from Pennsylvania, respectively. Turning to the men between 8-41 years of age, Jordan Jan from New York won the gold medal, Andrej Lah from Cleveland got the silver, and the bronze went to Rev. Marko Zupanc from New York. For men between 45 and 59, the gold medal was won by Bob Edney from Calgary, Matjaz Zakotnik of New Jersey got the silver, and the bronze went to Andy Stajan from Toronto. For the "Masters" category (i.e., men between 60 and 66 years of age), the gold, silver, and bronze medals were won by Marjan Senk from Toronto, Ivan Kamin from New York, and Tone Kacinik

Miloš Lužar, veleslalom

from Toronto, respectively. The best male snowboarder was Tug Chamberlin from West Virginia. His wife, Cindy Chamberlin, was the top boarder amongst the women. The fastest racer overall was 17 year old Matej Branc from Pennsylvania, who turned in a blistering time of 35.59 seconds. These race results and medals were awarded at a lovely group banquet held Thursday evening at the hotel's Caramba restaurant, where dinner consisted of soup and salad, chicken cacciatore, fettucine

alfredo, vegetable side-dishes, and an array of delicious sweets.

It was clearly a marvelous trip and we all enjoyed ourselves immensely. I'm sure that everyone who attended would join me in expressing thanks and appreciation to Ivan and Viki Kamin, as well as Gloria from Lynx Vacations, for all of their hard work in putting together such a great holiday. I personally had an awesome time experiencing some wonderful skiing, seeing old friends, meeting new ones, and am already looking forward to the trip next year.

Events Calendar For 2004

Junij 27	Slovenski Park – Slovenski Dan Holiday Gardens - Piknik
Julij 4	Lipa Park – Ontario Sausage Festival – picnic Slovenski Dan - Prireja Slovenska skupnost – Slovensko Letovišče
Julij 10-11	Slovensko Letovišče - Odbojka – Mladina (18-25 let)
Julij 11	Sava – Piknik – Najlepši Cvet
Julij 17-18	Slovensko Letovišče – Tournament - T-ball (6-9 let) Softball (10-13 let)
Julij 18	Holiday Gardens - Piknik
Julij 24-25	Slovensko Letovišče – Highschool Softball Tournament (14-19 let)
Julij 26-31	Planica – Fun-Ed week
Julij 31	Slovensko Letovišče – Poletni večer
Julij 31-August-1	Slovensko Letovišče - Adult Softball Tournament
Julij 31-August 2	Planica – letni 3 dnevni piknik – Bancroft
Avgust 7-8	Slovensko Letovišče – Nogomet (6–17 let)
Avgust 8	Lipa Park – Music in the Park - piknik
Avgust 14-15	Slovensko Letovišče – Adult Softball Tournament (18-50+ let)
Avgust 15	Holiday Gardens – Piknik
Avgust 28	Holiday Gardens - Članski piknik
September 12	Lipa Park – Oktoberfest – piknik Sava – Piknik
September 18	Slovenski Dom - Bus Tour
September 19	Holiday Gardens – Vinska trgatev
Oktober 9	Sava – Oktoberfest – Veseli Pomurci
Oktober 10	Sava – Oktoberfest – Blue Wave
Oktober 10	Slovensko Letovišče – Vinska Trgatev
Oktober 16	Dom Lipa – Banket – igra: Matija Lebar
Oktober 16	Sava – Oktoberfest – The Triglav Band
Oktober 17	Lipa Park – Scholarship banquet
November 13	Lipa Park – Martinovanje Sava – Hunter's banquet - Romeros
November 20	Holiday Gardens – Jesenski banquet
December 4	Slovenski Dom - Christmas Banquet – Božičnica –
December 5	Lipa Park – Miklavževanje Holiday Gardens – Božičnica za otroke
December 14	Slovenski Park - Miklavževanje Bled – Božičnica
December 31	Lipa Park – Silvestrovanje Holiday Gardens – Silvestrovanje Sava – Silvestrovanje – The Triglav Band

Darko Medved gre na Triglav

Darko Medved se je odločil, da nadaljuje
POHOD LJUBEZNI 2004 - DOM LIPA WALK-A-THON
s tem, da gre na Triglav v avgustu 2004.

Kdor želi sodelovati pri tem pohod ljubezni,

lahko dobi darilno polo pri Darkotu (416-622-3938)
pri Domu Lipa (416-621-3820),
pri Krek Slovenian Credit Union,
pri Slovenia Parishes Credit Union
in pri slovenskih župnijah.

Za vsa darila, čez \$10.00, dobite potrdilo za Income Tax.

Strong **Roots** *in Our* **Community**

Since 1953, the Krek Slovenian Credit Union has introduced an increasing range of financial products and services to generations of new members in the Greater Toronto Area. They benefit from some of the lowest service fees and lending rates offered anywhere. Our commitment to the highest principles of ethical conduct, member service and community support has created a mutually beneficial relationship with our members and has helped us to maintain a strong financial position that meets all of our members' needs and keeps their deposits secure.

Become a Member Today!

To join over 3,000 Canadian Slovenian residents and businesses in the Greater Toronto Area as a member of Krek Slovenian Credit Union, please call **416.252.6527** or visit our web site at www.krek.ca

KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.